11. møde

Tirsdag den 3. november 2026 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræder for medlem af Folketinget Signe Munk (SF).

2) Indstilling fra Udvalget for Forretningsordenen:
Godkendelse af stedfortræder som midlertidigt medlem af Folketinget for Signe Munk (SF).

3) Spørgetime med statsministeren.

4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 3:
Forespørgsel til udlændinge- og integrationsministeren om udvisning af kriminelle udlændinge.
Af Malte Larsen (DF) m.fl.
(Anmeldelse 30.10.2026).

5) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 4:
Forespørgsel til forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren og erhvervs- og konkurrencekraftsministeren om udfordringer forbundet med etablering af datacentre.
Af Elise Sydendal (ALT) og Anna Bjerre (ALT).
(Anmeldelse 30.10.2026).

6) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 5:
Forespørgsel til socialministeren om de omfattende problemer i Familieretshuset.
Af Karina Adsbøl (DD) m.fl.
(Anmeldelse 30.10.2026).

7) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 6:
Forespørgsel til sundhedsministeren og børne-, ældre- og boligministeren om underernæring blandt ældre.
Af Marlene Harpsøe (DD) og Jens Henrik Thulesen Dahl (DD).
(Anmeldelse 30.10.2026).

8) 1. behandling af lovforslag nr. L 69:
Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forurenet jord. (Skærpelse af strafniveauer for overtrædelse af regler i lov om miljøbeskyttelse, bortset fra regler om miljøzoner og nulemissionszoner, og af regler i lov om forurenet jord).
Af miljøministeren (Maria Reumert Gjerding).
(Fremsættelse 08.10.2026).

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 70:
Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om vandforsyning m.v. (Beredskab i vandsektoren).
Af miljøministeren (Maria Reumert Gjerding).
(Fremsættelse 08.10.2026).

10) 1. behandling af lovforslag nr. L 15:
Forslag til lov om ændring af lov om reduktion af drivhusgasser fra transportsektoren m.v. (Bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om administrative bødeforelæg).
Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa).
(Fremsættelse 07.10.2026).

11) 1. behandling af lovforslag nr. L 30:
Forslag til lov om ændring af lov om ministres ansvarlighed. (Forlængelse af forældelsesfristen).
Af justitsministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 07.10.2026).

12) 1. behandling af lovforslag nr. L 29:
Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Styrket indsats mod parallelsamfund og negativ social kontrol).
Af justitsministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 07.10.2026).

13) 1. behandling af lovforslag nr. L 31:
Forslag til lov om ændring af PNR-loven, udleveringsloven, straffeloven og lov om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union. (Ændring af reglerne for myndighedernes indsamling og opbevaring af passagerlisteoplysninger m.v. og reglerne for sager om udlevering til og fra medlemsstater i Den Europæiske Union som følge af EU-Domstolens praksis samt præciseringer som opfølgning på handels- og samarbejdsaftalen mellem Den Europæiske Union og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland m.v.).
Af justitsministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 07.10.2026).

14) 1. behandling af lovforslag nr. L 32:
Forslag til lov om produktansvar.
Af justitsministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 07.10.2026).

Kl. 13:00

Meddelelser fra formanden

Formanden (Henrik Frandsen):
Mødet er åbnet.

I dag bliver der fremsat følgende forslag:

Pernille Vermund (LA) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 44 (Forslag til folketingsbeslutning om at bryde ATP's monopol og give danskerne frit valg af pensionsselskab).

Forslaget kan findes på www.folketingstidende.dk.

Fra statsministeren har jeg modtaget brev om, at det efter statsministeren indstilling ved kongelig resolution af 27. oktober 2026 blev bestemt,

at ressortansvaret for lov om bygnings- og boligregistrering (BBR-loven) overføres fra Skatte- og Vækstministeriet til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet pr. 1. november 2026.

[»Folketingets formand

Efter min indstilling er det ved kongelig resolution af 27. oktober 2026 bestemt,

at ressortansvaret for lov om bygnings- og bolig-registrering (BBR-loven) overføres fra Skatte- og Vækstministeriet til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet pr. 1. november 2026.

Jeg tillader mig at anmode formanden om at underrette Folketinget herom.

Sign.: Mette Frederiksen
/ Sofie Gall Sandager«].

Meddelelsen vil blive optrykt i Folketingstidende.

Det første punkt på dagsordenen er:
1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræder for medlem af Folketinget Signe Munk (SF).

Kl. 13:00

Formanden (Henrik Frandsen):
Signe Munk (SF) har søgt om orlov i perioden fra den 3. november 2026, til den 28. februar 2027, jævnfør forretningsordenens § 41, stk. 3, litra a.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte orloven som vedtaget, og stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:
2) Indstilling fra Udvalget for Forretningsordenen: Godkendelse af stedfortræder som midlertidigt medlem af Folketinget for Signe Munk (SF).

Kl. 13:01

Forhandling

Formanden (Henrik Frandsen):
Fra Udvalget for Forretningsordenen har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Socialistisk Folkeparti i Vestjyllands Storkreds, Nils Brøgger, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 3. november 2026 i anledning af Signe Munks orlov.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som godkendt.

Det er godkendt.

Det næste punkt på dagsordenen er:
3) Spørgetime med statsministeren.

Kl. 13:02

Formanden (Henrik Frandsen):
Jeg vil give ordet til statsministeren for en indledende redegørelse. Værsgo.

Kl. 13:02

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Tak for det, formand. Først vil jeg sige et par ord om de mange alvorlige cyberangreb, vi har set i den seneste tid både herhjemme og i resten af Europa. Kigger vi bare på Danmark inden for de seneste dage og uger, er det universiteter, det er teleselskaber, det er CPR, og det er dagligvarebutikker. Det er dybt bekymrende, og det er måske mest af alt en meget, meget direkte illustration af de alvorlige trusler, som vi står over for. Som jeg har sagt tidligere, og jeg vil gerne gentage det i dag, skal alle i Danmark forberede sig på forskellige typer af cyberangreb, hybride angreb og andre kriser, som kan ramme vores samfund – desværre. Vi er, som det er Folketinget bekendt, et af verdens mest digitaliserede lande, og derfor skal sikkerheden følge med. Jeg har derfor også en klar forventning om, at de ansvarlige myndigheder iværksætter de nødvendige tiltag for at højne cybersikkerheden. Og så vil jeg i øvrigt gerne opfordre alle til at være ekstra opmærksomme i den kommende tid.

Så vil jeg gå til noget helt andet, som også har stor betydning for os alle sammen. For nogle uger siden præsenterede regeringen vores første forslag til finanslov. Det er et finanslovsforslag, hvor vi foreslår at investere massivt i børn, folkeskole, ældre, natur, drikkevand og selvfølgelig Danmarks sikkerhed, og hvor vi samtidig også lægger op til at prioritere og finder ny finansiering for adskillige milliarder. Vi foreslår bl.a., at færre unge, som bor hjemme, skal modtage su i fremtiden, et loft over rentefradraget og en omlægning af boafgiften. Alt det her gør vi, for at vi også skal kunne fastholde en sund, holdbar og robust dansk økonomi, som sikrer, at pengene både passer nu, men også i fremtiden.

Vi foreslår at afsætte 1,2 mia. kr. til vores børn næste år, bl.a. til et generelt løft af folkeskolen, til at modvirke skolelukninger i landdistrikterne og til en målrettet indsats på de 100 skoler, hvor eleverne kæmper mest med tal og bogstaver. Jeg håber, at alle her i Folketinget er enige om, at der skal investeres i folkeskolen, også oven på de netop offentliggjorte PISA-resultater. Vi skal styrke fagligheden, vi skal øge trivslen, og vi skal have respekten for læreren tilbage i alle klasseværelser. Det ved jeg godt ikke er gjort med én finanslov, det siger sig selv, men vi lægger op til at tage et solidt skridt fremad.

Det gælder også andre dele af velfærden. Med det her finanslovsforslag vil vi gerne indføre gratis tandpleje til mange flere danskere. Det gælder dig, der er på førtidspension, og som jo virkelig kan mærke de stigende priser i samfundet i det hele taget. Det gælder også en lang række kræftpatienter og mennesker med kroniske sygdomme. Dermed bevæger vi os også fremad mod et mål om at gøre tandplejen gratis for alle danskere. Det er sådan set starten på et nyt kapitel om det danske velfærdssamfund, men det er også et svar på de stigende priser, som presser danskernes privatøkonomi.

Vi foreslår også en demensplan. Demens er en skrækkelig og frygtelig sygdom, og den skal vi blive bedre til at tage hånd om som samfund. Og kigger man på finanslovsforslaget derudover, foreslår vi også at gennemføre en akutplan for dyrevelfærden, sætte penge af til et nationalt sprøjteforbud og til flere naturnationalparker til havs og så selvfølgelig først og fremmest fortsætte den markante oprustning af vores forsvar, så vi styrker både Danmarks og Europas evne til at forsvare os selv og til at afskrække Rusland fra at angribe videre ind i Europa.

Samtidig med det foreslår vi også at lette selskabsskatten, og det gør vi, fordi danske virksomheder er i en meget udsat konkurrencesituation. Vi bliver nødt til at vækste mere i Danmark, og vi bliver nødt til at skabe både mere innovation og flere arbejdspladser. Den globale konkurrence skal vi møde stærkest muligt, og derfor er det her også vigtigt. Sidst, men ikke mindst, vil vi tage os bedre af dem, der har mest brug for det, og det gælder bl.a. de folkepensionister, der i dag har mindst, og som selvfølgelig derfor også har sværest ved at få penge til at række. Her vil ca. 1.000 kr. mere om måneden virkelig kunne gøre en forskel.

Jeg ser frem til forhandlingerne og vil gerne takke de partier, som tager del i finanslovsforhandlingerne, og jeg vil også gerne takke de partier, der tager del i forhandlingerne om en skattereform. Jeg håber på, og jeg tror på, at vi i det her efterår kan lave nogle gode aftaler, som styrker vores lille vidunderlige land i en meget, meget urolig tid.

Kl. 13:07

Formanden (Henrik Frandsen):
Tak til statsministeren.

Vi går videre med spørgsmål fra partilederne, og første spørger er hr. Troels Lund Poulsen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 13:07

Spm. nr. US 1

Troels Lund Poulsen (V):
Al begyndelse er svær, også for mig. Ej, jeg tror, jeg havde premiere i det her før sommerferien. Nå, tak til statsministeren for redegørelsen, som jo faktisk berører et af de temaer, som jeg også synes er relevant at diskutere, nemlig hvordan vi kan sikre, at danskerne får flere penge til sig selv, ikke mindst i en tid, hvor vi kan se, at udgifterne er stigende, jo ikke mindst i forhold til energi, hvad der også optager rigtig mange og dermed også gør, at flere danske familier bliver presset i tiden, der kommer.

Det er ikke nogen hemmelighed, at det for Venstre altid har været en prioritet at sikre, at folk får mere til sig selv, når man bidrager til fællesskabet. Vi vil gerne sænke skatten på arbejde. Vi har heldigvis også været med til at tage rigtig mange gode initiativer sammen omkring det. Det gjorde vi jo i sidste periode, hvor fokus ikke mindst var at sikre, at nogle af dem med færrest penge fik bedre lejlighed til at få flere penge tilbage efter skat, altså dem med de laveste indkomster. Det er sådan set også derfor, jeg gerne vil forfølge det spor her i dag.

Jeg ved jo, at statsministeren i hvert fald tidligere har været optaget af, at vi også i højere grad prioriterer, at det bedre kan betale sig for nogle af dem, der har de lave indkomster, at være en del af arbejdsmarkedet. Derfor kan det også undre, at regeringen i hele spørgsmålet omkring, hvordan det kan lade sig gøre, så nu lægger op til at indføre det, som man vel på en lidt folkelig måde kan kalde snigerskatten. Hvorfor er det, at man skal indføre den? For det kommer jo til at betyde, at de personer, der har de laveste indkomster, kommer til at betale mere i skat. En enlig forsørger kommer til at betale 3.000 kr. mere i skat, og det synes jeg jo er den helt forkerte vej at gå. Derfor er mit banale spørgsmål: Hvorfor egentlig gøre det i den situation, hvor der er brug for at gøre det modsatte?

Kl. 13:09

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:09

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Det er jo et greb ind i skattesystemet, som spørgeren kender rigtig godt til, fordi det var spørgeren, der opfandt det som skatteminister, tror jeg. Så det er ikke første gang, vi har tænkt os at benytte os af det som land. Når man ser på den skattepolitik, som regeringen samlet har fremlagt i vores regeringsgrundlag, så er det jo en skattepolitik, der vender rigtigt, fordi den giver rigtig mange danskere flere penge mellem hænderne og den gavner dansk erhvervsliv. Det er to ting, som jeg selvfølgelig er optaget af.

Når man gerne vil sikre danskernes købekraft, er det næste skridt i vores optik – altså ud over alt det, vi gjorde sammen, da vi sad i regering, og tusind tak for det – at vi halverer momsen på fødevarer og vi fjerner den helt på frugt og grønt. Det skal jo finansieres, og det er bl.a. det, vi gør med det skattegreb, som spørgeren var inde på. Det kan jeg fuldt ud stå på mål for, og jeg vil anbefale, at man ser vores skattepolitik under et, for gør man det, gavner den både helt almindelige danskere, og den gavner dansk erhvervsliv, og det er vel sådan set det, der er ærindet med den skattepolitik, vi skal føre.

Kl. 13:10

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren.

Kl. 13:10

Troels Lund Poulsen (V):
Nu er det ikke sådan, at jeg, om man så må sige, står fadder til regeringens skattepolitik. Det vil jeg gerne lige slå fast. Det, der skete tilbage i, tror jeg, 2010, var jo, at vi var på bagsiden af en meget, meget alvorlig økonomisk krise med et fald på 5 pct. i bnp. Nu er vi heldigvis i dag et helt andet sted. Så derfor er der heller ikke brug for at indføre en snigerskat, og jeg må jo sige, at jeg ikke forstår argumentet. For hvis det er sådan, at man er optaget af, at de personer, der har de laveste indkomster, faktisk får en større tilskyndelse til at være en del af arbejdsmarkedet, så er tilskyndelsen jo ikke, at de skal betale mere i skat, tværtimod.

Jeg kan ikke se nogen som helst balance i det, som statsministeren her gerne vil fremhæve. Hele spørgsmålet omkring moms er indtil videre et fuldstændig luftigt kastel, hvor man slet ikke ved, hvordan og hvorledes det skal implementeres. Der er jo ikke udviklet nogen som helst systemer, som kommer til at kunne få det her til at fungere i 2028, som regeringen har sagt. Derfor er det banale spørgsmål fortsat: Hvorfor skal man så straffe dem, der har de laveste indkomster, med, at de skal betale mere i skat?

Kl. 13:11

Formanden (Henrik Frandsen):
Ministeren.

Kl. 13:11

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Jamen en almindelig arbejderfamilie kommer ikke til at betale mere i skat. Det er ikke rigtigt. Selvfølgelig gør de ikke det, for så havde vi ikke lavet den her skattereform. For moms er jo også skat, og vi bliver nødt til at have momsen med ind i det samlede regnestykke. Nu har vi i en årrække kunnet konstatere, at fødevarepriserne er steget ligesom desværre også en række andre ting. Det er da noget, alle kan mærke, når de går ned og handler. Før valget var der jo en lidt større opbakning blandt nogle borgerlige partier til, at vi skulle gøre noget ved momsen; det er så blevet lidt mindre her efter valget.

Jeg synes da, det er stærkt, at vi fra dansk side siger, at vi ikke længere vil have en af Europas højeste beskatninger på fødevarer. Vi halverer momsen, og vi fjerner den helt på frugt og grønt. Og vi laver samlet set en skattepolitik, hvor en almindelig arbejderfamilie selvfølgelig ikke skal betale mere i skat. Det kommer ikke til at ske.

Så jeg vil egentlig opfordre Venstre til to ting: 1) at holde fast i det, vi var i gang med før valget, nemlig at sikre danskernes købekraft, og 2) at blive inde ved forhandlingerne, når man går op i skat og danskernes privatøkonomi. Så kan det jo være, at vi kan lave en god skatteaftale sammen, men den skal være retfærdig, den skal pege fremad, og den skal selvfølgelig også være økonomisk ansvarlig.

Kl. 13:12

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren for det sidste spørgsmål.

Kl. 13:12

Troels Lund Poulsen (V):
Tak for rådgivningen. Der er da i hvert fald et godt råd, som jeg vil tage med mig. Altså, vi bliver selvfølgelig ved forhandlingsbordet i forhold til at gøre den her aftale mere balanceret. Det er jo en aftale, der ikke er balanceret i forhold til det, som regeringen har lagt frem. Det kan undre, at man fuldstændig bevidst undgår at prioritere de grupper i samfundet, der har de laveste indkomster. Det er mig ubegribeligt i forhold til alle de skåltaler, tidligere socialdemokratiske ministre har holdt, og jeg tror endda også, at statsministeren har holdt nogle lignende taler.

Så er der hele spørgsmålet om moms. Det var jo sådan, at der tidligere var en aftale om, at man var interesseret i at bruge 6 mia. kr. på at undersøge, om det her kunne lade sig gøre. Det er så vokset til 17 mia. kr. Så det er jo fuldstændig som at sammenligne æbler med pærer. Og desto vigtigere er det jo også, at man nu faktisk interesserer sig for, at dem, der ikke har de store lønindkomster, ikke kommer til at betale en ekstraordinær skat, som det ville være tilfældet med en snigerskat.

Derfor er jeg da også glad for, at statsministeren i dag har givet tilsagn om, at dem med de laveste indkomster ikke kommer til at betale mere i skat. Det vil jeg holde statsministeren op på.

Kl. 13:13

Formanden (Henrik Frandsen):
Ministeren.

Kl. 13:14

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Ja, moms og skat. Derfor er det jo ikke rigtigt, hvad der bliver sagt fra spørgerens side, bliver jeg nødt til at sige. Hvis man er folkepensionist og kun har sin folkepension og ikke en stor opsparing, tynger det jo mere i budgettet at gå ned og købe ind, når fødevarepriserne er steget, end det gør for en højtlønnet. Hvis man er en børnefamilie og ikke har nogen særlig høj indkomst og har tre børn, man skal brødføde, så fylder det jo mere i budgettet, når fødevarepriserne er steget, end hvis man er enlig med en høj indkomst.

Det er jo derfor, vi er optagede af at halvere momsen. Det er i vores øjne et virkningsfuldt middel til at gøre endnu mere for danskernes købekraft – oven i det, vi i øvrigt har gjort sammen, bl.a. i forhold til elafgiften, men også med en fødevarecheck og nu senest med befordringsfradraget og en række andre ting.

Selvfølgelig skal det være sådan, at danskernes købekraft er stærk, og den er faktisk stærk. Det føles jo ikke altid sådan, men med kombinationen af gode overenskomster forhandlet af de overenskomstbærende fagforeninger, de skattelettelser, vi selv gav, et lønløft og en målrettet hjælp, som vi nu bygger oven på, så er vi jo et af de lande, der faktisk kan hjælpe vores befolkning igennem den økonomiske turbulens, der rammer os lige nu.

Kl. 13:15

Formanden (Henrik Frandsen):
Vi siger tak til hr. Troels Lund Poulsen og går videre i partilederrækken.

Hr. Morten Messerschmidt, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:15

Spm. nr. US 2

Morten Messerschmidt (DF):
Tak, formand. Statsministeren talte i sin indledning om, hvordan vi kan forbedre vores vidunderlige land, men valgte så ikke at bruge et eneste ord på udlændingepolitik, som jo nok i hvert fald i min optik er et af de mest hastende områder, især når der kommer til udvisninger. Jeg har jo noteret mig, at regeringen har fremlagt en udvisningsreform, men jeg har også noteret mig, at det i bedste fald går meget langsomt, og at det i værste fald slet ikke går. Rigtig mange udenlandske statsborgere i Danmark begår meget voldsom kriminalitet. Som et eksempel kan jeg nævne Abdullah Maroof, som tæver en anden mand med en golfkølle, bliver udvist i byretten og bliver udvist i landsretten, men bliver fredet i Højesteret.

En anden person, vi har drøftet ofte herinde, er Ahmed Omar, som voldtager en 10-årig, forsøger at voldtage en 9-årig og nu er sigtet for manddrab og bliver fredet i landsretten. Det er alt sammen på grund af internationale konventioner, som statsministeren så har lovet os skulle blive forandret, eller at retspraksis skulle blive bedre, bl.a. med den her Chișinăuerklæring. Der noterede jeg mig jo så for en lille måneds tid siden, at præsidenten for Menneskerettighedsdomstolen var ude med sin holdning til Chișinăuerklæringen, hvor han siger, at domstolen fortsætter den hidtidige kurs, og at erklæringen ikke skal opfattes som en fastlæggelse af kriterier for domstolens arbejde.

Så domstolen fortsætter sin hidtidige kurs for voldsforbrydere som Maroof og Omar osv. Der vil jeg selvfølgelig gerne høre, om statsministeren finder det tilfredsstillende, og om hun har et bud til danskerne, der sidder derude med en forventning om, at der snart sker noget.

Kl. 13:17

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:17

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Tak for det spørgsmål. Nej, det gør jeg ikke, og jeg er ret overbevist om, at hr. Morten Messerschmidt og jeg er mere enige med hinanden, end vi er i nogle af de udsagn, der er kommet fra domstolen.

Jeg har haft lejlighed til at sige det tidligere, og jeg vil gerne gentage det i dag: Domstolene er ikke over vores demokrati. Vi har en tredeling af magten, men det bliver jo nødt til at være sådan, at det er os politikere, som har ansvaret for landet, og i det her tilfælde for vores kontinent, som kan udstikke de overordnede rammer. Det, vi er lykkedes med igennem de senere år, er jo nu at få et flertal af de europæiske lande med på det, man kan sige er den danske vej igennem det her, nemlig at vi vil kunne udvise. Udlændinge, der kommer til vores land og begår alvorlig kriminalitet, skal udvises. Det er den danske vej, og det har vi fået overbevist et flertal om nu skal gælde i Europa, og det skal domstolen i mine øjne selvfølgelig respektere.

Så er det rigtigt, at jeg i min indledning i dag talte om nogle andre ting. Jeg talte bl.a. om gratis tandlæge til kræftpatienter, og jeg talte om gratis tandlæge til førtidspensionister, fordi jeg ved, at der

er mange danskere, der ligesom hr. Morten Messerschmidt og jeg er optaget af udlændingepolitik, men som også er optaget af nogle andre ting, og som i dag afholder sig fra at gå til tandlæge, fordi de er bange for den regning, der kommer. De går måske rundt med et tandsæt, der gør, at de ikke kan smile, og at de ikke kan spise på den måde, de gerne vil. Derfor synes jeg, vi skal kunne flere ting i de her år. Vi skal håndtere den sikkerhedspolitiske situation, vi skal stramme retspolitikken, vi skal udvise flere kriminelle, og vi skal have styr på, hvem der kommer ind i vores land, men vi skal også bruge tid på at forbedre vores velfærdssamfund: Gratis tandlæge til dem, der har allermest brug for det nu, men også flere penge til vores pensionister.

Kl. 13:19

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren.

Kl. 13:19

Morten Messerschmidt (DF):
Det står ikke fuldstændig klart for mig, hvordan man, når der spørges til udvisningsreformer, så ender med et svar, der handler om tandlæger. Men hvis man skal samle op dér, kan man sige, at når man ser på statsministerens udlændingepolitik, er der jo ikke ret meget at smile af – der er ikke meget at smile af. Altså, man får klart det indtryk, at hun ikke *vil*, at vi skiller os af med folk som Abdullah Maroof og Ahmed Omar, for man kunne jo godt gøre noget andet. Når nu det viser sig, at den vej, som statsministeren har udrullet for danskerne, er en død vej, så kunne man jo vælge en anden, f.eks. den, som den tidligere præsident i Højesteret hr. Jens Peter Christensen anviser i sin bog »Åretag«, hvor han taler om, at man jo kunne hæve inkorporeringsloven og tage forbehold for inkorporeringsloven; man kunne gøre mange ting, men det vil statsministeren jo ikke.

Så hvad er statsministerens plan? Jeg håber måske, vi kan bruge taletiden på det, vi er enige om her – det er mig, der spørger, og statsministeren svarer – altså bruge taletiden på det, der betyder noget her i den her debat, nemlig hvordan vi får de her udenlandske statsborgere ud af Danmark. Det er ikke deres tandlægeregninger; det tager vi til en anden tid.

Kl. 13:20

Formanden (Henrik Frandsen):
Ministeren.

Kl. 13:20

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Jamen et demokrati skal kunne flere ting på samme tid, så jeg insisterer på både at føre en stram udlændingepolitik og passe på Danmark, men også at forbedre danskernes hverdagsøkonomi. Bruger vi vores kræfter rigtigt i det her Folketing, kan vi godt gøre flere ting på en gang.

Jeg kommer til at holde fast i den europæiske linje for at få ændret forståelsen af den europæiske menneskerettighedskonvention. Det mener jeg er ét spor, vi skal forfølge. Så er der det, vi kan gøre herhjemme. Det er jo ikke Dansk Folkeparti, der har stået fadder til en udvisningsreform. Den blev ikke gennemført, dengang Dansk Folkeparti var en del af flertallet. Den er gennemført sidenhen. Vi har strengere straffe nu, end vi havde, dengang Dansk Folkeparti udgjorde en del af det politiske flertal.

Så heldigvis er vi jo lykkedes med at rykke tingene i den rigtige retning, men vi er ikke færdige endnu. Jeg kommer ikke til at påstå, at vi er færdige. Hver eneste gang der kommer en udlænding til Danmark og ødelægger vores land, er der jo en udlænding for meget i Danmark. Længere er den sådan set ikke, og derfor skal vi jo fortsætte vores arbejde med både at udsende afviste asylansøgere, og det går godt, sørge for at udvise kriminelle – nu har vi en udvisningsreform – og samtidig fortsætte det europæiske arbejde.

Så vil jeg gerne sige noget i forhold til den bog, der bliver omtalt. Jeg afviser ikke nogen gode idéer på forhånd. Det kunne jeg ikke drømme om, og jeg vil selvfølgelig også se, om der er et spor her, vi kan forfølge.

Kl. 13:21

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren for et afsluttende spørgsmål.

Kl. 13:21

Morten Messerschmidt (DF):
Det var da rart. Vi har nævnt det de seneste 30 år. Så hvis det, der skal til, er, at en højesteretspræsident nævner det, for at få statsministerens øre, er vi da nået vidt. Men vi mangler så, hvad løsningen er. Jo, det europæiske spor. Men hvad er det europæiske spor? Hvis det viser sig at være en blindgyde, skulle man måske finde et andet spor. Og når præsidenten for Menneskerettighedsdomstolen hælder statsministerens plan ned ad brættet og kan konstatere, at den vej er lukket, er man jo som ansvarlig politiker nødt til at gøre et af to: enten at erkende, at man ikke kan få sin politik igennem, eller at finde en anden vej for at få sin politik igennem. Vi har anvist veje. Det kan godt være, at statsministeren ikke bryder sig om dem, men de er legitime, de er fremlagt her i Folketingssalen. Jeg kan underholde med, at alle til Venstre herfor har stemt nej, inklusive statsministerens parti. Så mulighederne er der jo. Det, vi mangler, er statsministerens vilje til rent faktisk at gøre det, hun har lovet sine vælgere, for indtil videre bliver de her forbrydere i Danmark. Og hun har ikke i dag anvist et eneste nyt initiativ, som kan få dem ud af landet.

Kl. 13:22

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:22

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Det sidste er heldigvis ikke rigtigt, og vi udviser flere, end vi gjorde tidligere. Så det er ikke, fordi vi ikke udviser kriminelle udlændinge; jeg vil bare gerne have udvist mange flere. Så tror jeg lige, jeg skal rette sådan en antagelse. Dansk Folkeparti har altid mit øre. Det er lang tid siden, jeg sagde, at Danmark skulle have lyttet mere til Dansk Folkeparti i starten af den udlændingepolitiske diskussion. Det har jeg anerkendt for længst. Jeg har ikke noget behov for at lytte til de der ting, i forbindelse med at man viser en prorussisk politiker rundt på Christiansborg. Der har man ikke mit øre. Men i forhold til udlændingepolitikken har man altid mit øre, og jeg har haft et meget, meget tæt samarbejde med Dansk Folkeparti tidligere, hvor vi både kunne give danskerne nogle konkrete forbedringer af deres hverdag, samtidig med at vi i fællesskab har været med til at stramme op på udlændingepolitikken, og det ønsker jeg også at gøre fortsat.

Kl. 13:23

Formanden (Henrik Frandsen):
Vi siger tak til hr. Morten Messerschmidt og går videre i rækken af partiledere med hr. Alex Vanopslagh, Liberal Alliance.

Kl. 13:23

Spm. nr. US 3

Alex Vanopslagh (LA):
Tak for det. En af de vigtigste opgaver, vi har her i Folketinget, er tildelingen af statsborgerskaber. Det er jo den fineste gave, man kan give folk, altså at blive varige medlemmer af vores fællesskab, men

det er selvfølgelig noget, der skal ske med alvor og omhu. Derfor er jeg også noget bekymret for, at det på flere områder synes, at regeringen ikke har styr på det.

Først og fremmest er der jo det velkendte med, at der er rod med Kriminalregisteret, så vi ikke ved med sikkerhed, om vi giver statsborgerskab til folk, der har begået alvorlig kriminalitet. Dertil blev det jo afsløret for nylig, at der har været et kriminelt netværk, der organiserer snyd med indfødsretsprøver. I går kunne vi så læse på forsiden af Jyllands-Posten, hvor let det er at snyde med danskprøverne, og at der er folk, der får dansk statsborgerskab, selv om de ikke kan tale dansk.

Dertil og nok så bekymrende vil regeringen jo fortsætte med at tildele statsborgerskaber, også selv om der endnu ikke er en screeningsmodel, der skal udelukke de mest sådan rabiate antidemokrater fra at få statsborgerskab, altså folk, der mener, det er okay, at 50-årige gifter sig med 9 årige, eller folk, der mener, at homoseksualitet skal føre til dødsstraf.

Så det er bare lige for at opsummere alvoren i det. Vi ved ikke med sikkerhed, om dem, vi giver statsborgerskab, er kriminelle, vi ved ikke, om de selv har bestået indfødsretsprøverne, og om de kan dansk, og vi ved ikke, om de grundlæggende foragter vores demokrati og styreform. Det er bekymrende, og det er uansvarligt. Det er dels uansvarligt over for de mange, som søger om statsborgerskab, og som gerne vil Danmark, men det er så sandelig også uansvarligt over for alle de danskere, der selvfølgelig forventer, at der er styr på de her sådan helt basale ting.

Nu er det efterhånden 2 år siden, Liberal Alliance foreslog den her screeningsmodel, og jeg kan forstå, at regeringen og Socialdemokratiet synes, det er en god idé, og at der er behov for det, men i mellemtiden uddeler vil lige over 2.000 statsborgerskaber uden at screene dem. Og jeg kan bare ikke forstå, hvorfor statsministeren mener, det er ansvarligt at blive ved med at uddele statsborgerskaber. Hvorfor ikke sætte statsborgerskaber på pause, indtil der en screeningsmodel, og indtil der er styr på de sådan helt basale problemer?

Kl. 13:25

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:25

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Det er jo reelt også det, vi gør, for der er mange, der har søgt om dansk statsborgerskab, som slet ikke kommer i betragtning, før vi har en screeningsmodel på plads. I øvrigt vil jeg sige tak for at have været med til at starte den diskussion. Jeg håber på, at vi kan lave en aftale, så vi kan passe endnu bedre på vores samfund. Der er desværre snyd og bedrag på det her område. Det er der mange steder i vores land. Der er mange mennesker, der ikke overholder dansk lovgivning, og hver eneste gang vi opdager det, skal vi jo sætte ind i forhold til det, og det er jo ligegyldigt, om det er en danskprøve eller det er, at man begår kriminalitet og derfor ikke skal være dansk statsborger, eller om man er involveret i narko, eller hvad det er, folk er, som bryder med de danske regler. Så det har vi jo en gensidig, tror jeg, aftale om her i Folketinget, at når nogen forbryder sig mod vores regler, skal vi enten stramme op eller føre endnu mere kontrol, og det er der i hvert fald et tilsagn om. I forhold til noget af det, der bliver nævnt her, er det, der er vigtigt, at vi får den digitale særakt til at indgå i behandlingen af indfødsret, når det kommer til kriminalitet, og det ved jeg at ministrene arbejder med netop nu. Så der er et kæmpe tilsagn om at gøre endnu mere der.

Screeningsmodellen er jeg selv tilhænger af. Jeg håber på, at vi kan få den etableret, så det er den, der kommer til at virke fremadrettet. Så er der nogle mennesker, der allerede har været på et lovforslag, som så at sige er kommet i klemme, fordi der blev udskrevet valg, og det er så det, vi har valgt at håndtere på den her måde. Jeg tror, at der, hvor vi måske har en uenighed, var i forhold til spørgerens indledning, hvor der blev sagt, at det er en gave at få dansk indfødsret. Sådan har jeg det altså ikke. Det er ikke en gave, vi giver. Det er noget, man gør sig fortjent til. Adgangen til dansk indfødsret skal være bestemt af, at man vil Danmark, at man arbejder, at man forsørger sig selv, at man ikke begår kriminalitet, at man behersker vores sprog, og at man deler vores grundlæggende værdier. Så lige til det der med, at det er en gave, vil jeg sige, at sådan har jeg det ikke. Det er virkelig noget, man skal gøre sig fortjent til, og det er der nogle, der aldrig nogen sinde kommer til, og dem skal vi gerne holde ude af dansk indfødsret.

Kl. 13:27

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren.

Kl. 13:27

Alex Vanopslagh (LA):
Men det er jo bare ord fra statsministeren, for det er ord, ingen kan være uenige i – eller det kan der jo så åbenbart være på den yderste venstrefløj. Men selvfølgelig skal vi ikke give statsborgerskab til kriminelle, og selvfølgelig skal vi ikke give det til glødende antidemokrater. Men regeringen har jo mulighed for at sætte det på pause. Man vælger at uddele statsborgerskab til mere end 2.000 mennesker, vel vidende at der er alle de her problemer. Hr. Rasmus Stoklund, den politiske ordfører, havde endda frækheden til at sige: Ja, det kommer vi ikke rigtig til at gøre noget ved, men hvis I i oppositionen kan finde nogen islamister på listen, må vi jo kigge på det.

Det har vi jo så gjort siden hen, altså bl.a. fundet nogle, der hylder Hamas og terroristen, der stod bag den 7. oktober. Og der er svaret sådan lidt: Ja jo, vi tror ikke rigtig, vi skal indkalde personen til samtale. Og man fortsætter med, at der skal uddeles mere end 2.000 statsborgerskaber. Så der er jo en diskrepans mellem de gode ord fra statsministeren og så handlingerne. Altså, jeg kunne også spørge på en anden måde: Føler statsministeren sig overbevist om, at der ikke er glødende antidemokrater og folk, der foragter det danske folkestyre, blandt de mere end 2.000 mennesker, man nu vil tildele statsborgerskab?

Kl. 13:28

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:28

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Man kunne jo have lyst til at spørge, om der var en screeningsmodel, dengang Liberal Alliance sad i regering, og svaret kender alle her i Folketinget: Det var der ikke. Da Liberal Alliance sad i regering, indførte man ikke en screeningsmodel. Det er den regering, jeg er i spidsen for, der nu har sat et arbejde i gang, med henblik på at der kan blive lavet en screeningsmodel. Og jeg påstår ikke, at jeg har løst alle problemer, men jeg konstaterer da, at jeg i dag sammen med regeringen fører en væsentlig strammere udlændingepolitik, end dengang Liberal Alliance sad i regering.

Så man kunne jo også bruge sin energi på at få lavet en screeningsmodel for de klaphatte, som ikke tror på demokratiet, som er i Danmark i dag, som foragter homoseksuelle, og som ikke er tilhængere af det frie, åbne samfund, så vi holder dem ude. Vi kunne jo bruge energien på det.

For det er jo det, der er vores problem. Vi har verdens bedste land. Vi har stadig væk et af verdens stærkeste demokratier. Vi bliver angrebet udefra på nærmest daglig basis af fjender – øst, vest, techgiganter – og indefra af folk, der ikke tror på vores grundlæggende værdier. Så vi kunne jo slå vores kræfter sammen her og få lavet en screeningsmodel, så dem, der tydeligvis ikke tror på demokratiet, og

dem, der tydeligvis foragter alt det, vi står for, ikke i fremtiden vil kunne få dansk indfødsret.

Kl. 13:29

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren for et afsluttende spørgsmål.

Kl. 13:29

Alex Vanopslagh (LA):
Men blandt de mere end 2.000 mennesker, som regeringen nu vil tildele statsborgerskab, uden at de er screenet, er der jo sandsynligvis nogle, som statsministeren kalder klaphatte, der aldrig burde få statsborgerskab, og så skal jeg modtage en eller anden opfordring om, at jeg skal gøre noget ved det. Undskyld, fru statsminister, det er statsministeren, der er statsminister. Man kunne bare sætte det på pause, indtil der kom en screeningsmodel.

Statsministeren vrider sig som en hidsig ål på land for at undgå at svare på spørgsmålet. Spørgsmålet er jo bare basalt set: Hvorfor er det, at man ikke afventer, at der er en screeningsmodel på plads? Altså, statsministeren føler sig vel ikke overbevist om, at der blandt de 2.000 mennesker ikke er nogen, som foragter det danske folkestyre. Vi har jo fundet flere eksempler både fra Dansk Folkepartis side og fra Liberal Alliances side. Jeg ville da også ønske, at vi var kommet med det her forslag for 10 år siden eller for 4 år siden. Nu er det så 2 år siden, vi kom med det forslag. I stedet for at se tilbage på, hvad vi kunne have gjort anderledes, så lad os da se fremad. Og det første, man så kan gøre, er da at sætte det på pause.

Kl. 13:30

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:30

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Godt, så er vi nået så langt, at man kunne have strammet op langt tidligere på det her. Nu gør vi det jo så, for nu er der en regering i Danmark, der er enig om, at der skal indføres en screeningsmodel. Og jeg håber på, også efter den her ordveksling, at der kan laves en politisk aftale. For lige præcis på indfødsret skal der faktisk laves en politisk aftale, fordi det er Folketinget, der tildeler indfødsret, og ikke regeringen, om end det er regeringen, der fremsætter lovforslaget. Det er spørgeren selvfølgelig helt bekendt med.

I virkeligheden tror jeg ikke vi er så uenige. Der kan være en lille uenighed om de mennesker, som allerede har levet op til de gældende kriterier, og som er blevet skrevet ind på et lovforslag – et lovforslag, der så bortfalder, fordi der bliver udskrevet folketingsvalg. Iblandt dem er der jo mange mennesker, som bare passer deres arbejde og opfører sig ordentligt, og som vi gerne vil have er en del af vores land, og der kan altså være en lille uenighed om, hvor lang tid de ligesom skal være i klemme. Men det er trods alt en mindre andel end den gruppe, vi vil kunne opfange i fremtiden, hvis vi laver en screeningsmodel, der rent faktisk passer på vores demokrati. Og det håber jeg man vil være med til.

Kl. 13:31

Formanden (Henrik Frandsen):
Vi siger tak til hr. Alex Vanopslagh og går videre med den næste partileder i rækken, fru Mona Juul, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 13:32

Spm. nr. US 4

Mona Juul (KF):
Tak for det. Kvindernes kampdag den 8. marts 2022 holder statsministeren en stærk tale om kvindekampen. Det gør hun i Vega i København. Og jeg citerer lige fra talen, for statsministeren siger: »For mange kvinder, der bliver dræbt, alene fordi de er kvinder.« Statsministeren nævnte indvandrerpigen, som er fanget i social kontrol, og sagde, at samfundet skal sige klart fra, og nu citerer jeg igen: »... piger og kvinder bliver frarøvet deres vigtigste rettigheder på grund af formørkede religiøse eller kulturelle hensyn«. Jeg fortsætter med at citere:

»Øjet har været blindt for længe. Undskyldningerne har været for mange. Tvangsægteskaber. Kontrol af jomfruelighed. Vold.«

Det var virkelig stærke ord, meget, meget flot, og jeg er enig i hver eneste af dem.

Sidste år så vi så en religiøs leder på listen over kommende danske statsborgere. Han levede egentlig op til de formelle krav, men han havde promoveret nogle skrifter om stening og piskeslag for utroskab. Det var en borger, der opdagede det og påpegede det. Staten havde ikke opdaget det, men ansøgeren endte heldigvis med at blive fjernet fra listen. For mig er det helt åbenlyst, at vi har brug for at screene ansøgerne bedre, end vi gør i dag. Socialdemokratiets ordfører kaldte det også for nylig afgørende, og nu står vi så med en liste med 2.055 ansøgere plus bipersoner. De er ikke screenet, og statsministeren og regeringen vil alligevel give dem dansk statsborgerskab, og så tænker jeg bare: Hvem er det egentlig, der kommer til at betale prisen for det her? Det gør de piger og de kvinder i de miljøer, hvor den slags holdninger har autoritet, og det gør den der lille pige, der vokser op i et land, hvor statsministeren siger, at øjet har været for blindt, men samtidig lukker øjnene for, at der jo ikke er foretaget en afgørende screening. Hvad er statsministerens svar til de piger og kvinder?

Kl. 13:34

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:34

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Altså, for det første vælger jeg at tage spørgerens ord som måske et tilsagn om – jeg håber, at jeg kan tage det sådan – at det her er noget, vi kan arbejde sammen om, altså at få lavet den screeningsmodel, fordi vi egentlig grundlæggende har det samme ønske. Som jeg sagde før til hr. Alex Vanopslagh, er der jo så et dilemma i forhold til nogle mennesker, der har levet op til dansk lovgivning allerede, og som vi forsøger at løse på den her måde ved at sige, at nu skal vi have en screeningsmodel og et udvalg, der sidder og arbejder, og at så skal vi have truffet beslutning om det.

I forhold til den anden sag – jeg sidder sådan og spekulerer på, om det var det år, hvor jeg selv blev buhet ud inde fra Vega, eller om det var et andet år, fordi der var nogle, der var meget optagede af mit syn på Israel og opbakningen til deres evne til at kunne forsvare sig selv mod terrororganisationerne; det er nu også ligegyldigt, tilbage til dem, spørgsmålet gik på, nemlig de piger og kvinder, som er udsat for vold, æresdrab, negativ social kontrol – er der jo intet af det, der ligger os mere fjernt som danske kvinder. Det er et alvorligt problem. Jeg er sådan set rigtig glad for, at i det her regeringsgrundlag, som vi nu er i gang med at indfri, er der fokus både på partnervold og på vold mod børnene; de to ting hænger jo i mine øjne uløseligt sammen. Og jeg vil gøre alt, hvad jeg overhovedet kan. Vi har jo skærpet straffen ad flere omgange, men vi har også nogle meget, meget formørkede mænd, som vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at stoppe i deres misbrug, i deres misrøgt, i deres overgreb på piger og kvinder både fysisk, men også i forhold til rettigheder. Så alt, hvad vi kan gøre mere på det her område, vil vi bifalde, og som sagt har vi allerede anmeldt i regeringsgrundlaget, at det er en særlig indsats.

Kl. 13:36

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren.

Kl. 13:36

Mona Juul (KF):
Men alligevel står vi nu over for en helt konkret afstemning om 2.055 ansøgere, hvor der *ikke* er screening af de 2.055 og de såkaldte bipersoner. Jeg forstår simpelt hen ikke, hvorfor statsministeren ikke lever op til det valgløfte, ikke lever op til den intention og sætter foden ned nu. Hvorfor er det, at statsministeren risikerer, at vi igen giver islamister dansk statsborgerskab?

Kl. 13:36

Formanden (Henrik Frandsen):
Ministeren.

Kl. 13:36

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Jeg vil gerne indføre en screeningsmodel, og vi har i regeringen sagt, at vi kommer til at indføre en screeningsmodel, og at det i øvrigt skal vedtages med minimum et af de borgerlige partier. Så der er altså et borgerligt parti, der kan få rigtig stor indflydelse på, hvordan det her kommer til at se ud.

Jeg tror så også, det er vigtigt at sige til danskerne, at selv hvis vi får lavet en screeningsmodel, kan der stadig væk godt være nogle mennesker i vores samfund, der ikke vil Danmark det godt, desværre. Så vi har jo en opgave, der går bagud. Vi har også en opgave i forhold til dem, der ikke skriver noget på de sociale medier – dem, der kommer til at lyve myndighederne lige op i ansigtet, og som så alligevel står bag i vores øjne ret alvorlige forbrydelser, både mod nogle grundlæggende værdier og mod mennesker. Derfor skal indsatsen her ikke kun handle om lovgivning, men også om at gøre de piger og kvinder stærkere i egen ret og så slå hårdt ned på alt, vi måtte se af sharia og imamer, som prædiker, eller hvad de nu gør, imod det danske samfund, og alt andet af det uvæsen, der er kommet ind, i forhold til vores demokrati.

Kl. 13:37

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren for det sidste spørgsmål.

Kl. 13:37

Mona Juul (KF):
Men det bliver det samme spørgsmål, for statsministeren siger alt det rigtige. Det gjorde statsministeren også i talen i 2022. Det var en stærk tale og stærke ord. Jeg tror, der sidder mange kvinder og børn fra nogle lande, som er flygtet hertil og er kommet hertil fra forskellige generationer og af forskellige årsager, og som har tilvalgt Danmark, fordi vi er et frit demokrati, og fordi vi står stærkt på vores rettigheder, men som nu kan se, at vi igen står over for en afstemning, hvor der ikke bliver screenet for lige præcis det, som statsministeren gerne vil arbejde for. Hvorfor sætter statsministeren ikke foden ned nu og får lavet den screeningsmodel? Så kan vi tage det om et halvt år, eller hvor lang tid der skal gå.

Kl. 13:38

Formanden (Henrik Frandsen):
Ministeren.

Kl. 13:38

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Jeg fristes jo til at stille samme spørgsmål, som jeg gjorde til LA. Da De Konservative sidste gang sad i regering, indførte man ikke en screeningsmodel. Jeg går ud fra, at man allerede dengang var optaget af den her problemstilling, så hvorfor gjorde man så ikke det? Det er jo så os, der kommer til at gøre det, og derfor vil jeg opfordre til og appellere til, at man går ind i et samarbejde, så vi får styrket det her endnu mere.

Jeg kommer også til at gentage mig selv, desværre. Det bliver jo ikke kun en screeningsmodel i forhold til dansk indfødsret, der her er afgørende. Det er også vores indsats over for genopdragelsesrejser. Kan vi der styrke vores lovgivning endnu mere? Hvis en far til døtre eller for den sags skyld sønner, der bor her i Danmark, synes, at hans børn skal ende et eller andet sted i Mellemøsten eller Afrika, fordi de er blevet for danske, skal han så overhovedet have forældremyndigheden? Er det det forældreskab, vi ønsker at fremme i Danmark? Kan vi gøre endnu mere, som jeg sagde, i forhold til moskéerne og imamerne? Vi afskaffede jo heldigvis revselsesretten i Danmark helt tilbage i 1990'erne. Kan vi gøre endnu mere i forhold til at sætte ind over for de alt for mange familier, der stadig væk bruger volden som redskab? Jeg synes, at der er mange ting at gøre. En screeningsmodel i forhold til indfødsret er helt afgørende.

Kl. 13:39

Formanden (Henrik Frandsen):
Vi siger tak til fru Mona Juul.

Vi går videre med den næste partileder i rækken, hr. Pelle Dragsted, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 13:39

Spm. nr. US 5

Pelle Dragsted (EL):
Tak for det, og især tak for det gode samarbejde med regeringen og statsministeren, ikke mindst om at gøre det lidt billigere at være dansker i fremtiden, og det sker, når vi bl.a. gør det gratis for op mod en halv million mennesker næste år at komme til tandlægen. Men lad mig gå til spørgsmålet.

Jeg vil gerne starte med en lille gåde. Hvad er det, der er 27 meter højt, gråt, grimt og larmende, som ødelægger livet for lokalsamfund og naboer, som skambruger vores fælles ressourcer, og som sætter den grønne omstilling totalt i bakgear? Og ja, det er nemlig datacentrene.

På tværs af landet skyder de nu op som paddehatte, og endnu flere steder er de under planlægning – fra Faxe til Esbjerg, fra Varde til Kalundborg. Og hver gang er historien omtrent den samme: De store techgiganter og nogle gange nogle danske mellemmænd kommer og lover guld og grønne skove og vækst og arbejdspladser. Men realiteten er en anden.

Datacentrene skaber stort set ingen arbejdspladser, til gengæld kommer de med enorme omkostninger for lokalsamfund og for naboer. Techgiganterne strømmer til Danmark af en simpel årsag: Vi har billig grøn energi, fordi danskerne har betalt og investeret i bl.a. at udbygge havvind. Den strøm skulle vi have brugt til at gøre livet billigere for danskerne, billigere at tanke bilen, billigere at varme huset op og billigere at elektrificere den tunge industri. Men nu skal den i stedet for bruges på datacentrenes fuldstændig umættelige forbrug af energi.

Selvfølgelig skal vi have nogle datacentre i Danmark. Vi skal have et sted at have vores egne kritiske data, men lige nu er det helt ukoordineret. Den ene kommune ved ikke, hvad den anden laver, og jeg beder regeringen om at komme med en strategi. Men spørgsmålet er: Indtil den strategi foreligger, skulle vi så ikke trække bremsen og sige: Nu sætter vi en pause på tildeling af nye tilladelser til datacentre, indtil vi får vedtaget den strategi?

Kl. 13:41

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:41

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Tak for det spørgsmål. For det første er jeg meget enig i, at vi er i gang med lige nu at gøre det billigere at være dansker. Og det er nødvendigt på grund af de stigende priser, så tak for det samarbejde. Tak for at have et øje på både tandlæge, moms, fødevarer, kollektiv trafik og på pensionister. Det er rigtig godt. Det er noget, der kommer til at gøre noget rigtigt for rigtig mange danskere.

Datacentrene er jeg heller ikke kæmpe fan af, vil jeg gerne sige. Jeg synes, vi er alt for ukritiske i både Danmark og Europa og bare har sagt: Kom hertil. Vi har nu engang kun den el, vi har for nærværende. Vi vil gerne udvide det, men vi har brug for at bruge vores el på vores danske forbrugere og på danske virksomheder og på det, vi kan kalde Europas digitale suverænitet, ikke på amerikanske techgiganter, som med den ene hånd bruger vores energi og med den anden hånd er i gang med at undergrave vores demokrati og vores børns velbefindende. Så det her er en rigtig problemstilling.

Vi brugte jo også noget tid på at diskutere det, da vi sad oppe på Marienborg. Der er jo lavet en akutplan, som flytter rundt på prioriteterne, så det netop er vores egne virksomheder og dermed vores egen konkurrencekraft, vores egne forbrugere og dermed købekraften, vi prioriterer. Så skal vi have en mere langsigtet strategi derefter, så jeg synes sådan set i al beskedenhed, at vi er gået i gang med arbejdet på en god og ordentlig måde.

Og så skal vi jo have en fælles europæisk politik på det her felt. Vi har brug for at være suveræne og selvstændige på hele vores digitale infrastruktur, og der er vi bare ikke altid enige med dem på den anden side af Atlanten, desværre. Så det kræver både noget langsigtet, men det kræver også noget nu, og det er derfor, jeg er glad for den akutplan, som allerede er sat i gang.

Kl. 13:43

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren.

Kl. 13:43

Pelle Dragsted (EL):
Vi er også glade for akutplanen, som handler om de her datacentres mulighed for at blive tilsluttet elnettet. Men det, vi ser i de her uger, er jo faktisk, at en lang række kommuner landet over bliver ved med at give de her tilladelser til nye datacentre. Nogle af dem er i køen, nogle af dem er uden for køen. Vi ser datacentre, som er sådan helt ufattelige i omfang. Altså det, der planlægges nede i Faxe, vil bruge næsten lige så meget strøm som alle husstande i Storkøbenhavn. Det er, så ens hoved er ved at eksplodere.

Selvfølgelig skal vi have datacentre, men lige nu er det bare det vilde vesten, og det er derfor, vi spørger fra Enhedslistens side: Ville det ikke være klogt at gøre det samme, som vi har gjort, når det gælder svinefabrikkerne, eller svinestaldene, og sige:

Vi er i gang med at udvikle en strategi, og skal vi så ikke lige sætte de her tildelinger af nye tilladelser på pause, mens vi venter, sådan at når vi bygger de datacentre, der skal bygges, så er det dem, vi vil have, og så har vi ikke allerede sat gang i nogle tilladelser, som ikke kan rulles tilbage bagefter, hvor det netop er de amerikanske techgiganter, som kommer til at dominere?

Kl. 13:44

Formanden (Henrik Frandsen):
Ministeren.

Kl. 13:44

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Jeg har egentlig som princip, at jeg helst ikke vil afvise gode idéer, så det er heller ikke sådan, at jeg står og siger nej. Jeg synes, vi er kommet godt i gang på det her felt, og jeg tror, den der mere sammenhængende strategi er den rigtige måde at gå til opgaven på.

Det behøver man jo ikke bruge meget lang tid på at formulere og udvikle, for jeg tror egentlig, at alle nu kan se, hvor store konsekvenser det har. Mange af de her techgiganter suger jo simpelt hen så meget energi, at vi ikke har el nok til danskerne, ikke har el nok til vores virksomheder og ikke har el nok til Europa. Og det går ikke.

Når vi kigger på den geopolitiske situation, på sikkerhedssituationen og på købekraft, så er regulering af datacentre og en bevidsthed om, hvilke datacentre vi *skal* have for at sikre vores suverænitet, og hvad for nogle vi *ikke* vil have, helt afgørende at få på plads. Så jeg tror ikke, vi er uenige om sigtet. I forhold til om der er behov for flere redskaber her og nu, vil jeg ikke afvise det, men det er heller ikke sådan, at jeg lige kan give et tilsagn sådan helt på stående fod.

Kl. 13:45

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren for sidste spørgsmål.

Kl. 13:45

Pelle Dragsted (EL):
Det er helt i orden, og regeringen får også mulighed for at forholde sig til det her, for Enhedslisten har fremsat et beslutningsforslag, som netop handler om et midlertidigt stop, indtil den her strategi er vedtaget. Man kan selvfølgelig også gå mange andre veje.

For os er det vigtigt, at nogle af de lokalsamfund og naboer, som er dybt bekymrede over det her – og jeg har mødt mange af dem rundt omkring i landet – ikke skal belastes af, at vi ikke får sat en pause i gang, mens vi laver strategien.

Det ville være virkelig synd, at der i forhold til nogle af de naboer, jeg har mødt i Varde, i Holbæk, i Tårnby og mange andre steder, sker det, at fordi vi ligesom lige skal være færdige med en strategi, så kommer de altså til at blive naboer til sådan et gigacenter, som det så *er* Google eller Amazon eller andre, som ejer og driver, og som egentlig ikke er det, vi havde brug for i Danmark.

Mange tak for tilkendegivelsen af, at det her er en vigtig debat, og jeg håber, at vi i fællesskab kan finde en god løsning på det, som både tager hensyn til vores grønne omstilling og ikke mindst til de naboer og lokalsamfund, som bliver ramt af det her.

Kl. 13:46

Formanden (Henrik Frandsen):
Ministeren.

Kl. 13:46

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Jamen tak for det, og vi er vel, hvad angår datacentrene, igennem samme proces, i virkeligheden, som vi har været med sociale medier, og som vi har været med smartphones, og som vi bliver nødt til meget hurtigt at komme igennem, hvad angår kunstig intelligens, altså at det starter med sådan en kæmpe teknologijubel: Ej, hvor er det spændende! Og så går der ikke ret lang tid, før vi begynder vi at se, at det kan have helt fatale konsekvenser for vores samfund, og at det allerede har det.

Senest har vi set den her kortlægning af, hvad det er, vores drenge og unge mænd bliver udsat for af kvindehad, apropos spørgsmålene i forhold til udlændingepolitikken. Det lever desværre også i nogle andre fora, altså at sociale medier bliver brugt til at radikalisere unge til at begå så alvorlige forbrydelser, at man jo ikke engang kan bære at se materialet igennem, og alt det andet. Så vi har travlt med at få reguleret det her område, og det er der et tilsagn om at gøre.

Kl. 13:47

Formanden (Henrik Frandsen):
Tak til hr. Pelle Dragsted. Vi går videre i partilederrækkefølgen. Næste partileder er fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 13:47

Spm. nr. US 6

Inger Støjberg (DD):
Tak for det. Priserne på diesel, benzin og gas eksploderer i den her tid. Og det har jo også betydet, at det er en daglig bekymring for rigtig mange helt almindelige danskere overhovedet at få regnskabet til at gå op. Og det bliver bare sværere og sværere, i takt med at vinteren nærmer sig.

Her i weekenden kunne man læse, at de hundredtusindvis af danskere, som har naturgasfyr, jo potentielt står over for den dyreste vinter, vi nogen sinde kommer til at gå i møde. Sagt med andre ord er det rigtig dyrt for dem, der bor i Køge, Svendborg eller Ballerup, og som har et gasfyr.

Tager man områder som f.eks. Dragør, Allerød og Holbæk, er det over 50 pct. af boligerne, der faktisk er varmet op med netop gasfyr. Det betyder altså, at hvis du f.eks. både har et gasfyr, men også kører i diesel- eller benzinbil, så bliver den her vinter en vinter, der ikke er sjov at gå i møde. Og jeg må ærligt sige, at jeg tror, det er noget, der bekymrer rigtig mange danskere. Det bekymrer i hvert fald mig.

Men lige for øjeblikket må man bare sige, at regeringens svar til de her danskere nærmest er lige så koldt som den vinter, vi kommer til at gå i møde. Statsministeren har ingenting på hylderne i forhold til de her mennesker, så det bliver billigere at tænde for varmen, og at det kan lade sig gøre at køre i sin bil.

Vi fremlagde fra Danmarksdemokraternes side her for nylig på vores landsmøde en fuldt finansieret akutpakke. Det er en akutpakke, der, hvis en familie får gavn af alle de forslag, der ligger i den, vil kunne spare omkring 10.000 kroner. Vi foreslog bl.a. at sænke gasafgifterne, men også afgifterne på benzin og diesel.

Derfor vil jeg selvfølgelig i dag høre, om det var noget, statsministeren kunne have i sinde at følge op på og også gennemføre.

Kl. 13:50

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:50

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Tak for det spørgsmål, og jeg deler bekymringen fuldstændig. Det har jeg gjort i en årrække, og det er jo også i det lys, man skal se alt det, vi efterhånden har gjort, og som heldigvis for rigtig mange danskeres vedkommende betyder, at købekraften er genetableret. Mange danskere har flere penge mellem hænderne, end da de her stød kom ind imod vores økonomi.

Det, jeg er optaget af, når vi taler købekraft, er, hvor mange penge folk har i hænderne, og hvad er deres udgifter? Det er derfor, vi f.eks. fjernede elafgiften i nogle år. Det er derfor, vi har givet målrettede skattelettelser. Det er derfor, vi gerne vil halvere momsen på fødevarer. Det er derfor, vi har hævet befordringsfradraget. Nu kommer så det her med gratis tandlæge, og at vi hæver beløbene for pensionisterne, så de pensionister, der har mindst, får en højere folkepension. Dem, der er på Arnepension, kommer til at få en højere Arnepension, og når man lægger alt det sammen, er der heldigvis rigtig mange danskere, der enten har fået eller får flere penge mellem hænderne.

Vi skal selvfølgelig, som verden den udvikler sig med endnu mere krig og med endnu mere konflikt – det er jo derfor, vi får de her stød ind imod os – selvfølgelig hele tiden have et øje på, om vi kan gøre endnu mere. Det er også noget af det, vi diskuterer i finanslovsforhandlingerne lige nu. Så jeg er meget bekymret over det her og glæder mig selvfølgelig over alt det, vi allerede har gjort. Og det kan være, der bliver behov for at gøre endnu mere.

Kl. 13:51

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren.

Kl. 13:51

Inger Støjberg (DD):
Den dansker, der lige nu er på vej hen til dieselstanderen for at fylde sin bil op, kan jo ikke rigtig trøste sig med de ord, som statsministeren kommer med her. For statsministeren lover netop ingenting, og det overrasker mig sådan set ikke. Altså, jeg spurgte hverken til tandlæge eller andet. Jeg spurgte til de helt konkrete danskere, og det er rigtig mange, der varmer deres huse op med gasfyr i Holbæk. Jeg spurgte til de rigtig mange mennesker, der er fuldstændig afhængige af at kunne køre videre i deres diesel- eller benzinbil for overhovedet at kunne passe deres arbejde, for at kunne besøge deres familier, for at deres børn kan komme til fritidsaktiviteter. Det er de danskere, jeg spørger til.

Vi støttede jo forslaget om at forhøje befordringsfradraget i 2026, men det er bare ikke nok. Der skal mere til. Det er jo derfor, vi har foreslået den her akutpakke, som så i øvrigt også forlænger forhøjelsen af befordringsfradraget, men også fjerner elafgiften, så det ikke kun gælder i 2026-27. Så det, jeg spørger til, er: Kommer regeringen, kommer statsministeren med en håndsrækning til helt almindelige danskere, der er bange for at gå hen og skrue op for varmen, og som står med bævende hænder, når de skal tanke deres diesel- eller benzinbil, som de er så afhængige af?

Kl. 13:53

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:53

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Vi bliver jo nødt til at se på, hvad det er, danskerne har af kroner og øre i hånden, og hvad det er for nogle udgifter, de har, og vi har allerede fjernet elafgiften. Der er jo ikke meget akutpakke i at foreslå, hvad vi gør om et stykke tid. Vi har fjernet den her i 2026-27. Det har en meget, meget konkret betydning. Det er jo tusindvis af kroner for en almindelig husstand. Når vi har givet skattelettelser, er det jo med til at holde hånden under danskernes økonomi.

Jeg vil altså advare imod, at man bare lige skubber det, der vedrører gratis tandlæge, til side. Det er rigtigt, at man tydeligt hver eneste dag kan se, at benzin og diesel er blevet dyrere, men man skal jo have ordnet sine tænder, og hvis det så er den tandlægeregning, der ligesom fjerner fundamentet for ens økonomi, så bliver det andet endnu værre. Så det, vi har gjort igennem en årrække, er hele tiden stykke for stykke at gøre danskernes købekraft bedre og styrke både dansk økonomi bredt, men også familiernes økonomi.

Noget af det, jeg er gladest for i det finanslovsforslag, vi har lagt frem, er, at de fattigste pensionister får ca. 1.000 kr. mere om måneden, hvis ellers det går igennem. Det håber jeg på det gør. Hvis der er nogen, der er pressede derude lige nu, også af de stigende priser, så er det jo nogle af de fattigste folkepensionister.

Kl. 13:54

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren for et afsluttende spørgsmål, og jeg vil gerne bede om, at man holder sig inden for den afmålte tid, som er 1 minut.

Kl. 13:54

Inger Støjberg (DD):
Jeg vil bestræbe mig. Det er jo lidt mærkeligt, hvordan gratis tandlæge kan blive svaret på alt i den her verden.

Nå, men jeg vil gerne skifte boldbane lidt nu. For på de sociale medier florerer der i øjeblikket en podcast, hvor to Hizb ut-Tahrir-medlemmer diskuterer beskyldningerne mod profeten Muhammed. Man må forstå, at Muhammed og hans hustru, Aisha, som jo kun var 9 år gammel, havde et eksemplarisk ægteskab. Det er jo såkaldte danske muslimer, der sidder og forsvarer Muhammeds ægteskab med et barn. Andre ville jo kalde det for pædofili. I min optik hører barnebrude ikke til i Danmark. Det tror jeg alle ved. Det var også derfor, jeg greb så håndfast ind.

Et sted at starte kunne jo være at forbyde Hizb ut-Tahrir. Det har Socialdemokratiet desværre før stemt imod. Vi kommer til at rejse spørgsmålet her i Folketingssalen igen. Der kommer et forslag fra Danmarksdemokraterne inden længe, og derfor vil jeg høre: Vil statsministeren og regeringen være med til at ophæve Hizb ut-Tahrir og ulovliggøre dem?

Kl. 13:55

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:55

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Hvis det kan lade sig gøre – ja. Jeg kommer aldrig nogen sinde til at forsvare de der galninge. Det er jo ikke kun i forhold til pædofili og overgreb på børn, at de har mærkelige synspunkter. Det har de jo på alt muligt andet også. Vi har en grundlov, den skal overholdes. Vi har en dansk lovgivning, den skal overholdes. Vi er lykkedes med det gennem de senere år – og det er bl.a. Det Konservative Folkeparti og hr. Søren Pape Poulsen – i forhold til organiseret kriminalitet, og det tror jeg vi har været meget enige om, og kan vi gøre endnu mere der, også i forhold til andre samfundsundergravende organisationer, og det er de jo, så har jeg ingen som helst problemer med det. Så lad os se, hvad der juridisk kan lade sig gøre.

Jeg har ikke set de der udtalelser. Jeg har set omtalen af det, og det er jo bare så ulækkert. Der er ikke nogen som helst børn, der skal være i nærheden af et ægteskab med voksne. Ægteskab er mellem voksne, og det er altid frivilligt. Der er ikke nogen, der skal komme til Danmark og tage deres middelalderlige – det er vel fra før middelalderen – altså vederstyggelige holdninger og skubbe det ind som en del af vores liv her i Danmark.

Kl. 13:57

Formanden (Henrik Frandsen):
Tak til fru Inger Støjberg.

Vi går videre med den næste partileder i rækkefølgen, og det er fru Franciska Rosenkilde, Alternativet.

Kl. 13:57

Spm. nr. US 7

Franciska Rosenkilde (ALT):
Det vrimler frem med lokale planer om at bygge nye datacentre. Vi ser det faktisk i hele landet: Varde, Bjæverskov, Kalundborg, Lolland og i Tårnby. Projekterne er forskellige, ja, men en ting går igen, og det er modstanden fra borgerne og kritikken fra eksperterne. Borgerne kritiserer, at de ikke bliver hørt, de bliver ikke inddraget i, hvad der skal ske i deres lokalområde, og den frustration forstår jeg hundrede procent godt. Eksperterne advarer imod voldsomme konsekvenser for miljøet, for vand- og elforbrug, når datacentrene rulles ud. Vi har set planer, hvor datacentre skal placeres klods op ad folks boliger, vi har set projekter, hvor der skal bruges store mængder PFAS-holdige kølemidler, selv om der faktisk findes alternativer, og selv om de giftige stoffer jo risikerer at lande i vores miljø. Der er åbenlyst flere problemer i det her, og jeg er glad for, at erhvervsministeren og regeringen derfor ser behovet for en national strategi og er godt i gang med det.

For mig og Alternativet er der især tre ting, der er de vigtigste. Det vigtigste er, at borgerne bliver ordentlig inddraget og for reel indflydelse på beslutningerne. Det er vigtigt, at strategien indeholder krav og regler, der sikrer hensyn til miljø og klima og elforbrug, og så er det selvfølgelig vigtigt, at der kommer mere kontrol med og transparens for, hvem der kan, og hvem der ikke kan opstille datacentre i Danmark. Alt det vil vi gerne arbejde for i Alternativet for at få med i den her strategi. Derfor vil jeg gerne spørge statsministeren om noget: Vil statsministeren forpligte sig på, at den kommende strategi stiller bindende nationale krav til datacentrene omkring miljø og ressourceforbrug og samtidig sikrer, at borgere får større indflydelse på beslutningerne, inden projekterne eventuelt skulle få grønt lys?

Kl. 13:59

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 13:59

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Tak for det spørgsmål. Vi havde lejlighed til at diskutere det ad flere omgange, da vi forhandlede den regering, der blev etableret før sommer, og som jeg havde lejlighed til også at sige før, deler vi bekymringen på det her område. Og jeg er egentlig glad for, at der er et flertal nu, som ser på det her med, må man nok sige, lidt anderledes og mere vakse øjne, for vi har brug for nogle datacentre, og der er nogle, vi ikke ønsker i mine øjne at have, og al energi er en knap ressource. Det er jo en af grundene til, at vi har et problem med købekraften nu, nemlig at vi ikke kan producere energi nok og holde prisen nede, og derfor skal vi gå meget, meget kritisk til det her.

Jeg vil jo nok vende det rundt, så vi lige starter med den digitale suverænitet: Hvem er det, der overhovedet skal kunne lave et datacenter i Danmark og hvorfor? Der synes jeg, vi skal sætte Europas behov for data først og før andre. Jeg synes altid, at man skal sikre sig lokal medindflydelse på de beslutninger, der vedrører et lokalsamfund, og jeg synes også, det er rigtigt, at man går ind i det her med meget åbne øjne i forhold til den belastning, der kan være på bl.a. PFAS. Så jeg er enig i, at alt det her skal indgå.

Jeg vil nødig sådan lige på stående fod lægge mig fast på indholdet af den her datacenterstrategi, men jeg vurderer egentlig, at det her er et af de områder, hvor vi kan have et rigtig, rigtig godt samarbejde.

Kl. 14:01

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren.

Kl. 14:01

Franciska Rosenkilde (ALT):
Tak for det svar. Jeg er glad for, at vi på mange måder deler samme både bekymring og egentlig også ambition. Men lidt i forlængelse af den tidligere spørger vil jeg sige, at vi jo lidt er i en situation, hvor virkeligheden lidt har overhalet indenom, og hvor vi nu ser, at der er lokale sager om datacentre, der eventuelt får tilladelser og skyder op, før vi overhovedet er på plads med de her forskellige krav. Så jeg kunne egentlig også godt tænke mig at spørge statsministeren, om hun vil være med på at lave et midlertidigt stop for nye godkendelser kommunalt set, før vi netop får en strategi, som har tydelige prioriteringer på både transparens om, hvem det er, der opstiller de her

datacentre, men også på, hvad miljøpåvirkningen og den borgernære påvirkning er.

Kl. 14:01

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 14:02

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Jeg tager det i hvert fald med tilbage, for i og med at vi er enige om, at Europas digitale suverænitet og beskyttelsen af de sparsomme kilder af energi, vi har, skal tænkes ind, både i forhold til forsyningssikkerhed og den sikkerhedspolitiske situation, skal vi selvfølgelig passe på ikke at gøre en masse nu, indtil det arbejde ligesom er klart. Så jeg synes, at opfordringen er god, men hvordan det præcis skal tilrettelægges, tør jeg ikke sige. Jeg havde egentlig umiddelbart tænkt, at den her akutplan, hvor vi får ændret noget rækkefølge, i hvert fald var et godt første skridt. Men om vi kan gøre mere her på den korte bane, vil jeg ikke stå og afvise, så det synes jeg vi skal arbejde videre med.

Kl. 14:02

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren for et sidste spørgsmål.

Kl. 14:02

Franciska Rosenkilde (ALT):
Tak for det. Der er nogle ting, den akutplan er god til, men der er noget omkring transparens om, hvem det egentlig er, vi bygger de her datacentre for, som måske er noget af det allervigtigste, som statsministeren også er lidt inde på. For Altinget har tidligere i år kunnet afsløre, at kun 19 ud af de 74 datacentre, der er på danske hænder, egentlig er datakapaciteten for Danmark. Resten er amerikanske techgiganter. Så med andre ord står vi i en situation, hvor vi risikerer at stille enorme mængder af grøn strøm, vand og arealer til rådighed for techgiganterne i en all you can eat-buffet – altså alt, hvad man kan spise. Og det er ærlig talt noget bekymrende, så derfor er mit sidste spørgsmål: Hvordan vil statsministeren sikre, at datacentre i Danmark bidrager til at imødekomme danske og europæiske behov, og er man parat til at reservere dele af kapaciteten til danske og europæiske virksomheder og kritisk infrastruktur?

Kl. 14:03

Formanden (Henrik Frandsen):
Det var godt, at spørgeren valgte at oversætte fra engelsk til dansk. Vi bruger nemlig fortrinsvis dansk. Statsministeren.

Kl. 14:03

Statsministeren (Mette Frederiksen):
På dansk er svaret: Ja, det vil jeg gerne. For jeg synes, det er det, det handler om. Man kan sige, at den situation, som Danmark, men også andre lande befinder sig i, er endnu mere kritisk, fordi vi bruger vores el og vores energi i en retning til nogle techgiganter, der så bruger vores ressourcer til at undergrave vores samfund direkte og indirekte uden at tage ansvar for, hvordan børn f.eks. bliver behandlet der, uden at tage et udgiveransvar, og som videregiver informationer, der er forkerte, og alle mulige andre ulykker, som følger med de der techgiganter nu. Så vi er på den samme side, og nu må det handle om, og det er jo også det, der er blevet sagt fra to forskellige spørgere i dag, nemlig at det er både Danmarks og Europas suverænitet på det digitale område, vi skal passe på.

Kl. 14:04

Formanden (Henrik Frandsen):
Vi siger tak til fru Franciska Rosenkilde og går videre med den næste partileder og også sidste partileder i rækken, hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti. Værsgo.

Kl. 14:04

Spm. nr. US 8

Lars Boje Mathiesen (BP):
Tak skal du have. Det er lidt vildt at høre i debatten, at når det kommer til datacentre, er statsministeren åben for måske midlertidigt at sætte det på pause, indtil der er en plan, men at når det gælder statsborgerskaber til islamister, vil man ikke sætte det på pause, indtil der er en midlertidig plan. Men lad nu det ligge, for det er ikke det, jeg skal snakke om.

Jeg skal til gengæld snakke om en 18-årig, ung pige. For den 31. januar 2026 voldtog den 24-årige Hassan Eibish en tilfældig 18-årig pige i Randers. Han trak hende ned i en kælder, og han filmede sin forbrydelse – en ung piges liv, der potentielt er ødelagt for evigt. Jeg ved godt, at jeg snakker meget om det her, kære statsminister, men jeg bliver ved, og jeg bliver ved, for hun skal nu leve med usikkerheden om, om den mand kommer tilbage. For han blev dømt, og han fik 3 års fængsel og et indrejseforbud i 12 år, så hun kan nu gå i visheden om, at hun potentielt en dag møder den her mand igen. Jeg begriber ikke, at statsministeren synes, det her er rimeligt, og det er den konklusion, jeg desværre må lave. For jeg har stået her gentagne gange og spurgt ind til det her med forskellen på udvisninger og indrejseforbud. Gentagne gange har vi haft diskussionen. Så har man lavet en udvisningsreform, og statsministeren kiggede mig i øjnene og sagde: Det vil jeg gerne kigge på. Men i den her udvisningsreform ændrer man ikke på det her.

Statsministeren har valgt ikke at ændre på det, således at når voldtægtsforbrydere bliver dømt, bliver de stadig væk ikke udvist for bestandig, men de får et indrejseforbud. Så mit spørgsmål til statsministeren er: Når regeringen nu har valgt 1 års fængsel som grænsen for udvisning for alvorlig kriminalitet, hvorfor valgte man så ikke samtidig at gøre indrejseforbud for bestandig til hovedreglen ved præcis den samme grænse? Man havde jo muligheden.

Kl. 14:06

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 14:06

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Først vil jeg gerne takke hr. Lars Boje Mathiesen for at blive ved med den her dagsorden. Jeg bliver også ved med den her dagsorden, og der er ingen uenighed imellem os, i forhold til om de her mennesker skal ud af Danmark. Jeg har al sympati, og jeg har al omsorg for den unge kvinde, og jeg er så ked af, hvad hun har gennemgået.

Der er jo noget, der tyder på, med den her gennemgang, som kommer fra hr. Lars Boje Mathiesen, at der faktisk er noget, der har virket: at han er blevet dømt og han er blevet udvist. Så langt, så godt. Så er der så spørgsmålet omkring indrejse, og det er rigtigt, at vi har haft den her diskussion før, og det er også rigtigt, at jeg gav videre, at jeg gerne ville have, at regeringen kiggede på det med indrejse. Jeg har så ikke, må jeg indrømme, opdateringen med i dag.

Jeg ligger samme sted, som jeg gjorde sidst. Altså, når man begår forbrydelser af den karakter, bliver dømt, bliver udvist af Danmark, så har jeg intet behov for, at man kommer tilbage. Så for min skyld kunne det indrejseforbud gælde, til solen brænder ud, og det må gerne brænde de mennesker med undervejs, skulle jeg til at sige. Så jeg tror ikke, der er en politisk uenighed. Men det er rigtigt, at

jeg har lovet en opfølgning på det her, og den må jeg sørge for at justitsministeren kommer med.

Kl. 14:08

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren.

Kl. 14:08

Lars Boje Mathiesen (BP):
Så står jeg og undrer mig. Er det så, fordi det ikke var vigtigt nok for statsministeren, at man bare sendte det videre ned i systemet? Man stod med en reform. Man stod med en lov, som man gerne ville gå i pressen og lovprise og sige om, at den var åh, så vigtig, og at nu ville vi kunne udvise. Hvorfor var det ikke vigtigt nok at tage det her med?

Statsministeren var bekendt med, at det kunne løses ved at ændre udlændingelovens § 32, således at den fulgte med den lovgivning, som man nu vil lave. Så det er et politisk valg, man har truffet ved ikke at gøre det, og det har jeg svært ved at forstå. For når man siger, at man bekymrer sig om de her kvinder, og når man siger, at man ikke har nogen sympati med, at der er nogle udenlandske voldtægtsforbrydere, som skal have mulighed for at komme til Danmark igen, hvorfor gjorde man det så ikke, når man lige har haft den her lov oppe, hvor man uden problemer kunne have sat det her ind i § 32?

Kl. 14:09

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 14:09

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Det er ikke helt rimeligt at påstå, at jeg ikke synes, det er vigtigt. Det ved hr. Lars Boje Mathiesen godt at jeg synes. Jeg har ikke påstået, at jeg har løst alle problemer i de år, jeg har været statsminister, og det når jeg desværre nok heller ikke, men vi har, og det må hr. Lars Boje Mathiesen jo også indrømme, aldrig ført en strammere udlændingepolitik, end vi gør nu, og det er først nu, vi har en rigtig udvisningsreform og går så langt, som vi går. Så man kan klandre mig for meget, men ikke, at jeg ikke synes, det her er vigtigt, for det er simpelt hen ikke rigtigt.

Jeg vil gerne på baggrund af den her udveksling gå til justitsministeren og høre, hvad status er på det her. Det er ikke sådan, at jeg som statsminister sidder nede i den konkrete lovgivning. Det gør jeg faktisk ikke på nogen områder, og der er også ministerielt styre, og det er et ressortansvar på de enkelte områder. Det ligger ikke hos statsministeren, men det betyder ikke, at jeg ikke synes, det er vigtigt, og det betyder ikke, at jeg ikke også følger op på det her.

Kl. 14:10

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren for det sidste spørgsmål.

Kl. 14:10

Lars Boje Mathiesen (BP):
Når statsministeren står og kigger mig i øjnene gentagne gange og siger, at man nok skal gøre noget ved det her, at man nok skal kigge på det, så er det jo ikke kun mig, man kigger i øjnene. Så er det også de voldtægtsofre derude, for det er på deres vegne, jeg taler. Det er på vegne af de børn, de danske piger, som bliver de næste ofre, jeg står her og taler. Og det er jo ikke godt nok med den lovgivning. Den kunne have være lavet bedre. Vi kunne have sat som hovedregel, fuldstændig inden for MRK, artikel 8, at som hovedregel følges det ad, når man har sat den grænse på 1 år – uden problemer. Så jeg kommer til at følge den her sag, for jeg vil ikke have de her udenlandske voldtægtsforbrydere tilbage igen i Danmark. Statsministeren har magten til at sikre, at det ikke sker. På et tidspunkt må man jo spørge danskerne derude, og når statsministeren siger til mig, at man har viljen, så vil jeg gerne have, at statsministeren viser den vilje nu, for man havde den ikke i forbindelse med det her lovforslag, hvor man kunne have ændret det.

Kl. 14:11

Formanden (Henrik Frandsen):
Statsministeren.

Kl. 14:11

Statsministeren (Mette Frederiksen):
Jeg har ikke magten til at gøre alt i vores samfund, men jeg har selvfølgelig muligheden for hele tiden at gøre dansk retspolitik strammere, så vi gør mere for at passe på ofrene og ramme gerningsmændene mere, og i al beskedenhed er det også det, der er sket. Jeg synes, man skal fortsætte kampen. Det sagde jeg også før. Man kommer ikke til at trætte mig med de her spørgsmål og med den her sag. Jeg synes, det er godt, at der er nogle, der går ind i den her sal og er advokat for og ambassadør for ofre for kriminalitet i Danmark. Det kommer jeg aldrig nogen sinde til ikke at billige. Det billiger jeg bestemt. Jeg tør ikke gå ind i den juridiske diskussion af, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der ikke kan lade sig gøre, men jeg kan give et tilsagn i dag om, at jeg tager den her sag videre, og det er hermed gjort.

Kl. 14:12

Formanden (Henrik Frandsen):
Jeg siger tak til hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti.

Hermed er spørgetimen slut. Tak til partilederne, og tak til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:
4) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 3:
Forespørgsel til udlændinge- og integrationsministeren om udvisning af kriminelle udlændinge.
Af Malte Larsen (DF) m.fl.
(Anmeldelse 30.10.2026).
Sammen med dette punkt foretages:
5) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 4:
Forespørgsel til forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren og erhvervs- og konkurrencekraftsministeren om udfordringer forbundet med etablering af datacentre.
Af Elise Sydendal (ALT) og Anna Bjerre (ALT).
(Anmeldelse 30.10.2026).
6) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 5:
Forespørgsel til socialministeren om de omfattende problemer i Familieretshuset.
Af Karina Adsbøl (DD) m.fl.
(Anmeldelse 30.10.2026).
7) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 6:
Forespørgsel til sundhedsministeren og børne-, ældre- og boligministeren om underernæring blandt ældre.
Af Marlene Harpsøe (DD) og Jens Henrik Thulesen Dahl (DD).
(Anmeldelse 30.10.2026).

Kl. 14:12

Formanden (Henrik Frandsen):
Hvis ingen gør indsigelse mod, at forespørgslerne stilles, betragter jeg Tinget samtykke som givet.

Det er givet.

Det næste punkt på dagsordenen er:
8) 1. behandling af lovforslag nr. L 69:
Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forurenet jord. (Skærpelse af strafniveauer for overtrædelse af regler i lov om miljøbeskyttelse, bortset fra regler om miljøzoner og nulemissionszoner, og af regler i lov om forurenet jord).
Af miljøministeren (Maria Reumert Gjerding).
(Fremsættelse 08.10.2026).

Kl. 14:13

Forhandling

Formanden (Henrik Frandsen):
Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører, der får ordet, er fru Fie Hækkerup, Socialdemokratiet.

Kl. 14:13

(Ordfører)
Fie Hækkerup (S):
Tak for ordet, formand. Vi husker vel alle dokumentarerne »Den sorte svane« og »Marken er giftig«, som med al tydelighed viste, at der er store problemer med, at der bliver snydt og bedraget, når jord flyttes rundt i Danmark. Det kan vi selvfølgelig ikke leve med. Der skal strammes op.

Det er også derfor, den tidligere regering og Folketingets partier i starten af året indgik en aftale om en handlingsplan for håndtering af jordflytning og bygge- og anlægsaffald. Det lovforslag, vi behandler i dag, berører den ene af tre centrale søjler i den aftale, nemlig det, der handler om de øgede straffe.

For det skal ikke kunne betale sig at ødelægge vores fælles natur for at tjene penge. Det er simpelt hen ikke i orden, at virksomheder og bagmænd kan tjene kassen på ulovlig håndtering af forurenet jord. Med lovforslaget skærper vi bøderne for den type alvorlig miljøkriminalitet markant. Konkret betyder det en fordobling af bødeniveauerne for overtrædelse af miljøbeskyttelseslovgivningen og jordforureningslovgivningen. Handler det om manglende overholdelse af krav, der sikrer sporbarheden af jorden, anmeldelse, ajourføring, miljøscreening og miljøkortlægning, bliver der tale om en firdobling.

Med lovforslaget foretager vi også en markant skærpelse af bødeniveauet i de tilfælde, hvor der er opnået økonomisk gevinst ved at snyde med udbringning af jorden. Bøden forhøjes til to gange den skønnede eller tilsigtede økonomiske fortjeneste eller tre gange den faktisk opnåede fordel. Derudover indeholder lovforslaget forslag til bl.a. forhøjelse af bødeniveauer, når der er andre skærpende omstændigheder end dem, der allerede er nævnt her. Med lovforslaget i dag tager vi et vigtigt skridt i kampen mod miljøkriminalitet og snyd med udbringning af forurenet jord.

Som jeg nævnte indledningsvis, er der i den politiske aftale bag lovforslaget her flere vigtige elementer, som jeg også ser meget frem til at vi skal behandle. Det gælder både i forhold til øget sporbarhed og til skærpet kontrol. For vores natur er ikke en losseplads, og miljøkriminalitet må aldrig blive en god forretning. Socialdemokratiet støtter selvfølgelig lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 14:16

Formanden (Henrik Frandsen):
Der er en enkelt kort bemærkning til hr. Frederik Bloch Münster, Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:16

Frederik Bloch Münster (KF):
Tak til ordføreren for talen. Jeg og selvfølgelig Det Konservative Folkeparti er fuldstændig enige i, at vi skal have sat hårdt ind her, og det er også derfor, vi er med i aftalen. Det skal ikke kunne betale sig at flytte forurenet jord alle mulige steder hen og forurene vores natur til ulempe for os alle sammen.

Der er nogle tekniske ting i forhold til det her lovforslag, som jeg vil høre ordføreren om ordføreren deler undringen ved, f.eks. det her med skønnet værdi kontra faktisk værdi. Hvordan pokker vil man hos myndighederne administrere det? Vi har jo set, at der er så rigeligt med problemer i Miljøstyrelsen allerede, så kan vi virkelig betro dem at skønne en værdi af potentiel kriminalitet?

Mit andet spørgsmål er i forhold til det her med, at bøden skal differentiere efter mængden af ansatte. Altså, ansatte er jo ikke nødvendigvis lig med betalingsmulighed osv. Deler ordføreren bekymringen om, at der måske er nogle teknikaliteter og nogle tekniske ting, vi lige skal have styr på inden tredjebehandlingen?

Kl. 14:16

Formanden (Henrik Frandsen):
Ordføreren.

Kl. 14:16

Fie Hækkerup (S):
Tak. Indledningsvis tror jeg, jeg vil sige, at det er svært at klemme et A4-papir ind mellem Det Konservative Folkeparti og Socialdemokratiet, når det kommer til, at vi selvfølgelig skal slå hårdt ned på miljøkriminalitet og folk, der snyder med jordudbringning. Jeg synes, ordføreren fremhæver nogle væsentlige pointer i forhold til de tekniske dele af lovforslaget. Derfor synes jeg også, det ville være oplagt, at vi fik afklaret nogle af de spørgsmål i udvalgsbehandlingen, f.eks. i form af en teknisk gennemgang.

Kl. 14:17

Formanden (Henrik Frandsen):
Spørgeren.

Kl. 14:17

Frederik Bloch Münster (KF):
Jeg vil bare takke ordføreren for svaret. Jeg er selvfølgelig meget enig, så mange tak for svaret.

Kl. 14:17

Formanden (Henrik Frandsen):
Ordføreren.

Kl. 14:17

Fie Hækkerup (S):
Velbekomme.

Kl. 14:17

Formanden (Henrik Frandsen):
Vi siger tak til ordføreren og går videre med næste ordfører i rækken. Fru Marianne Bigum, SF.

Kl. 14:17

(Ordfører)
Marianne Bigum (SF):
Tak for ordet, formand. I de senere år har vi desværre set alt for mange eksempler på, at virksomheder og bagmænd har brudt miljøreglerne og ladet naturen, grundvandet og lokalsamfundene stå tilbage med konsekvenserne. Vi har set det i den katastrofale sag om Nordic Waste ved Ølst, og vi har set det i TV 2-programmet

»Den sorte svane«. Her så vi, hvordan forurenet jord bl.a. endte på landbrugsarealer.

Over hele landet råber lokale borgere, naboer og vandværker vagt i gevær, og det har de gjort i årevis, over den her massive og ukontrollerede jordkørsel med forurenet jord tæt på vores sårbare områder med drikkevandsinteresser, og det er ganske enkelt ikke godt nok. Det har vist os én ting: Miljøkriminalitet har i alt for mange år været en god forretning. Regningen er blevet tørret af på miljøet og skatteborgerne, mens gevinsten er havnet hos dem, der bryder reglerne.

For SF er det ikke en ny dagsorden. Vi har længe arbejdet for et opgør med miljøkriminalitet og ulovlig jordhåndtering, og derfor var vi også med til at indgå jordaftalen i januar. Med L 69 udmønter vi nu en af de afgørende søjler i den aftale. Vi skærper straffen markant, så det kan mærkes. Det skal ikke kunne betale sig at snyde, og vi skal i langt højere grad sikre, at de få ikke slipper af sted med at forurene vores land.

Flere af høringsparterne peger på, at strafskærpelser alene ikke løser problemet, og det er jeg enig i. Hvis vi skal have færre sager om ulovlig jordhåndtering, skal reglerne også fungere i praksis. For regler gør ikke meget gavn, hvis ikke de bliver håndhævet. Og skal vi lykkes med den grønne omstilling, kræver det også, at vi beskytter naturen og grundvandet mod dem, der ser miljøregler som noget, man kan omgå.

Så højere straffe er et vigtigt skridt, men det kan ikke stå alene. I SF mener vi, at det helt grundlæggende skal kunne betale sig at gøre det rigtige. Derfor støtter vi lovforslaget og aftalen, som har langt flere initiativer end det, vi præsenterer i dag. Så skal jeg hilse fra Enhedslisten og sige, at de også kan støtte lovforslaget. Tusind tak for ordet.

Kl. 14:20

Formanden (Henrik Frandsen):
Der er ingen, der har ønsket ordet for en kort bemærkning, så vi siger tak til fru Marianne Bigum og går videre til den næste ordfører i rækken, fru Marie Bjerre, Venstre. Værsgo.

Kl. 14:20

(Ordfører)
Marie Bjerre (V):
Jeg vil starte med konklusionen. Venstre støtter lovforslaget, og det er måske heller ikke så mærkeligt, fordi det her lovforslag er en genfremsættelse af et tidligere lovforslag, som vi ikke nåede at behandle inden folketingsvalget i foråret.

Lovforslaget er også en følge af den politiske aftale, som vi lavede i januar i år, hvor Venstre var med. Her aftalte vi en handlingsplan for håndtering af jordflytning og bygge- og anlægsaffald. Lovforslaget er også en opfølgning på det berettigede fokus, der har været på de økonomiske gevinster forbundet med overtrædelser af regler om jordflytning. Og så mener vi, at det er helt nødvendigt med en skærpelse af strafniveauet, for brud på miljølovgivningen skal ikke kunne betale sig, og det nuværende niveau mener vi er for lavt. Det tager ikke højde for den prisudvikling, der har været de seneste 20 år, og så ved vi også mere i dag. Vi ved, at vi skal gøre mere for at passe på vores miljø. Med de ord støtter Venstre lovforslaget.

Kl. 14:21

Formanden (Henrik Frandsen):
Der er ikke nogen, der har ønsket en kort bemærkning. Vi siger tak til fru Marie Bjerre og går videre til den næste ordfører i rækken, hr. Rune Bønnelykke, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 14:21

(Ordfører)
Rune Bønnelykke (DF):
Tak for det, hr. formand. Miljøkriminalitet skal aldrig kunne betale sig. Det burde være en selvfølge, men Fasarsagen har jo vist, at der altid er mennesker, der er villige til at sætte både miljøet og andre menneskers sundhed på spil for at tjene penge. Det er jo ikke almindelige virksomheder, der bare begår en fejl. Det er folk, der bevidst omgår og snyder med reglerne for at tjene penge, og det er dem, vi skal have fat i. Derfor har Dansk Folkeparti også været med til at indgå aftalen bag L 69.

Med det her lovforslag bliver bøderne som udgangspunkt fordoblet, og på udvalgte områder bliver de firdoblet. Der bliver også lagt op til væsentlig højere bøder, når virksomheder har tjent penge på at overtræde loven, og det bakker vi fuldt op om. For det skal ikke kunne betale sig at snyde med hverken forurenet jord eller byggeaffald. Men der er nogle forhold i lovforslaget, som bekymrer os en lille smule. For både Landbrug & Fødevarer og Dansk Gartneri peger i deres høringssvar på, at lovforslaget rammer langt bredere end den grove miljøkriminalitet, altså den kriminalitet, som vi ønsker at bekæmpe. Det gælder landmænd, gartnerier, vognmænd og mindre virksomheder, som hver dag skal finde rundt i et omfattende regelsæt, og alligevel lægger regeringen lidt op til at fordoble og i nogle tilfælde firdoble bøderne.

Derfor vil jeg gerne spørge ministeren: Hvordan vil ministeren sikre, at de skærpede bøder ikke rammer de almindelige virksomheder ualmindelig hårdt for nogle mindre og måske utilsigtede fejl? For vi skulle jo helst ikke ende med at behandle en lokal vognmand eller en landmand, der begår en fejl, som en miljøkriminel, der bevidst snyder for millioner. Derfor er det også vigtigt, at bøderne bliver vurderet korrekt, og at der bliver taget hensyn til både overtrædelsens karakter og virksomhedernes størrelse.

Så er der et andet forhold: Hvordan kunne Fasarsagen overhovedet få lov til at fortsætte? Vi kan jo godt hæve bøderne nok så meget, men hvis myndighederne ikke opdager de her overtrædelser eller overhovedet ikke griber ind, så ændrer det jo ikke noget. Det er jo faktisk noget af det, der bliver peget på i høringssvarene. Højere bøder kan ikke stå alene. Vi skal have bedre kontrol. Vi skal have klarere regler og en myndighedsindsats, der fungerer. Ministeriet erkender jo selv, at der er behov for en bedre vejledning og langt tydeligere regler, men jeg kan ikke se det direkte som en del af lovforslaget.

Derfor vil jeg igen spørge ministeren: Hvad har regeringen konkret gjort for at sikre, at vi opdager og stopper den grove miljøkriminalitet langt tidligere? Og hvorfor sikrer vi ikke samtidig, at reglerne bliver lettere at forstå og overholde for de virksomheder, der faktisk forsøger at gøre tingene ordentligt?

Ja, vi skal slå hårdt ned på dem, der bevidst forurener vores natur, vores jord og vores grundvand for at tjene penge, men vi skal samtidig også passe på vores landbrug, vores vognmænd og vores mindre virksomheder. De skal ikke straffes urimelig hårdt, fordi de begår en almindelig fejl og er underlagt et kompliceret regelsæt. Men den, der bevidst forurener for at tjene penge, skal mærke konsekvensen. Der skal ikke være nogen undskyldning. Man skal ikke behandle den almindelige mand som en større forbryder.

Dansk Folkeparti står ved aftalen, og vi støtter selvfølgelig L 69, men vi forventer også, at regeringen følger op med en kontrol, der virker, og med en håndhævelse, hvor der er forskel på bevidst snyd og almindelige fejl. Tak for ordet.

Kl. 14:25

Formanden (Henrik Frandsen):
Der er ikke nogen, der har meldt sig ind for en kort bemærkning. Vi siger tak til hr. Rune Bønnelykke og går videre til den næste ordfører i rækken, hr. Ole Birk Olesen, Liberal Alliance.

Kl. 14:25

(Ordfører)
Ole Birk Olesen (LA):
Tak for det. I januar i år indgik en række partier her i Folketinget, heriblandt Liberal Alliance, en aftale om, at vi skulle straffe bortskaffelse af forurenet jord på ikkelegal vis med højere bødestraffe, og det her lovforslag er så et udtryk for, at man vil gøre den aftale til lov.

Baggrunden er, at det mange steder i landet er blevet meget dyrere at komme af med forurenet jord på lovlig vis. F.eks. her i København, hvor vi står i dag, er det blevet dobbelt så dyrt at komme af med forurenet jord. Det betyder, at gevinsten ved at dumpe sin jord et sted, hvor den ikke bliver behandlet, som den skal, jo også stiger, i takt med at prisen på en ordentlig behandling af den forurenede jord stiger. Derfor står det gamle bødeniveau ikke mål med den gevinst, som der i dag er ved at dumpe sin forurenede jord ucertificerede steder, og det retter vi nu op på med det her lovforslag, som i flere tilfælde fordobler bødestraffen for at komme af med forurenet jord på steder, hvor man ikke skal komme af med den. Tak.

Kl. 14:27

Formanden (Henrik Frandsen):
Der er ikke nogen, der har meldt sig ind for en kort bemærkning. Vi siger tak til hr. Ole Birk Olesen og går videre til den næste ordfører i rækken, fru Ellen Emilie, Moderaterne. Værsgo.

Kl. 14:27

(Ordfører)
Ellen Emilie (M):
Tak, formand. Jeg tror, at de fleste af os har lært hjemmefra, at man skal rydde op efter sig selv, og hvis man ikke gjorde det, ja, så faldt der brænde ned – som regel. Hjemme hos mig var det typisk sådan, at jeg ikke måtte få lov til at gå ud og lege, før jeg ligesom havde ryddet op efter mig selv. Men jeg må indrømme, at jeg aldrig nogen sinde har forsøgt mig med at foreslå mine forældre, at jeg bare kunne betale en lille bøde af mine lommepenge og så lade dem klare oprydningen for mig. Den tror jeg ikke var gået hjemme hos mig. Men det virker til gengæld som en forretningsmodel, som nogle virksomheder har fået øjnene op for. Når man kan tjene penge på at bryde miljøreglerne, mens regningen ender hos naturen og skatteborgerne, så er der noget helt galt.

Vores fælles natur og landbrugsarealer skal ikke bruges som en losseplads. Derfor lægger vi med det her lovforslag op til som udgangspunkt at fordoble bødeniveauet og i særlige tilfælde også firdoble det. Og hvis man har opnået en økonomisk fordel ved at bryde reglerne, skal det også have yderligere konsekvenser for bødens størrelse. For det skal aldrig kunne betale sig at forurene vores fælles miljø. Vi støtter lovforslaget i Moderaterne.

Kl. 14:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Vi går videre til den næste. Det er hr. Frederik Bloch Münster fra Det Konservative Folkeparti. Velkommen.

Kl. 14:28

(Ordfører)
Frederik Bloch Münster (KF):
Tak for det, formand. Jeg var nede at besøge et vandværk i Sønderjylland i går, og der blev det på et tidspunkt sagt, at Folketinget har fået jord i hovedet, men på den gode måde, og det er lige præcis rigtigt, fordi der jo er et godt og bredt – ja, det kan vel nærmest ikke blive bredere – flertal i Folketinget, som ønsker at sætte ind her. For det, vi så i »Den sorte svane«, var jo fuldstændig forfærdeligt. Det er noget svineri, at bagmænd tjener store summer på at omgå reglerne, potentielt set forurene vores fælles natur og grundvand og gøre skade på andre mennesker for at tjene nogle hurtige penge.

For os Konservative har det været afgørende, at vi får sat langt mere effektivt ind over for det omfattende problem med transport og ulovlig håndtering af forurenet jord. Den gamle retstilstand, hvor det matematisk set faktisk ville kunne betale sig at begå den slags kriminalitet, fordi bøden aldrig kom i nærheden af det beløb, man ville få for at udføre den ulovlige handling, var jo uhensigtsmæssig. For så er det at blive opdaget jo bare en omkostning, man kan lægge ind i excelarket, og så kan man sige: Nå, men vi tjener jo stadig væk på det, så lad os da endelig bare fortsætte. Det er jo ikke en dynamik, vi skal tillade fra Folketingets side, og derfor er det godt, at vi får sat ind og også får lukket alle mulige kreative smuthuller.

Så kommer vi også til det afgørende punkt, som jo er straffen. For der skal være mærkbare konsekvenser, når man bevidst forurener vores miljø for egen vindings skyld. Derfor er det jo også positivt, at der bliver lagt op til en markant skærpelse af bødeniveauet som aftalt. Men fordi der er tale om en markant skærpelse, er det jo også vigtigt, at vi sørger for, at lovgivningen selvfølgelig også bliver så grundig som muligt. Derfor er det jo også vigtigt, at vi får skabt klarhed om det her med den skønnede fordel. Når der står det, hvad er så en skønnet fordel? Som gammel skatteordfører, der har haft at gøre med ejendomsvurderingssystemet, bliver jeg jo nervøs, hver gang myndigheder taler om at skulle skønne ting, fordi det alt for ofte aldrig bliver rigtig helt præcist, og det er jo en pointe, vi i hvert fald er nødt til at tage videre i lovbehandlingen. Hvordan sikrer vi, at det rent faktisk bliver så præcist som muligt, hvis ikke man har tallene ved hånden?

Så er det jo også vigtigt at være skarp på et andet spørgsmål: Hvornår er bødestraffen ordentlig i forhold til forseelsen? Er det virkelig ordentligt at differentiere efter antallet af ansatte i en virksomhed? For det er jo ikke det samme som betalingsevne. Som en god konservativ, der går ind for lov og orden, mener jeg jo dybest set, at det handler om forseelsens karakter og omfang og ikke så meget om, hvor mange ansatte vedkommende, der har begået kriminaliteten, har.

Så er der jo selvfølgelig også rejst en bekymring fra branchen om, hvorvidt den generelle øgning af bødetaksterne for brud på miljølovgivningen egentlig også er ordentligt belyst. Miljøbeskyttelsesloven består bl.a. af 81 bekendtgørelser og 107 vejledninger, og jeg må blankt indrømme, at jeg ikke kan overskue det overordnede konsekvensbillede af dette, og det vil jeg rigtig gerne vide noget mere om. Det håber jeg at vi kommer nærmere ind på i den videre udvalgsbehandling, eventuelt gennem en teknisk gennemgang.

Men vi skal passe på vores natur og vores drikkevand. Vi skal sikre, at kommende generationer ikke skal betale prisen for, at nogle få bagmænd har ønsket at tjene nogle hurtige penge, og derfor kan Det Konservative Folkeparti støtte lovforslaget.

Kl. 14:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste er hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne. Velkommen.

Kl. 14:32

(Ordfører)
Kim Edberg Andersen (DD):
Jeg tager slutningen først: Vi kommer til at støtte lovforslaget. Men loven i dag er jo lavet ud fra en ahaoplevelse i Folketinget om, at der var ganske få spillere, der levede formodentlig ret gode liv ved at svindle med at flytte jord. Det blev tydeliggjort i tv, og så ved alle danskere, at hvis bare vi ser det i tv, så er det det, vi tager op næste gang. Det blev til en fornuftig lov; det er bare mere i forhold til, at vi kommer til at støtte det.

Jeg godt kan finde på at grave et hul selv – det, ved jeg godt, er uhørt herinde i salen, men det kan jeg godt – og min bekymring er, at hvis jeg skal flytte over 1 m3 jord, så skal jeg nu til at anmelde det. Jeg synes, det er lidt. Jeg er i hvert fald bange for den nidkærhed, vi åbner op for, i forhold til at man kan blive straffet.

For vi ved alle sammen, at i de systemer, vi laver herinde, er det altid nemmest at gå efter de små fisk og ikke de store. Så vi skal passe på med, at det ikke rammer en ude på Vestegnen, der er ved at grave en trampolin ned og så kører jorden over til naboen og glemmer at fortælle om det. Og der er 16 trillebørfulde, og grunden til, at jeg siger 16, er, fordi vi regner med sådan nogle runde tal, der siger, at 1 m3 er 15. Så der er 16 af dem, og så risikerer vedkommende at få en bøde. Der skal vi bare lige være sikre på, at det ikke er det.

For intentionen med og behovet for loven er helt klart. Det blev tydeligt i udsendelsen. De store spillere, dvs. dem, der flytter rigtig meget jord, tjener penge på bevidst at flytte jord, de ved kommer til at forurene et nyt sted, fordi det er billigst, og fordi der er kæmpe profit i det. Det skal vi have lukket. Det vil jeg godt sige tak til alle mine kolleger for. Det var alle i lokalet enige om.

En anden bekymring, jeg nok kan have, er, at vi ved at lave den her generelle hævning gør det besværligt for alle de virksomheder, som ret beset følger loven hver eneste dag. Jeg har selv været i entreprenørbranchen, og vi gjorde nidkært alt, hvad vi kunne, for at have styr på vores jord. Der skal vi måske have kigget lidt bredere ud og egentlig bare som samfund til at have styr på, hvor forurenet jorden er rundt omkring, for virkeligheden er, at langt de fleste steder har man ikke lige kigget på det, og så klassificerer man det til klasse 1-jord, for så er man i hvert fald sikker på, at hvis det er inden for en byzone, så har man det sådan, at så er det lidt forurenet, og så tester vi det nok lidt. Der kræver det nok, at regeringen finder nogle penge frem til, at vi får styr på, hvor forurenet jorden egentlig er rundt omkring. For, tro mig, klasse 1-jord kan, har min erfaring været, være alt fra, at der er en stump af et betonrør, til at det nærmest er helt blåt og lugter af dieselolie. Det ved jeg, fordi jeg var i en virksomhed, som tog det her meget seriøst.

Så lad os lade være med at jagte de små. Nu har vi i hvert fald lavet en lov, der gør det muligt at slå til dem, vi så i programmet, nemlig dem, som virkelig udnyttede det – dem, som vi alle sammen skal have sat en stopper for.

Så lyttede jeg faktisk til Dansk Folkepartis bekymring også og synes, det bliver interessant at høre svaret fra ministeren på det. Men vi kommer til, hvis altså ikke himlen falder ned eller noget, at stemme for lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 14:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger, og den næste er hr. Thomas Rohden fra Radikale Venstre. Velkommen.

Kl. 14:35

(Ordfører)
Thomas Rohden (RV):
Tak for det. Danske politikere har i 25 år forsøgt at råbe højest for at være tough on crime. Det er bare ikke noget, som de kriminelle, der har smadret vores miljø, har kunnet mærke. De har i stedet kunnet tjene kassen på at dumpe forurenet jord, og når de en sjælden gang blev fanget, fik de tilkendt så latterligt små bøder, at de kunne trække på skuldrene. Det skal være slut nu.

Hammeren skal falde hårdt over for miljøkriminalitet, og derfor hæver vi straffen markant for de mennesker, der smadrer vores miljø for at berige sig selv. For det handler ikke bare om jord; det handler om vores drikkevand, om vores natur, om vores miljø og om alt det, vi skal give videre til de kommende generationer. For når nogen dumper forurenet jord eller slipper af sted med ulovlig håndtering af bygge- og anlægsaffald, er det ikke bare en overtrædelse af nogle regler. Det er et angreb på vores fælles miljø, og det kan have enorme konsekvenser, som kan være både dyre og helt umulige at gøre om.

Med lovforslaget fordobler vi som udgangspunkt bøderne, og på de mest alvorlige områder kan bøderne blive firedoblet, og hvis virksomheden har tjent penge på at bryde reglerne, kan bøden oven i det forhøjes med det dobbelte af den økonomiske gevinst. Vi vil også indføre en differentiering, så store virksomheder kan få større bøder end små virksomheder. For en bøde skal kunne mærkes. Den skal stå mål med virksomhedens størrelse og den gevinst, man har opnået. Men straf kan ikke stå alene. Derfor er lovforslaget en del af en bredere jordaftale, hvor vi også vil styrke sporbarheden, kontrollen og myndighedernes samarbejde. Vi får bl.a. et nyt landsdækkende it-system, så vi bedre kan følge, hvor overskudsjorden ender.

Lad mig understrege, at vi ikke ændrer reglerne for de virksomheder, der allerede driver deres forretning lovligt og ansvarligt. Vi går efter dem, der bevidst forsøger at snyde og tjene penge på bekostning af vores fælles miljø. For det skal være dyrere at bryde reglerne end at overholde dem, miljøkriminalitet skal ganske enkelt ikke kunne betale sig, og derfor støtter vi forslaget.

Kl. 14:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Jeg vil lige bemærke, at der i starten var et engelsk ord, som vist godt kunne erstattes af et dansk.

Men jeg siger tusind tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre til den næste, og det er hr. Torsten Gejl fra Alternativet. Velkommen.

Kl. 14:38

(Ordfører)
Torsten Gejl (ALT):
Tak, formand. Det er kun få år siden, at forurenet jord var fuldstændig uden for kontrol i Danmark. Altså, en kommune kunne risikere at modtage et ordentligt læs forurenet jord, stort set uden at man vidste, hvor det kom fra, og stort set uden at man var i stand til at vide, hvad der var i det. Det førte også til en hel masse miljøkriminalitet og snyd på området, som vi alle sammen har hørt om.

Så der er kommet opmærksomhed om det, og det førte til, at vi under den forrige regering havde en hel masse samråd og en lang række møder i den forrige regerings Miljøministerium. Og sådan er det jo rigtig rart nogle gange at møde nogle gamle kendinge i form af meningsfuld lovgivning, som man har forhandlet, og som så har overlevet et valg.

Det førte nemlig til, at vi i januar vedtog en handlingsplan for håndtering af jordflytninger, hvor vi begyndte at spore jorden og indførte skærpet kontrol og øget håndhævelse. Nu skruer vi så op for bøderne, og det støtter vi gerne i Alternativet for den her type miljøkriminalitet. Og så kommer vi til at følge området tæt for at se, om det alt sammen har den forventede virkning. Tak, formand.

Kl. 14:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Vi går videre til den sidste, som er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Velkommen.

Kl. 14:39

(Ordfører)
Lars Boje Mathiesen (BP):
Et vigtigt element for Borgernes Parti er at passe på den jord, som vi har lige nu, og som vi skal give videre til de kommende generationer. Derfor er vi også positive over for det her lovforslag, som forsøger at få ramt dem, som prøver at udnytte vores dejlige jord ved at forurene den for at opnå en økonomisk fordel, hvilket er kriminelt. Jeg deler en bekymring omkring det. Vi har en tendens til, når vi vedtager lovgivning herinde, så at lægge det ned bagved og ikke få fulgt op på det.

Det her tror jeg er et område, det bliver vigtigt at følge op på, for jeg tror måske ikke, at bødestørrelserne er store nok til, at det kommer til at have den ønskede effekt; det er jeg lidt bekymret for. For hvis man bare kigger på ejendomspriser, og hvis man kigger på priserne for at udvikle nye ejendomme, altså hvor store gevinsterne er derved, så tror jeg faktisk – hvis man bare kigger på den procentvise stigning – at vi allerede er ved at overhale de bødestørrelser, som man p.t. har lagt heri. Man skal måske kigge på, om de skal være endnu større, eller i hvert fald lave en eller anden form for måde hele tiden at monitorere, om de nu får fulgt med. Det er bare mit bud. Jeg tror simpelt hen ikke på, at de er høje nok. Jeg støtter, at de kommer der, men jeg tror simpelt hen ikke på, at de er høje nok til, at der er nok mennesker derude, som ikke stadig får en økonomisk gevinst ud af at bryde loven. Det duer simpelt hen ikke.

Så skal man selvfølgelig passe på, at det ikke utilsigtet rammer små vognmænd og andre, som laver fejl i et kompliceret system. Det tror jeg også man kan ved det her, men jeg er lidt bekymret for, om bødestørrelserne er store nok; det tror jeg ikke. Men det var mine ord herfra. Tak.

Kl. 14:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Så er det miljøministeren. Velkommen.

Kl. 14:41

Miljøministeren (Maria Reumert Gjerding):
Tak. Tusind tak til alle partier og ordførere for denne behandling af L 69, som jo grundlæggende slår fast, at vi ikke vil acceptere, at vores fælles natur eller vores landbrugsarealer bliver brugt som losseplads. Når nogle bevidst forurener vores miljø for at slippe billigere af med deres affald eller tjene flere penge ved at lyve om analyseresultater, skal konsekvenserne afspejle alvoren af forbrydelsen. Lige nu ender regningen hos miljøet og skatteborgerne, mens gevinsten havner hos dem, der bryder reglerne.

Gentagne gange er det blevet fremstillet i tv-programmer som »Operation X: Marken er giftig« og »Den sorte svane«, hvordan ledninger, mursten og andet byggeaffald sammen med forurenet jord er endt på landbrugsarealer. Der har været fokus på de store økonomiske gevinster, der kan være forbundet med manglende overholdelse af regler om håndtering af jord, der er eller kan være forurenet, og manglende efterlevelse af regler om bygge- og anlægsaffald og på de kriminelle netværk, der bl.a. opererer i disse sager. Der er bl.a. tale om manglende miljøgodkendelse hos dem, der modtager overskudsjord, og snyd med analyseresultater om jorden og affaldets forureningsgrad. Der er tale om sager, hvor der fuldstændig skruppelløst er svindlet på bekostning af vores fælles miljø og sundhed, når jord flyttes rundt i Danmark.

Det skal stoppes, og derfor indgik Socialdemokratiet, Venstre, Moderaterne, Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Alternativet den 28. januar 2026 en aftale om en handlingsplan for håndtering af jordflytning og bygge- og anlægsaffald. Aftaleparterne var enige om følgende tre centrale indsatsområder: øget sporbarhed, når jorden flyttes fra A til B, skærpet kontrol og ensartet praksis i kommunerne og øget håndhævelse i forhold til strafniveauer.

Der vil fremover være bedre sporbarhed, når jorden flyttes fra A til B i form af et fælles it-system, så overtrædelser bedre vil kunne opdages. Desuden var aftaleparterne enige om, at miljøkriminalitet ikke skal kunne betale sig, og at sanktionerne for overtrædelse af reglerne om jordflytning og bygge- og anlægsaffald skal præciseres og skærpes i et lovforslag. Det er dette lovforslag om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forurenet jord, vi drøfter i dag.

Formålet med lovforslaget er at sikre øget håndhævelse samt tydelige og markante konsekvenser, når der sker overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven eller jordforureningsloven eller regler fastsat i bekendtgørelse i medfør af disse love. Det skal bl.a. bidrage til, at bødeniveauet følger de sidste mange års prisudvikling, i og med at de nuværende vejledende bødeniveauer er knap 20 år gamle. Dermed skal lovforslaget være med til at sikre, at brud på lovgivning ikke kan betale sig. Det gælder både overtrædelse af regler om jord og bygge- og anlægsaffald, men også overtrædelse af de fleste øvrige regler i miljøbeskyttelsesloven og bekendtgørelsesregler udstedt i medfør af loven.

Som eksempel kan nævnes overtrædelse af regler om import og eksport af affald eller undladelse af at efterkomme forbud eller påbud om nedbringelse af forurening. Med lovforslaget vil det generelle bødestrafniveau som udgangspunkt blive forhøjet til det dobbelte i forhold til det gældende strafniveau. Er der tale om manglende overholdelse af krav, der er centrale for at sikre sporbarhed og håndhævelse, foreslås det, at der kan ske en firdobling af bødeniveauerne. Det gælder bl.a. ved overtrædelse af krav om anmeldelse af byggeaffald inden nedrivning. Er der opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, vil bøden skulle forhøjes yderligere med det dobbelte af den økonomiske fordel. Dette er en væsentlig skærpelse i forhold til tidligere, hvor udgangspunktet var en eventuel forhøjelse på højst en fjerdedel af det sparede eller tjente.

Herudover lægges der med forslaget som noget nyt op til, at der skal ske en differentiering af bøden for virksomheder, så store virksomheder får større bøder end mindre virksomheder. Der kan også være andre ting, der trækker bøden yderligere op, f.eks. hvis der sker skade på miljøet eller der er fare herfor, eller hvis der ikke kan ske konfiskation af en opnået økonomisk fordel og bøden derfor forhøjes. Der kan også være formildende omstændigheder, der trækker bøden ned, som det eksempelvis er set i en dom, hvor det blev betragtet som en formildende omstændighed, at virksomheden brugte en stor sum penge på at fjerne forurenet jord, der var anbragt det forkerte sted. Uanset retningslinjer for bødeniveauer vil fastsættelse af straf naturligvis fortsat altid være op til domstolenes konkrete vurdering.

Jeg ser frem til udvalgsbehandlingen af lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 14:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ministeren. Der er ingen korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Fødevareudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

9) 1. behandling af lovforslag nr. L 70:
Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om vandforsyning m.v. (Beredskab i vandsektoren).
Af miljøministeren (Maria Reumert Gjerding).
(Fremsættelse 08.10.2026).

Kl. 14:47

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Forhandlingen er hermed åbnet. Den første, der får ordet, er fru Fie Hækkerup fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 14:47

(Ordfører)
Fie Hækkerup (S):
Tak for ordet, formand. Danmarks kritiske infrastruktur er i stadig stigende grad udsat for trusler. Det gælder bl.a. cyberangreb, sabotage og andre former for hybride angreb. Det stiller nye krav til vores beredskab, også i vandsektoren. Vores vandforsyning er en helt grundlæggende samfundsfunktion. Hvis den bliver ramt, kan det få store konsekvenser for både borgere, virksomheder og samfundets øvrige funktioner. Derfor er det afgørende, at vi har et beredskab, der kan forebygge, håndtere og begrænse konsekvenserne af alvorlige hændelser.

Med lovforslaget her tager vi et vigtigt skridt i den rigtige retning. Vi sikrer, at der kan stilles krav til beredskabsplaner og sikkerhedsforanstaltninger i hele vandsektoren, også hos de mindre vandforsyninger og spildevandsselskaber, som ikke allerede er omfattet af reglerne. Det gælder bl.a., at de skal have passende foranstaltninger til at sikre cybersikkerhed, f.eks. i form af stærke passwords til deres systemer. Der stilles i øvrigt krav til, at større vandforsyninger og spildevandsselskaber skal have foranstaltninger på plads, der kan forebygge uautoriseret adgang, f.eks. i form af alarmer. Samtidig giver vi mulighed for at hæve beredskabsniveauet og pålægge konkrete sikkerhedsforanstaltninger, hvis trusselsbilledet ændrer sig, eller der opstår en konkret beredskabssituation.

Det er helt afgørende, at vi er forberedt, og vi skal kunne reagere hurtigt, hvis vores kritiske infrastruktur bliver udsat for angreb. Det handler i sidste ende om tryghed og om at passe på nogle af de mest grundlæggende funktioner i vores samfund. Socialdemokratiet støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 14:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste er hr. Carl Valentin fra SF. Velkommen.

Kl. 14:49

(Ordfører)
Carl Valentin (SF):
Tak for det. Geopolitisk uro, krig i Europa og trusler mod vores infrastruktur kan nemt give en følelse af afmagt. Det mærker jeg hos mange af dem, jeg taler med i min hverdag. Personligt tror jeg på, at den bedste modgift til afmagt er, at vi føler handlekraft, at vi gør noget. Det er det, som det her forslag handler om, nemlig at gøre noget. Det handler om rettidig omhu. Vi skal ikke vente på, at et udefrakommende cyberangreb eller en overskåret ledning slukker for vandet i en masse danske lokalsamfund, før vi stiller krav om et grundlæggende beredskab. Drikkevand er noget, som vi tager for givet i hverdagen, men hvis vandet pludselig ikke kommer ud af hanen eller spildevandet ikke bliver renset ordentligt, kan konsekvenserne hurtigt blive dybt alvorlige, både for vores sundhed og for samfundets funktion.

I dag er de største forsyninger dækket af en række EU-regler. Men sandheden er, at mindst 1.650 almene vandværker, de mange små og mellemstore forsyninger ude i lokalsamfundene, står helt uden for de fælles krav. I en ny sikkerhedspolitisk virkelighed er det en blind vinkel, vi ganske enkelt ikke kan leve med. Med forslaget her lukker vi det hul. Vi giver miljøministeren bemyndigelse til at stille helt konkrete, men proportionale krav om beredskabsplaner, adgangskontrol og cybersikkerhed. Lige så vigtigt er det, at det giver mulighed for at udmelde nationale beredskabsniveauer, så hele sektoren kan handle hurtigt, koordineret og effektivt, hvis trusselsniveauet stiger.

Men al den her snak om vandforsyning giver mig også lyst til at sige lidt om, hvorfor jeg mener, at det er på tide, at folk får købt noget flaskevand derude, hvis ikke de allerede har gjort det. Jeg begyndte selv at preppe, før myndighederne havde bedt os om det. Det gjorde jeg ikke, fordi jeg var bange, men jeg gjorde det, fordi jeg radikalt fik ændret mit syn på, hvad prepping er, og hvorfor man gør det. Jeg tror, der er mange, der stadig væk forbinder det der med at preppe med en egoistisk handling. Man har måske set en amerikansk film med en lidt særlig gut, som har en bunker og har gjort sig klar til, at krisen kommer. Men i virkeligheden er det at preppe jo alt andet end en egoistisk handling. For hvis man prepper, er det til gavn for ens naboer. Dem kan man nemlig dele med, hvis de nu ikke har fået købt vand og krisen kommer. Prepper du, er det til gavn for staten, som kan fokusere på de udsatte borgere, som ikke har fået det gjort, fordi flertallet faktisk har forberedt sig på den svære situation. Prepping handler også om at mindske kaos i supermarkederne, og det handler også om at sørge for, at man i det hele taget begrænser panik i en svær krisesituation. Jeg synes særlig, at privilegerede mennesker bør få det her gjort. Der er ikke nogen undskyldning for ikke at købe noget flaskevand, hvis man har penge til det. Man kan gå ind på Nemlig, bestille det online og få det leveret til døren. Det koster nærmest ingenting, og så er man altså klar til en krisesituation, og så gør man en stor tjeneste for både samfundet og folk, der er tæt på en.

Jeg tror, at grunden til, at der er en del, der stadig væk ikke har fået preppet, er, at vi lever i et meget, meget trygt samfund i Danmark. Vi er vant til, at alting spiller, og så er der nok heller ikke så mange af os, der identificerer os med den der amerikanske superprepper med en bunker. Den har han måske også lavet, fordi han har mistillid til staten. Men man behøver altså ikke miste tilliden til systemet for at preppe. Vi regner jo heller ikke med, at vores hus brænder ned, bare fordi vi tegner en forsikring. Vi tegner en forsikring, fordi det kunne jo være, at det skete, og hvis nu det sker, er det godt at være forberedt, og jeg kan garantere for, at noget knækbrød, noget chili sin carne på dåse og noget flaskevand er den bedste forsikring, man nogen sinde kommer i nærheden af. Så gør det nu for din egen skyld, for din families skyld og for samfundets skyld. Sørg for at få forberedt dig på krisen, og køb noget flaskevand. Så skal vi politikere nok sørge for at beskytte vores land bedst muligt mod kriser og fremmede magter. Det er bl.a. det, som vi gør med det her lovforslag, som jeg synes er rigtig godt og et helt nødvendigt skridt mod et mere robust Danmark.

Derfor støtter SF forslaget, og jeg skulle hilse fra Enhedslisten, som ikke havde tid til at være her, men som også støtter det. Tak.

Kl. 14:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Undskyld, der kom lige en kort bemærkning. Det er til hr. Kim Edberg Andersen. Værsgo.

Kl. 14:54

Kim Edberg Andersen (DD):
Jeg sad og blev henført i det der prepping og med at få leveret fra nemlig.com, men der er jo bare områder i Danmark, hvor man ikke kan få leveret fra nemlig.com. Jeg har faktisk lige siddet og tjekket, om jeg kunne. Så skal vi ikke bare i fællesskab sige, at hvis man bor et sted, hvor man kan få det, så er det så fint, men at vi andre bare bruger vores forrådskammer, ligesom vi altid har gjort, fordi vi simpelt hen er vant til, at staten ikke kommer og hjælper os?

Så kan vi ikke blive enige om, at nemlig.com er til storbyfolk, og når det handler om chili sin carne vil jeg helst have con carne? Men jeg ved, at ordføreren er meget imod kød sådan helt generelt, så jeg tænkte, at det ikke engang var en fortalelse. Jeg tror simpelt hen, at det var med vilje. Jeg vil bare sige, at i Nordjylland er det sådan, at bare det er con carne, er det næsten ligegyldigt, hvad der i.

Kl. 14:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 14:54

Carl Valentin (SF):
Al respekt for det. Jeg tror, at grunden til, at jeg sagde, som jeg gjorde, var, at jeg tog udgangspunkt i mig selv. Jeg har selv været inde på nemlig.com, for jeg er københavner, og de leverer til mig, og jeg har selv købt chili sin carne fra KoRo.com, men jeg synes måske ikke, at vi alt for meget skal gå ind og anbefale konkrete virksomheder. Man kan jo købe det, hvor man har lyst, og man kan købe lige det mad, man ønsker sig, og jeg er sikker på, at hr. Kim Edberg Andersen bliver rigtig glad for sin chili con carne, hvis der er problemer med fødevareforsyningen.

Kl. 14:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så siger vi tak til ordføreren. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Den næste er fru Marie Bjerre fra Venstre. Velkommen.

Kl. 14:55

(Ordfører)
Marie Bjerre (V):
Jeg blev lige forvirret et kort øjeblik. Jeg mener ikke, at det er beredskab i fødevaresektoren, men beredskab i vores vandforsyningssektor, for det er det, som det her lovforslag handler om.

Vores drikkevands- og spildevandssektor er en samfundsvigtig sektor, men en væsentlig del af vores spildevandsforsyningsselskaber og også vores almene vandforsyningsselskaber er ikke omfattet af NIS 2, som stiller krav til sikring af et højt cybersikkerhedsniveau. Desværre ser vi mange og også et stigende antal cyberangreb og hybridangreb. Senest her i weekenden var det på fryse- og køleskabe i europæiske supermarkeder, og der er generelt et stigende antal cyberangreb. Derfor ser vi også et behov for, at vi øger robustheden i vores vandsektor.

Det er nødvendigt, at vi stiller yderligere krav. Med lovforslaget her giver vi bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte regler om beredskabsplanlægning og sikkerhedsforanstaltninger i vandsektoren, og det giver så mulighed for, at vi kan arbejde sammenhængende og med koordineret regulering.

For Venstre er det vigtigt, at ministeren i udmøntningen af den her hjemmel også tager højde for, at der er mange almene vandforsyninger, der drives af frivillige. Derfor forventer vi også, at forpligtelserne er proportionale, at det følges op med konkrete redskaber og vejledninger, så det er muligt rent faktisk at løfte det ansvar, der er lokalt. Med de bemærkninger støtter Venstre lovforslaget.

Kl. 14:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Tak. Så er det hr. Rune Bønnelykke fra Dansk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 14:57

(Ordfører)
Rune Bønnelykke (DF):
Tak for det, formand. Rent drikkevand og en sikker vandforsyning er afgørende for Danmark. Så vi skal være forberedt på den her strømsvigtssituation, vi skal være forberedt på cyberangreb og sabotage, og derfor bakker Dansk Folkeparti op om at styrke beredskabet i vandsektoren. Men det her handler jo ikke kun om drikkevand til danskerne. Det handler også om vores sygehuse, det handler om vores virksomheder, det handler om vores landbrug, og det handler om vores fødevareproduktion. En landmand med flere hundrede køer eller grise kan ikke vente i flere dage på, at vandforsyningen bliver genoprettet. Dyrene skal have vand, og derfor er forsyningssikkerhed også et spørgsmål om dyrevelfærd.

Så skal beredskabet også fungere i hele Danmark. Det skal fungere i byerne, i landdistrikterne og på vores småøer. Her er der nogle forhold i lovforslaget, som bekymrer Dansk Folkeparti, for vi har jo mange små vandværker, der bliver drevet af frivillige. De bruger deres fritid på at sikre lokalsamfundets vandforsyning. I høringssvaret fra Sammenslutningen af Danske Småøer fremgår det, at 13 vandværker drives uden ansatte og uden professionel administration. Det er et forhold, som vi i Dansk Folkeparti vil have undersøgt nærmere og følge op på under udvalgsbehandlingen. De skal selvfølgelig have et ordentligt beredskab, men vi kan ikke stille de samme administrative krav til et lille øvandværk, som man kan til et stort forsyningsselskab. Så hvordan vil ministeren konkret sikre, at de nye krav ikke bliver så omfattende, at de frivillige opgiver at drive vandværkerne? For det ville være alvorligt, hvis vi i forsøget på at sikre vandforsyningen faktisk ender med at svække den.

De nye sikkerhedskrav koster også penge, og udgifterne kan måske ende på borgernes vandregning. På småøerne og i vores mindre lokalsamfund er der ofte ganske få husstande til at betale prisen, og Dansk Folkeparti mener ikke, at det skal være endnu dyrere at bo i landdistrikterne, fordi vi her på Christiansborg indfører nye krav uden at tage hensyn til de lokale forhold. Så derfor vil jeg gerne høre ministeren, om regeringen har et tilstrækkeligt overblik over de økonomiske konsekvenser for de mindste vandværker og deres forbrugere. For vi skal også huske på, at beredskabet selvfølgelig skal fungere i praksis. Det kræver nødstrøm, klare ansvarsforhold og et rigtig godt samarbejde mellem vandværker, kommuner og beredskabsmyndigheder. Så giver lovforslaget samtidig ministeren mulighed for at fastsætte de særlige beredskabsniveauer og pålægge yderligere sikkerhedsforanstaltninger under en krise, og det kan være nødvendigt, men beføjelserne skal bruges med omtanke, og kravene skal altid stå mål med den konkrete risiko.

Så for Dansk Folkeparti er det afgørende, at vi beskytter danskernes drikkevand, vores fødevareproduktion og vores dyrebesætninger. Dansk Folkeparti støtter naturligvis L 70. Vi vil stemme for lovforslaget, og vi vil samtidig følge op på forholdene for de små vandværker under udvalgsbehandlingen, så de kommende regler bliver både rimelige og til at efterleve. Tak for ordet.

Kl. 15:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste er hr. Ole Birk Olesen fra Liberal Alliance. Velkommen.

Kl. 15:00

(Ordfører)
Ole Birk Olesen (LA):
Her i Folketinget har vi vedtaget vandforsyningsloven, og den forbyder ligefrem en masse borgere i Danmark at hive deres eget vand op fra deres egen grund og bruge det vand i stedet for at være tilsluttet en almen vandforsyning. Hvis kommunen synes, at den vandforsyning, som kommunen eller et privat vandværk stiller med, er den rigtige vandforsyning, så må borgeren ikke selv hive sit eget vand op til sit eget forbrug.

Når man vedtager sådan en lov, er man jo også forpligtet til at sørge for, at den vandforsyning, som det så pålægges borgerne at bruge – altså ikke deres egen vandforsyning – også er sikret mod forskellige krisesituationer. Ellers er borgeren jo på herrens mark, hvis borgeren hverken må bruge sit eget vand eller får ordentligt vand fra den vandforsyning, som borgeren er pålagt af Folketinget ved lov. Det er det, vi gør her. Vi sørger for, at der er et beredskab for de almene vandværker i Danmark, sådan at de ikke bare kan udsættes for angreb, cybertrusler osv., som så stiller borgeren i en meget dårlig situation med ikke kunne få vand. Liberal Alliance bakker op om lovforslaget.

Kl. 15:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Den næste er fru Ellen Emilie fra Moderaterne. Velkommen.

Kl. 15:02

(Ordfører)
Ellen Emilie (M):
Ud over at være medlem af Folketinget er jeg også studerende. Jeg læser katastrofe- og risikomanagement, og når man nu ikke læser statsborgerskab, er der lidt længere mellem snapsene, hvad angår at arbejde og studie overlapper. Derfor er det med stor stolthed, at jeg står her i dag og præsenterer det her lovforslag, som er et helt unikt overlap mellem mit studie og mit arbejde, og det er superfedt. Det her lovforslag kommer nemlig til at være med til at styrke vores beredskab i Danmark, for sikkerhedssituationen i Europa har ændret sig markant, og vi skal styrke beskyttelsen af vores kritiske infrastruktur, herunder vores drikkevand og vores spildevand.

Danmark har en robust vandsektor, men vi skal også være bedre til at være forberedt på nye trusler som f.eks. cyberangreb og sabotage. Med lovforslaget sikrer vi, at vandforsyningen og spildevandsselskaberne har den nødvendige beredskabsplanlægning og sikkerhedsforanstaltninger. Samtidig skal vi også tage hensyn til de mange små og frivilligt drevne vandværker. Kravene skal være proportionelle, så vi ikke pålægger de mindste forsyninger unødvendige byrder. Vi giver også mulighed for, at man kan reagere hurtigt, hvis trusselsbilledet ændrer sig. For adgangen til rent drikkevand og en velfungerende spildevandsforsyning er helt grundlæggende for vores samfund også i en krisesituation. Vi bakker op om lovforslaget.

Kl. 15:04

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste er hr. Frederik Bloch Münster fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:04

(Ordfører)
Frederik Bloch Münster (KF):
Tak, formand. Hvor er jeg glad for, at der bredt i Folketinget har indfundet sig den erkendelse, at hvis man gerne vil undgå krig, hvis man gerne vil undgå sabotage, og hvis man gerne vil undgå kriser, så skal man forberede sig bedst muligt på dem og dermed forebygge dem. Rent drikkevand er jo en af de mest grundlæggende forudsætninger for ikke bare et velfungerende samfund, men et samfund, der i det hele taget fungerer. Det er noget, vi er afhængige af hver eneste dag, og vi kan ikke undvære vand. Uden mad og drikke duer Danmark ikke, og derfor skal vi jo tage vores drikkevandsforsyning alvorligt. Hvis vandforsyningen bliver ramt af et cyberangreb, sabotage eller andre former for forsyningssvigt, så kan konsekvenserne hurtigt blive mærkbare, hvis ikke livstruende, for borgere, virksomheder og samfundets helt almindelige funktioner.

Derfor er det jo fornuftigt, at man med dette lovforslag styrker beredskabet i vandsektoren, for Danmark står over for et komplekst og nyt trusselsbillede, og vi skal selvfølgelig være så beredte som muligt. For selv om vandforsyningerne er forskellige i størrelse, så er deres betydning for lokalsamfundene ikke til at overse. Også de mindre, lokale vandværker skal jo kunne modstå trusler og håndtere alvorlige hændelser, og det bedste beredskab er i mange tilfælde det beredskab, der gør, at krisen aldrig opstår. Det skal jo ske med krav, sådan at vandselskaberne bl.a. kan bruge midler til at opgradere deres beredskab, for rent drikkevand er altafgørende for vores samfundssikkerhed, og derfor støtter Det Konservative Folkeparti lovforslaget.

Kl. 15:05

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste er hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne. Velkommen til ordføreren.

Kl. 15:06

(Ordfører)
Kim Edberg Andersen (DD):
Tak, og undskyld til kollegaen. Jeg troede faktisk, at Enhedslisten var før mig. Sådan er det.

Jeg vil ikke snakke om chili sin carne eller virksomheder, der kan levere mad i storbydistrikter, for det handler jo dybest set om vand. Det kan man sikkert også få leveret. Man kunne også åbne vandhanen og putte det i en dunk og så have det allerede der. Så er man jo allerede forberedt, før en levering finder sted. Det var bare et forslag til ordføreren for SF. Det er muligt stadig væk at få vand ud af vandhanen, som faktisk kan drikkes.

Jeg har nogle problematikker i forhold til bemyndigelserne til ministeren, og det har jeg jo, for i den nye regering er der nogle ministre, der i hvert fald har haft, hvad jeg anser som en lidt kreativ tilgang til bemyndigelser. Men da den her minister er helt anderledes, er jeg sikker på, at man i hvert fald vil tage bekymringerne til sig. For sikkerheden i vores vandforsyning er jo primært den decentralisering, vi har. Det er den helt store sikkerhed, vi har. Det er svært i Danmark at lukke for alle boringer på én gang, og såfremt det kan lade sig gøre, står vi et sted, hvor nemlig.com og flaskevand nok ikke kan hjælpe, fordi det så tager længere tid.

Rigtig, rigtig mange af vandforsyningerne ude i mit område er meget små. Det er ganske få frivillige kræfter, der gør det for ganske få penge, og der kan jeg godt være bekymret for, at især cybersikkerhed og datasikkerhed kan gå hen og blive en uforholdsmæssig stor udgift for meget små vandforsyninger. Så der vil jeg gerne have, at ministeren på en eller anden måde ser ind i, at der kan være en statslig leverandør, der tager sig af det pro bono – jeg tænkte, jeg

godt må sige pro bono, når vi må sige preppe – altså for at sikre, at det ikke er grunden til, at vi lige pludselig ødelægger noget af den største sikkerhed, vi har, nemlig decentraliseringen. For hvad sker der, hvis frivillige ikke føler, de magter opgaven, eller hvis de ikke føler, de har råd til opgaven? Så ringer de jo bare og siger til kommunen: Vi lukker, nu står I med den, for vand skal vi levere. Jeg tror bare, det er et hul, vi ikke har sådan helt styr på, og det skal vi selvfølgelig have styr på.

Når det så er sagt, kommer Danmarksdemokraterne til at støtte det. Der er bare det med bemyndigelserne. Vi skal huske, at NIS 2 og CER jo blev lavet med en minimumsgrænse for, hvor langt man gik ned, simpelt hen fordi man lavede en vurdering af, at det var besværligt, og at det var dyrt. Så nu lægger jeg min tillid ved ministeren. Det er ikke noget, der sker tit, at proportionaliteten følger med. Og hvis ministeren har tænkt sig at holde sig inden for den grænse, kommer Danmarksdemokraterne naturligvis til at støtte forslaget.

Så vil jeg sige, at det jo er dejligt, at jeg kan sige både pro bono og preppe på en talerstol, når man samtidig i Hjørring Byråd fandt ud af, at man ikke må sige jernmarker, men det er jo en helt anden diskussion. Tak for ordet.

Kl. 15:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Der er faktisk et enkelt spørgsmål fra SF, nemlig fra hr. Carl Valentin. Værsgo.

Kl. 15:09

Carl Valentin (SF):
Nu blev det sagt sådan lidt hånligt, altså det der med at købe flaskevand. Jeg vil sige, at jeg normalt heller ikke er den store tilhænger af at købe vand på flaske. Men lige i det her tilfælde er der faktisk er grund til, at jeg anbefaler det, og det er, at i ens hjemmeberedskab skal man i hvert fald være meget påpasselig med hygiejnen, i forbindelse med at man hælder vand på store dunke, hvis det er sådan, man vil lave sit hjemmeberedskab. Jeg siger det bare til dem, der følger med derhjemme, altså at det kan man godt, men at der ikke skal mange bakterier til. For hvis det her vand står i flere år og venter på, at krisen kommer, så risikerer man altså, at det har udviklet sig på en måde, hvor alt det vand, man havde preppet, faktisk ikke duer. Derfor kan det være nemmere for mange at købe noget vand på flaske, og det er selvfølgelig lige meget, om man bestiller det online eller man går ned og køber det i en butik.

Men det var simpelt hen grunden til, at jeg nævnte det på den måde, og jeg tager det faktisk ret alvorligt med, at man forbereder sig på kriser derhjemme. For jeg synes, det er en samfundsgavnlig handling, som også kan sikre, at samfundet kan tage sig af de svageste i en svær situation.

Kl. 15:10

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:10

Kim Edberg Andersen (DD):
Jeg tror, at klortabletter eller dråber med klor i lidt vand vil være en god ting. For flaskevand har også en tendens til at det kan blive for gammelt. Jeg tror, det er klor, vi lærer tilsætte vand for at være sikker på, at man kan drikke det også om rigtig lang tid.

I forhold til at preppe er jeg fuldstændig enig, men jeg ser det jo ikke som noget, vi gør for at hjælpe staten. Jeg ser det jo som et ansvar, voksne mennesker tager på sig selv, for i tilfælde af en krise at kunne få noget at drikke, noget at bade i, hvis man har lyst til det, i 3 dage, få noget chili *con* carne, eller hvad man nu ellers har tænkt sig. Det er normalen, men jeg kommer jo også fra et område i Danmark, hvor jeg kunne risikere at sne inde.

Så for mig er det her det naturligste i verden. Vi har forrådskamre, og det er bare svært at have et forrådskammer på 40 m² i en lejlighed i København, og det er jo en anden problemstilling. Det kan jo godt være, hvis man kigger ind i, at man skal preppe, at der skal til at tænkes nogle andre tanker i Københavnsområdet i forhold til at have plads til det. Jeg så det på et kollega, hvor de faktisk indrømmede, at grunden til det var, at de ikke rigtig havde pladsen til det. Så var der nogle, der hellere ville bruge det på at gå i byen, og fred være så med det, når man er ung. Men der er jo nogle praktiske ting, vi skal kigge ind i, hvis vi lige pludselig skal til at have et skab på bare 2 m² ekstra for at kunne preppe.

Kl. 15:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Spørgeren.

Kl. 15:11

Carl Valentin (SF):
Jeg synes faktisk, hr. Kim Edberg Andersen har en god pointe. Altså, det er meget mere naturligt, hvis man bor et sted, hvor man har plads til et forrådskammer, at man er klar, hvis krisen kommer. Særlig i København, hvor mange bor rigtig småt, er det måske ikke lige oplagt, at man f.eks. har et kæmpestort fødevarelager og da slet ikke vand på lager. Så det er da et vigtigt fokus, og jeg er glad for, at vi er enige om, at det er vigtigt at forberede sig, uanset om man gør det for sig selv eller for samfundet som helhed.

Kl. 15:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:11

Kim Edberg Andersen (DD):
Nu vil jeg jo så også hjælpe med mine grå hår. For jeg kan jo huske, hvordan det var en naturlig tankegang, at man ligesom vidste, at tingene ikke altid var lyserøde i fremtiden, og det er jo egentlig bare det, vi igen skal italesætte. Jeg er bange for, at man, når man bruger ordet preppe, sådan har den her uvejrssky hængende over sig. Der tror jeg, at masser af unge mennesker ikke har behov for endnu en, men at det dybest set bare handler om, at det er en del af fortællingen om at være et voksent menneske, at der kan komme bump på ens vej, og der kan man jo lige så godt have noget vand og noget mad til at stå. Det kunne jo også bare være, at man havde brækket benet og man ikke kunne komme ned og handle ind, og så er det jo rart at have det i skabet.

Kl. 15:12

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger. Den næste er Thomas Rohden fra Radikale Venstre. Velkommen.

Kl. 15:12

(Ordfører)
Thomas Rohden (RV):
Tak for det. Vi kan ikke længere nødvendigvis tage for givet, at alting bare fungerer, som det plejer. Verden omkring os har forandret sig. Der er krig i Europa, cyberangreb og risiko for sabotage, og det betyder, at vi må forholde os langt mere aktivt til de trusler, der kan ramme vores samfund. Det gælder også for vores helt grundlæggende forsyninger. For hvad sker der, hvis strømmen forsvinder, hvis vandværket bliver udsat for et digitalt angreb, eller hvis nogen forsøger at forurene adgangen til rent drikkevand?

Ja, vand er en forudsætning for vores hverdag og for, at vores samfund hænger sammen. Derfor skal vi kunne opretholde en vandforsyning, også når omstændighederne bliver vanskelige. Med lovforslaget tager vi et rigtig godt skridt i den retning. Vandforsynings- og spildevandsselskaber skal have en beredskabsplan, og de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger skal være på plads, så de er bedre rustet til at håndtere hårde tider og både trusler, der kan være fysiske, men jo også i form af cyberangreb. Det er samtidig vigtigt, at kravene passer til virkeligheden. Danmark har omkring 2.000 almindelige vandforsyninger, hvor mange af dem er små og lokalt drevne vandværker, også med frivillige kræfter. De skal ikke møde de samme krav som store forsyninger, der leverer vand til eksempelvis hospitaler og større byområder, men alle skal have et beredskab, der står mål med den opgave, de jo er leverandører på.

Lovforslaget giver også ministeren mulighed for at skærpe beredskabet, hvis trusselsbilledet ændrer sig og situationen kræver hurtig handling. Det handler om at skabe tryghed i en tid, hvor vi ikke kan vide, hvad de næste udfordringer, vi står over for, bliver. Vi skal have et vandberedskab, der kan holde til mere end en almindelig hverdag. For rent drikkevand er ikke bare en bekvemmelighed. Det er afgørende for, at vi som mennesker kan leve, og for at vi kan have et sikkert og trygt samfund.

Kl. 15:14

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste er hr. Torsten Gejl fra Alternativet.

Kl. 15:15

(Ordfører)
Torsten Gejl (ALT):
Tak, formand. Det kan også siges helt kort: I Alternativet støtter vi selvfølgelig også, at beredskabet i vandsektoren skal styrkes, ikke mindst i forhold til de 1.650 små vandværker, som ikke er omfattet af gældende lovgivning. Tak, formand.

Kl. 15:15

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Det var kort. Tak for det. Hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Velkommen.

Kl. 15:15

(Ordfører)
Lars Boje Mathiesen (BP):
Tak for det, formand. Jeg kan sige til SF's ordfører, at han kan være tryg. Jeg elsker at preppe og gør det i stor stil. Jeg har bare det problem, at jeg også er glad for mad, så jeg får altid spist det, jeg prepper. Så det er sådan et konstant dilemma. I dag har jeg købt en kæmpe culottesteg, som jeg regnede med at jeg kunne gemme lidt af, men den bliver nok også spist i løbet af dagen. Så det er et problem med det der. Man kan så sige til SF's ordfører, at jeg kan anbefale noget i forhold til vand. Man kan faktisk få det i sådan nogle specialudgaver, som er langtidsholdbare, hvor man kan få sådan en bøtte, der kan være 15 l i, og det kan faktisk holde sig i 5-10 år. Så er man jo rimelig godt sikret, og hvis man nu går sammen i et ejendomskompleks og sætter det ned i kælderen et sted, har man med et par bøtter faktisk til lang tid.

Så vil jeg gå til selve lovforslaget. Jeg tror, vi skal være varsomme med at tro, at det her beskytter os i forhold til terroristangreb eller cyberangreb eller reelt set, for selve vores vandsektor er så ubeskyttet, at det her ikke kommer til reelt set at kunne beskytte noget. Det er et lille skridt derhenad, men det er virkelig et sted, hvor der, hvis man bliver angrebet, er nogle åbne døre. Jeg er dog også bekymret. Nu har jeg jo selv siddet i vandsektoren, og det her hvile i sig selv-princip, der er, kan godt give nogle bekymringer alt efter den klassificering, som jeg hører ministeren vil lave, i forhold til hvor meget de skal. Det er, om det er efter volumen eller det er efter husstande, eller hvordan man vil klassificere de her ting, og hvor stor en regning der så kommer til at ligge på forholdsvis små vandværker, som har store beholdninger under sig. For de vil kunne få en udgift, som måske vil være ret svær at håndtere, fordi de vil være vigtige og komme i en høj klassificering, men fordi der er få mennesker til at løfte udgifterne i forhold til det her hvile i sig selv-princip, kan det blive svært. Så jeg håber, at man vil medtænke det i det, for ellers kommer det til at skabe nogle problemer derude. Tak.

Kl. 15:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Så er det miljøministeren. Velkommen.

Kl. 15:17

Miljøministeren (Maria Reumert Gjerding):
Sikkerhedssituationen i Europa har ændret sig markant over de seneste år. Danmark står i dag over for det mest alvorlige og komplekse risiko- og trusselsbillede siden anden verdenskrig, hvor hybride trusler, herunder cyberangreb og sabotage, udgør en trussel mod vores kritiske infrastruktur. Vandsektoren, som består af drikkevandsforsyninger og spildevandsforsyningsselskaber, er kritisk infrastruktur.

Med dette lovforslag foreslås det at ændre miljøbeskyttelsesloven og vandforsyningsloven for at sikre, at vandsektoren har en beredskabsplan og foretager de nødvendige beredskabsforanstaltninger. Generelt er den danske vandsektor kendetegnet ved at være meget robust med få afbrydelser af kort varighed. Sektoren er vant til at håndtere driftsforstyrrelser – både mistanker om forurening og overgravede ledninger. Og samtidig er drikkevandssektoren kendetegnet ved en decentral struktur, hvor der er mange almene vandforsyninger og stor forskel i størrelsen på de enkelte vandforsyninger. Dette skaber en høj forsyningssikkerhed, fordi vandværkerne er spredt ud i hele landet. Et enkelt angreb eller nedbrud vil således ikke kunne lukke hele landets vandforsyning ned.

Den nye sikkerhedssituation stiller nye og skærpede krav til beredskabsplanlægningen og modstandsdygtigheden i vores kritiske infrastruktur. Sektoren skal være forberedt på, at truslen kommer nye steder fra. På EU-niveau er der taget initiativ til at styrke beskyttelsen af kritisk infrastruktur, for så vidt angår både den fysiske sikkerhed og cybersikkerheden. Her blev vedtaget to direktiver, CER-direktivet og NIS 2-direktivet, om henholdsvis fysisk modstandsdygtighed og cybersikkerhed. En stor del af vandforsyningen i Danmark er imidlertid ikke omfattet af disse nye EU-regler, idet de ikke betragtes som kritiske eller væsentlige enheder, primært på grund af deres størrelse. Der findes 2.000 almene vandforsyninger i Danmark, og en væsentlig del af dem er små vandforsyninger. Kun omkring 100 almene vandforsyninger er omfattet af reglerne i NIS 2 og CER, som primært svarer til de allerstørste vandforsyninger i Danmark, som forsyner hovedstadsområdet og større byer.

Med dette lovforslag sikrer vi, at der kan stilles krav om beredskabsplanlægning og passende sikkerhedsforanstaltninger for de almene vandforsyninger og spildevandsforsyningsselskaber, der ikke er omfattet af NIS 2-loven og CER-loven. Og jeg mener, det er nødvendigt, at alle drikkevandsforsyninger og spildevandsforsyningsselskaber råder over en beredskabsplan, der kan håndtere både fysiske og digitale hændelser. Selv kortvarige afbrydelser af vandforsyning kan medføre store sundhedsmæssige, miljømæssige og økonomiske konsekvenser. Med lovforslaget sørger vi for at robustgøre den del af den danske vandsektor, der ikke allerede er omfattet af beredskabsregler, så både store og små forsyninger står bedre rustet til at imødegå fremtidige trusler.

Når vi stiller nye krav til vandsektoren, skal vi huske, at vandsektoren i Danmark er kendetegnet ved, at der er mange små vandfor-

syninger. Nogle almene vandforsyninger forsyner kun ti husstande. Steder med selvstændige vandværker er frivilligheden en forudsætning – det har debatten i dag også afspejlet – og den frivillige organisering skal fortsat kunne være mulig, når der stilles nye krav om beredskabsplaner og -foranstaltninger. Det kan jeg bekræfte at regeringen lægger stor vægt på.

Derfor er det afgørende, at kravene til vandforsyningerne er proportionale, så små vandforsyninger mødes med færre krav sammenlignet med større forsyninger. Det er hensigten at inddele almene vandforsyninger i niveauer, der afhænger enten af deres størrelse eller af, om de vurderes at være særlig kritiske, f.eks. hvis den almene vandforsyning forsyner et sygehus. Små vandforsyninger vil således blive indplaceret på et lavere niveau end en større vandforsyning, og der vil blive stillet færre krav, som vil være overkommelige for forsyninger på et lavere niveau. Det skal sikre, at vi både styrker vandsektorens robusthed og samtidig tager højde for, at der er mange små vandforsyninger, som drives af frivillighed, og som forsyner en mindre kreds.

Kl. 15:22

Vandforsyninger vil eksempelvis kunne foretage foranstaltninger, der skal sikre forsyningen mod ulovlig indtrængen på selve anlægget og i deres it-systemer. Det kan gøres ved styret adgangskontrol og overvågning på anlægget, ligesom der vil være krav til basal cybersikkerhed. Yderligere vil vandforsyninger skulle dokumentere og håndtere hændelser internt, ligesom de skal underrette Miljøstyrelsen om væsentlige hændelser – både af hensyn til forsyningen selv og styrelsens overblik og håndtering af det generelle beredskab på tværs af sektoren.

Det generelle trusselsbillede er dynamisk, og sikkerhedssituationen kan ændre sig på kort tid. Nye trusler kan opstå hurtigt, og der kan derfor være behov for, at vandsektoren reagerer på kort tid. Med lovforslaget foreslås det derfor også, at miljøministeren kan fastsætte og udmelde sektorberedskabsniveauer og pålægge sikkerhedsforanstaltninger for vandsektoren. I forhold til udmeldelse af sektorberedskabsniveauer vil disse kunne bestå af en række eskalationstrin for vandsektoren, så sektorberedskabsniveauet kan hæves, hvis der er behov for øget opmærksomhed på mulige trusler.

I forhold til at kunne pålægge sikkerhedsforanstaltninger for vandsektoren vil det kunne ske i særlige beredskabssituationer, hvor dele af eller hele vandsektoren kan blive pålagt yderligere sikkerhedsforanstaltninger end dem, der allerede vil blive udmøntet i en bekendtgørelse. Det kunne eksempelvis være midlertidige krav om rundering på anlæg, skærpet overvågning og adgangsbegrænsning. Dette vil ske på baggrund af konkrete sikkerhedsrelaterede hændelser. Det vil gøre det muligt hurtigt og effektivt at kunne handle på konkrete oplysninger og hændelser.

Sikkerhedsrelaterede hændelser er særlige beredskabssituationer, og denne mulighed vil kun kunne bruges i disse særlige situationer. Det vil således kun være i situationer, hvor der vurderes at være risiko for et antagonistisk angreb, som eksempelvis er spionage, terrorangreb, hybride angreb eller en konkret krigshandling. Det er tiltænkt som et tiltag, der kan trækkes på, hvis en konkret beredskabssituation tilsiger det, og er en mulighed, der allerede kendes fra f.eks. energisektoren.

Jeg håber på den baggrund, at alle partier vil støtte lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 15:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ministeren. Der er et par korte bemærkninger. Den første er til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 15:25

Lars Boje Mathiesen (BP):
Tak, og tak for ministerens ord omkring klassificering og de ting. Det var også noget, jeg kunne læse mig til. Men jeg kunne ikke læse mig til de helt præcise kriterier. Ministeren nævner noget om, hvor mange man forsyner med vand. Men ét er jo, hvor mange husstande man forsyner med vand; noget andet er mængden, altså hvor meget man har under sig. Så jeg kunne godt tænke mig, at ministeren kunne knytte nogle flere kommentarer til det og sige, hvad det er for nogle præmisser og faktorer, man lægger ned over det her.

Kl. 15:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:25

Miljøministeren (Maria Reumert Gjerding):
Det er jo det, der er under udarbejdelse i de bekendtgørelser, som Miljøstyrelsen sidder med lige nu, og her er det netop vigtigt for os, at man fastholder den decentrale struktur, hvor det stadig væk skal være muligt at have de små vandforsyninger, som forsyner ganske få eller dem på øerne, som det også fremgik i debatten. Til de forsyninger vil man stille færre krav og have en øget grad af vejledning, men det vil være sådan, at man stadig væk sikrer, at f.eks. et password er sikkert, at de har nogle helt basale foranstaltninger på plads, og at de har en plan, så de ved, hvem de skal ringe til, hvis der sker noget. Sådan nogle helt basale ting skal være på plads her. Hvis der så er tale om en større vandforsyning, hæver vi kravene, men præcis hvor snittet vil være, er det, der er under udarbejdelse på nuværende tidspunkt.

Kl. 15:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:26

Lars Boje Mathiesen (BP):
Det var jo mere, hvad det er for nogle kriterier, altså om det er husstande, eller om det er mængden af vand, man taler om. For det er jo et spørgsmål om, hvor samfundskritisk man så synes det er. Der vil det være dejligt, hvis man fremadrettet fra ministerens side lidt tænker sig om og siger til embedsværket, at når vi som lovgivere så skal stemme ja eller nej til de her ting – og skal vi jo gøre i Folketinget – så er det en fordel, at vi kender de her ting, og at de ikke kommer bagefter. I forvejen ligger der en bemyndigelse til ministeren i det her, og jo bedre og jo større grundlag vi kan få i Folketinget i forhold til at give den bemyndigelse, og jo flere detaljer vi har omkring de her ting, jo mere betryggende vil vi blive i det.

Kl. 15:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:27

Miljøministeren (Maria Reumert Gjerding):
Det har jeg fuld forståelse for. Nu går lovforslaget her i udvalgsbehandling, og så vil jeg vende tilbage med alt, hvad vi kan sige i forhold til det her, altså plan nul eller plan et, eller niveau nul eller niveau et, i forhold til det, spørgeren er inde på. Der er dog en sammenhæng mellem mængden af vand, man udvinder, og antallet af husstande, man forsyner. Så på den måde kan man tilskære kriterierne på forskellige måder, men det, der politisk er vigtigt at sige i dag, er, at det, der er vigtigt for regeringen, er, at vi fastholder muligheden for at have små vandforsyninger. En af årsagerne til, at vi har så stærk en forsyningsstruktur i Danmark, er, at vi fastholder

muligheden for, at man kan drive sin vandforsyning på frivillig basis.

Kl. 15:27

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Så er det hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 15:27

Kim Edberg Andersen (DD):
Tak til ministeren. Det er jo en tale, som er betryggende ved, at man vil beholde de her små selskaber. Men jeg bliver nødt til lige alligevel at trykke mig ind, for ministeren siger, at små vandforsyninger dybest set vil få simple krav, og så siger ministeren også, at det f.eks. kan være, at man har et sikkert password. Men hvad er et sikkert password? Det er egentlig der, jeg er bange for, at det flydende kommer ind i det, for er det så sikker it, og hvordan garderer man sig som et lille vandværk imod f.eks. kunstig intelligens, der angriber? Vi kan jo se, hvordan udviklingen er, og jeg kan bare se, at folk giver op, hvis det er det.

Det er derfor, jeg vil høre ministeren om noget. Nu så jeg under en behandling, vi havde tidligere, i sidste uge, at man fik en halvdagsstilling for 1,4 mio. kr. i Beskæftigelsesministeriet. Så der blev tilføjet ministeriet nogle penge. Kunne man måske se på, eller har ministeren planer om i ministeriet på en eller anden måde at lave en centraliseret løsning, som så bliver individualiseret derude? For det er jo leverancen af og opdateringen af de her systemer, det handler om. Der er jo ikke nogen af de små vandværker, der ikke vil lave dem, men det er økonomien i at arbejde i dem, det handler om. Vil ministeren kigge positivt ind i det?

Kl. 15:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:29

Miljøministeren (Maria Reumert Gjerding):
Ja, det vil vi gerne. Det, vi især vil lægge vægt på, er vejledning, for nogle gange er det også bare netop at vide, hvad et sikkert password er, hvordan man sikrer, at ens antivirusprogrammer og firewall, og hvad det hedder alt sammen, er opdateret på den rigtige måde. Det er jo netop det arbejde, som Miljøstyrelsen nu har fået penge til at understøtte de små vandværker i.

Vi så en situation på et vandværk, hvor det handlede om, at nogle kom ind via et hackerangreb på grund af et password, der var alt, alt for simpelt. Så nogle relativt enkle greb – det tror jeg også bare er beskeden her – kan faktisk højne sikkerhedsniveauet. Men det kræver, at man ved, hvordan man tager de enkle greb, så jeg kan bekræfte, at spørgsmålet om vejledning fra centralt hold vil der bliver lagt stor vægt på.

Kl. 15:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Det blev der kvitteret for med tilfredshed, så der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tusind tak til ministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Fødevareudvalget. Er der ingen, der gør indsigelse imod dette, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:
10) 1. behandling af lovforslag nr. L 15:
Forslag til lov om ændring af lov om reduktion af drivhusgasser fra transportsektoren m.v. (Bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om administrative bødeforelæg).
Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa).
(Fremsættelse 07.10.2026).

Kl. 15:30

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Forhandlingen er hermed åbnet. Den første, der får ordet, er hr. Thomas Klimek fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 15:30

(Ordfører)
Thomas Klimek (S):
Tak for det, formand. Socialdemokratiets vanlige ordfører, Jesper Petersen, er ikke til stede i dag. Han er lovligt forhindret, så jeg skal på Socialdemokratiets vegne starte med at tilkendegive konklusionen, og den er, at vi støtter lovforslaget. Som led i at mindske klimabelastningen fra den maritime sektor og skubbe på en grøn omstilling af erhvervet, har EU vedtaget – og der er jeg nødt til at tale engelsk, hr. formand – FuelEU Maritime-forordningen. Den indebærer krav om reduktioner i CO_2-udledningen fra brændstoffer i søfarten og en forøgelse af skibenes brug af vedvarende og kulstoffattige brændsler. Det skal på årsbasis dokumenteres, at skibene lever op til kravene, og hvis ikke de gør det, kan man idømmes bøde efter politianmeldelse og dom. Den procedure er dog langsom, og det kan faktisk tage helt op til et par år, hvis det går alt for vidt, og imens kan man altså sejle videre, uden at der har været en konsekvens.

Samtidig skal der også bruges ressourcer i Energistyrelsen, hos politiet og hos domstolene på sager, der er relativt ukomplicerede, og hvor sanktionerne udregnes efter et fast skema. Derfor foreslås det at ændre loven, så der bliver mulighed for at lave et administrativt bødeforelæg, som rederiet frivilligt kan vælge at acceptere, i stedet for at der skal føres en sag. Det skaber en hurtigere afklaring, en eventuel bøde kommer hurtigt ud af verden, og der spares administrative ressourcer hos alle parter. Er man som rederi uenig i sagen og vil have den prøvet, skal det selvsagt fortsat være en mulighed.

En ordning med administrative bødeforelæg sparer ressourcer og medfører, at en sanktion for overtrædelse af reglerne i forordningen kan pålægges at have frist, inden for 2 måneder efter overtrædelsen af reglerne er konstateret. Det er jo det, som er vedtaget i forordningen. Så der er reelt tale om en fin lille afbureaukratisering her, men vi skal dog samtidig jo altid være opmærksomme på, at vi, når vi går fra et strafferetligt spor til et mere administrativt spor, gør tingene omhyggeligt. Men netop fordi det er helt enkelt at konstatere, om reglerne er overholdt, og at udmålingen af sanktionen foregår efter en på forhånd klar og fastlagt skabelon, er det for os at se et område, der er egnet til at give mulighed for indføre administrative bødeforelæg og en frivillig afklaring af sager ad den vej og altså sikre en mere administrativ og smidig håndhævelse af en forordning, der skal lede søfarten i en mere grøn retning, som er til gavn for klimaet, og som også rummer nye erhvervsmuligheder i form af produktion af grønne brændstofkilder til skibsfarten. Socialdemokratiet kan altså støtte lovforslaget, og så har jeg også lovet at sige, at De Radikale bakker op om forslaget.

Kl. 15:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Tusind tak. Så har vi faktisk en jomfrutale. Det er hr. Nils Brøgger fra SF. Velkommen til.

Kl. 15:33

(Ordfører)
Nils Brøgger (SF):
Tak for ordet, formand. Som stedfortrædende ordfører for klima, energi og forsyning er det mig en glæde som min første gerning her i salen at være med til at behandle et forslag, som i min optik er et udelukkende positivt forslag og et godt skridt fremad. Selv om det fremsatte forslag indeholder ord på imponerende 38 bogstaver, drivhusgasfortrængningsbekendtgørelsen, så burde indholdet af lovforslaget få bred opbakning og være til at forstå for alle.

Skibsfarten er en af de sektorer, hvor vi står over for en meget stor opgave med at nedbringe udledningerne af drivhusgasser. Med FuelEU Maritime-forordningen har vi i EU taget et vigtigt skridt mod en grønnere skibsfart. Vi har sat en fælles kurs. Skibsfartens udledninger skal ned, og fossile brændstoffer skal gradvis erstattes af grønnere alternativer. Men det er ikke nok at sætte en grøn kurs for skibsfarten; vi skal også sikre, at kursen bliver fulgt, og her står vi med en udfordring.

For som reglerne er i dag, kan der gå flere år, før en overtrædelse af brændstofskravene fører til en eventuel dom. Det står i skarp kontrast til de europæiske regler, der kræver, at sanktionerne skal opkræves inden for blot 2 måneder. Derudover har vi set eksempler på rederier, der har været indstillet på at betale sin bøde med det samme, men hvor reglerne ikke har givet mulighed for det. Det er hverken hensigtsmæssigt for klimaet eller for de rederier, der gør en indsats for at leve op til kravene.

Med lovforslaget får vi mulighed for at anvende administrative bødeforelæg, så overtrædelserne kan håndteres hurtigere og uden langvarige retssager, hvis rederierne accepterer bøden. Samtidig bevarer rederierne muligheden for at få deres sag prøvet ved domstolene. På den måde kan vi sikre en hurtigere og mere effektiv håndhævelse af de grønnere krav, samtidig med at vi sparer myndighederne og rederierne for unødig lange og ressourcekrævende sagsforløb, og det er bestemt positivt.

I Danmark har vi en stærk maritim sektor, hvor mange rederier allerede har investeret i grønnere løsninger og arbejdet målrettet på at nedbringe deres udledninger. Den indsats skal vi understøtte, for der er ikke nogen modsætning mellem ambitiøse klimakrav og gode vilkår for dansk skibsfart, tværtimod. Med lovforslaget sikrer vi, at de grønne krav kan håndteres hurtigere og med færre administrative byrder. Derfor bakker SF op om forslaget, og jeg skulle hilse fra Enhedslisten og sige, at de gør det samme.

Hvis du nu sidder og tænker om drivhusgasfortrængningsbekendtgørelsen er Danmarks længste ord, er det ikke tilfældet, da Danmarks længste ord er hele 51 bogstaver og så langt, at jeg ikke vil forsøge at udtale det og slet ikke i min første tale på denne unikke talerstol. Tak for ordet.

Kl. 15:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Og det gjorde ordføreren i øvrigt fremragende. Tusind tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi går videre til den næste. Vi siger tak til ordføreren. Den næste er fru Mathilde Hjort Bressum fra Venstre. Velkommen.

Kl. 15:36

(Ordfører)
Mathilde Hjort Bressum (V):
Tak for det. I EU bliver der stillet klimakrav til skibsfarten, og hvis et skib ikke lever op til dem, skal rederier betale en sanktion inden for 2 måneder. Det er noget, som er problematiseret i Danmark, i og med at vi behandler de her sager som strafferetlige anliggender. Jeg synes, at de to øvrige ordførere gjort rigtig fint rede for både problemstillingen og også potentialet i det her lovforslag, der i min optik er af mere teknisk karakter og er med til at løse problemet. Så det bakker vi selvfølgelig op om i Venstre. Vi støtter lovforslaget.

Kl. 15:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Så er det hr. Malte Larsen fra Dansk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 15:37

(Ordfører)
Malte Larsen (DF):
Tak for det, og tak for ordet. I Dansk Folkeparti er vi også positivt indstillet over for lovforslaget, som danner rammerne for at kunne gøre brug af administrative bødeforelæg, når det ikke er nødvendigt at gennemføre en egentlig retssag. Det ser vi kun som positivt i de relativt ukomplicerede sager, altså at man således kan spare tid og ressourcer, både for rederierne og for danske myndigheder.

Vi har en mindre betænkelighed omkring muligheden for at kræve sikkerhedsstillelse fra danske virksomheder, for det kan jo som bekendt tage ret lang tid at gennemføre retssager i Danmark nu om dage, og det er ikke uden konsekvenser for de berørte virksomheder, hvis de skal stille sikkerhed for et krav, som der i øvrigt ikke ved dom er fastlagt en berettigelse af. Men med det sagt er vi overordnet set positivt indstillet over for lovforslaget og ser frem til den videre udvalgsbehandling. Tak for ordet.

Kl. 15:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste er hr. Lars Aagaard fra Moderaterne. Velkommen.

Kl. 15:38

(Ordfører)
Lars Aagaard (M):
Tak for ordet. Med L 15 tager vi et fornuftigt skridt for at sikre, at Danmark kan håndhæve EU's regler om reduktion af drivhusgasudledninger fra søtransporten effektivt. Lovforslaget handler grundlæggende om at gøre sagsbehandlingen mere enkel og smidig, når der er tale om overtrædelser, som kan afgøres med en bøde, og hvor den ansvarlige erkender forholdet. Så er det ikke nødvendigt at bruge ressourcer på en retssag. Det er sund fornuft. Vi skal bruge vores myndigheders og domstolenes ressourcer der, hvor de gør størst gavn.

Samtidig er det afgørende, at vi holder fast i retssikkerheden. Når vi flytter afgørelsen af en sag fra domstolene til en administrativ myndighed, stiller det krav om klare regler og ordentlig sagsbehandling. Det skal være tydeligt for den enkelte, hvilken overtrædelse der er tale om, hvilket grundlag bøden bygger på, og hvilke konsekvenser det har at acceptere den. Det er også vigtigt at understrege, at en administrativ bøde ikke må blive en genvej til at omgå domstolene, og at den kun skal anvendes ved overtrædelser, der er simple og objektivt konstaterbare, og når beregningen af bøden er entydig. Naturligvis bygger ordningen på, at den ansvarlige erkender overtrædelsen og accepterer bøden. Hvis vedkommende ikke gør det, skal sagen

kunne behandles ved domstolene efter de almindelige regler, og det sikrer lovforslaget.

For Moderaterne er det en grundlæggende balance. Vi skal turde modernisere den offentlige sagsbehandling og fjerne unødigt bureaukrati, men effektivitet må ikke stå i modsætning til retssikkerhed. Tværtimod skal vi kunne forene en hurtigere sagsbehandling med klare rettigheder og en fair behandling af den enkelte. På den baggrund støtter Moderaterne lovforslaget.

Kl. 15:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Så er det hr. Anders Storgaard fra Det Konservative Folkeparti. Velkommen.

Kl. 15:39

(Ordfører)
Anders Storgaard (KF):
Tak, formand. Man kan sige, at det her jo i virkeligheden er en lidt mindre administrativ løsning på et relativt større bagtæppe af de udfordringer, som vi har. Skibstransporten er en stor udleder af CO_2 på globalt plan. Derfor er det også rigtig positivt, at EU har lavet de her regler, der gradvis skal sikre, at skibstransporten på tværs af Europa formår at reducere sit CO_2-udslip. Det synes vi selvfølgelig er enormt positivt. Men det er jo allerede besluttet.

Det, vi her skal drøfte, er, hvordan vi så rent faktisk sanktionerer og overholder reglerne i Danmark. Der synes vi, at det er enormt positivt, at man her flytter det over til at være en administrativ procedure, hvor man kan udsende bøder, frem for at der skal køre store retssager, hver eneste gang der vil være en potentiel sag. I virkeligheden er det her en måde at strømline det på, også på tværs af Europa, i forhold til hvordan håndhævelsen foregår i praksis. Samtidig er det også noget, der er med til at mindske det pres, der er på domstolene. Det er svært, synes vi, at være uenige i, og derfor vil jeg holde det lige så kort som mange af de andre gode talere, der har været. Tak.

Kl. 15:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Hr. Mads Fuglede fra Danmarksdemokraterne er den næste. Talerstolen er denne vej. Velkommen.

Kl. 15:41

(Ordfører)
Mads Fuglede (DD):
Jeg vil holde en meget kort tale. Lovforslaget, vi behandler i dag, handler om bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om udstedelse af administrative bødeforelæg ved brud på EU's FuelEU Maritime-forordning. Forordningen har til formål at sætte en grænse for den drivhusintensitet af energi, der bruges om bord på et skib, der ankommer, opholder sig og afgår fra havne.

Vi synes, at forslaget er fornuftigt og indeholder gode overvejelser om bødeforelæg og proces for, hvordan sager om overtrædelse af forpligtelser i forordningen håndhæves. Derudover mener vi, at der er tale om et lovforslag, der skal sikre en effektiv håndtering af de forpligtelser, der er i EU's FuelEU Maritime-forordning, og det bakker vi selvfølgelig op om, så vi lever op til forordningen. Derfor støtter Danmarksdemokraterne også lovforslaget og dets udmøntning. Vi hæfter os også ved, at der i høringssvarene ikke er anledning til, at vi skal være kritiske over for lovforslaget og dets formål. Tak for ordet.

Kl. 15:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Den næste er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Velkommen.

Kl. 15:42

(Ordfører)
Lars Boje Mathiesen (BP):
Jeg skal også gøre det forholdsvis kort. Borgernes Parti kan godt støtte det. Der er dog lige en lille krølle på det, og det er, at det er vigtigt, at det her ikke bliver et pressionsmiddel fra det offentlige til at prøve på at sige: Tag den her administrative bøde i stedet for, for så undgår du en straffesag, og hvis ikke du tager den administrativ bøde, trækker vi dig igennem en langvarig retssag, som koster dig rigtig, rigtig mange penge. Det har vi set før: Vi har set det på skatteområdet, hvor vi har syntes vi har haft nogle myndigheder, som på den måde lægger et hårdt pres ned på nogle borgere og nogle små virksomheder. Så det er vigtigt, at det her ikke bliver til et pressionsmiddel. Man kan sige, at der i høringssvarene ikke er nogen, der har forfægtet, at det skulle være et problem, men jeg vil bare føje den lille krølle på det, så man er opmærksom på, at det ikke bliver brugt som sådan. Tak.

Kl. 15:43

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Så er det klima-, energi- og forsyningsministeren. Velkommen.

Kl. 15:43

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa):
Mange tak, formand. Først og fremmest vil jeg sige tak for ordførernes gode bemærkninger heroppe fra talerstolen. Omstillingen af vores samfund er jo en stor og vigtig opgave, og vi er heldigvis godt på vej. Men der er fortsat nogle sektorer, der belaster vores klima, også for meget, både nationalt og globalt, og det gælder bl.a. søfarten. Med FuelEU Maritime-forordningen har EU derfor lagt stien for omstilling af sektoren, hvor rederier er pålagt et fortrængningskrav på 2 pct. i 2025 stigende til 80 pct. i 2050. Og hvis rederierne ikke lever op til kravene, skal sanktionerne være effektive, forholdsmæssige og også have afskrækkende effekt. Implementeringen af kravene skal samtidig ikke være unødigt administrativt tunge for virksomhederne.

Så med lovforslaget, som vi førstebehandler i dag, foreslår regeringen at indføre en hjemmel til at fastsætte regler om administrative bødeforelæg, som flere ordførere også har beskrevet. Og brugen af administrative bødeforelæg vil muliggøre en hurtigere håndhævelse af forordningen, for som forordningen er implementeret i dag, vil overtrædelse skulle behandles som en straffesag med politianmeldelse og domstolsafgørelse, og det vil kunne tage 18-36 måneder. Ved et administrativt bødeforelæg vil Energistyrelsen kunne forelægge en eventuel bøde ved overtrædelse, uden at sagen først skal føres som en retssag. Hvis rederiet vælger at acceptere en eventuel bøde, vil sagen afsluttes uden domstolenes behandling, og hvis rederiet ikke accepterer bødeforelægget, kan sagen i stedet indbringes for domstolene, hvor skyldsspørgsmålet afgøres, som det også er tilfældet i dag. Brugen af administrative bøder frem for straffesager betyder, at eventuelle overtrædelser kan håndteres hurtigt og effektivt, uden at erhvervet stilles ringere, og samtidig vil lovforslaget muliggøre, at Danmark kan leve op til forordningens bestemmelser om, at sanktioner skal opkræves inden for 2 måneder.

Lovforslaget kan medføre administrative lettelser for både stat og erhverv. For staten kan forslaget medfører økonomiske besparelser, ved at det ikke vil være nødvendigt for politi og domstole at behandle eventuelle sager, og for rederierne vil brugen af administrative bødeforelæg ikke medføre højere udgift til bøder eller nye krav i forhold til dem, de skal leve op til allerede i dag. Brugen af administrative bøder kan medføre administrative lettelser for rederierne i tilfælde af overtrædelser, da eventuelle sanktioner også kan afvikles hurtigere og uden retssager. Det skal man også have med.

Med lovforslaget får vi sikret en effektiv håndhævelse og ikke mindst overholdelse af krav til skibsfartens brug af grønne brændstoffer, og samtidig håndhæves lovgivningen på en måde, så det medfører færre byrder for stat og erhverv. Så jeg vil bare sige mange tak til ordførerne for de positive tilkendegivelser. Tak for ordet, formand.

Kl. 15:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Der er lige en enkelt kort bemærkning til ministeren, og det er fra hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 15:47

Lars Boje Mathiesen (BP):
Tak for det. Når jeg kigger ned gennem lovforslaget, undrede det mig lidt, at der ikke er sat nogen beløb på overhovedet i den økonomiske sammenfatning. Altså, man snakker her om, at der er administrative besparelser for erhvervslivet. Men der vil også være en betydelig besparelse for det offentlige, altså både for politi og for retssystemet og anklagere og også andre. Men der står ikke nogen beløb på her.

Kl. 15:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:47

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa):
Det er svært sådan at sætte et præcist beløb på, fordi det jo også vil afhænge af, om et rederi accepterer en bøde eller ikke accepterer den. Så derfor kan det, som jeg siger i talen, medføre en lettelse både for stat og erhverv, men det vil jo afhænge af, hvordan den enkelte sag ligesom kører.

Kl. 15:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:48

Lars Boje Mathiesen (BP):
Det har jeg fuld forståelse for, men jeg havde sådan en forventning om, at man havde kigget på, hvor mange bødeforlæg man har på nuværende tidspunkt, og i hvor mange sager man vurderer, at der vil være administrativt bødeforlæg i stedet for. Og at man måske havde kigget på, om der er andre i udlandet, som har kørt de her ting, og så havde fået datagrundlaget, så man så kunne få sat et beløb på, så man kan se, hvad det reelt set har af betydning økonomisk.

Kl. 15:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 15:48

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa):
Skal vi ikke prøve her i udvalgsbehandlingen at se, om ikke vi kan komme nærmere ind på det spørgsmål, som hr. Lars Boje Mathiesen efterlyser et svar på?

Kl. 15:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så siger vi tak til ministeren.

Der er ikke flere korte bemærkninger, og da der er ikke flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette, betragter det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:
11) 1. behandling af lovforslag nr. L 30:
Forslag til lov om ændring af lov om ministres ansvarlighed. (Forlængelse af forældelsesfristen).
Af justitsministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 07.10.2026).

Kl. 15:48

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Forhandlingen er hermed åbnet. Den første, der får ordet, er fru Lea Wermelin fra Socialdemokratiet.

Kl. 15:48

(Ordfører)
Lea Wermelin (S):
Tak for det. Ministre har stor magt. Derfor skal der også være mulighed for at føre kontrol med, hvordan magten bliver brugt. Det er først og fremmest Folketingets opgave at holde regeringen og ministrene politisk ansvarlige, men i alvorlige sager kan der også være tale om et juridisk ansvar efter ministeransvarlighedsloven.

Her er det afgørende, at reglerne fungerer i praksis. For hvis en sag skal undersøges af en kommission og Folketinget bagefter skal tage stilling til, om der skal rejses tiltale ved Rigsretten, så kræver det tid. Det har vi tidligere set eksempler på. Kommissionsundersøgelser kan være omfattende og kan tage flere år. Derfor kan den nuværende forældelsesfrist i nogle tilfælde være for kort, hvis Folketinget skal have reel mulighed for at vurdere sagen ordentligt, og det er i virkeligheden baggrunden for lovforslaget her.

Lovforslaget indebærer for det første, at den almindelige minimumsfrist for forældelse hæves fra 5 til 6 år. For det andet foreslås det, at forældelsesfristen tidligst udløber, 6 måneder efter at en undersøgelses- eller granskningskommission har afgivet sin beretning.

Det betyder, at Folketinget får tid til at læse kommissionens konklusioner, drøfte sagen og træffe beslutning, og det er vigtigt for retssikkerheden, både for Folketinget og for den minister, som sagen handler om.

Så efter Socialdemokratiets vurdering rammer lovforslaget en god balance, hvor vi både sikrer, at alvorlige sager ikke falder på gulvet, alene fordi en kommissionsundersøgelse tager tid, eller at man er nødt til at tage ekstraordinære beslutninger i den forbindelse, samtidig med at vi fortsat sætter en grænse for forældelse, som det gælder i straffeloven i øvrigt. På den baggrund støtter Socialdemokratiet lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 15:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak for det. Der er en kort bemærkning til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 15:50

Lars Boje Mathiesen (BP):
Nu laver vi jo den her ændring. Hvis vi skal kigge lidt tilbage i tiden, mener ordføreren så, at vi har haft nogle sager, hvor vi måske havde kunnet få det bedre belyst, hvis det var sådan, at vi havde haft en

længere tidsfrist? Hvad er årsagen til, at man laver den her ændring på nuværende tidspunkt?

Kl. 15:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:51

Lea Wermelin (S):
Man kan sige, at der jo har været to eksempler mig bekendt, hvor man i de konkrete sager, både i forhold til Instrukskommissionen, men også i forhold til FE-undersøgelseskommissionen, har været nødt til også at tage konkret stilling til forældelsesspørgsmålet. Derfor har det jo også været en politisk drøftelse, om de regler, vi havde, var tidssvarende, og det er det, der er baggrunden for, at man nu laver den her modernisering af de regler, vi har, så vi tager hensyn til, ja, den læring, der så har været, af bl.a. de to enkeltsager.

Kl. 15:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:51

Lars Boje Mathiesen (BP):
Men hvad har ændret sig? For når vi tidligere har fremsat forslag og ønsket at forlænge den her frist, har Socialdemokratiet jo været imod. Så hvad har ændret sig hos Socialdemokratiet? Hvilken erkendelse er man kommet til, når man lige pludselig nu mener, at der godt kan være længere frist?

Kl. 15:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:51

Lea Wermelin (S):
Jeg tænker, at Socialdemokratiet ligesom de øvrige partier i Folketinget har taget del i den politiske diskussion om, hvordan vi sikrer, at Folketinget har de rigtige redskaber til at undersøge det, hvis der er sager, der opstår. Det har der været en række sager der har gjort, og som også har været grundigt undersøgt, og det har mig bekendt ikke været et spørgsmål, som ikke har kunnet løses. Det har man jo godt kunnet gøre i de enkelte tilfælde. Men samtidig har vi også kunnet se, at det måske var fornuftigt nok, at vi fandt en ny balance, og det er så det, som vi gør med lovforslaget her.

Kl. 15:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Ole Birk Olesen.

Kl. 15:52

Ole Birk Olesen (LA):
Det er lidt ærgerligt, at man lader, som om det, at man forlænger en forældelsesfrist fra 5 til 6 år, løser problemet. For de problemer, der opstår efter 5 år, opstår naturligvis også muligvis efter 6 år. Der er jo ikke den store forskel. Derfor undrer det mig, at man ikke kan overtale regeringen til, at forældelsesfristen først skal ophøre, et antal år efter at ministeren ikke længere er minister, for så længe ministeren er minister, er ministeren jo ofte fredet af det flertal, der har gjort ministeren til minister. Så der kan ofte ikke igangsættes noget, hvis det en central minister i en regering, som har forhandlet det hele igennem på Amalienborg i en snirklet aftale om regeringens dannelse, førend ministeren ikke længere er minister. Hvorfor lader man bare, som om 6 år løser et problem, som 5 år ikke løser?

Kl. 15:53

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:53

Lea Wermelin (S):
Det er jo fair nok, at der kan være uenigheder om, hvor man skal lande henne, og hvad der er den rigtige balance. Man kan sige, at det, som også den her modernisering af reglerne vil tage hensyn til, jo er, at man kommer forbi et folketingsvalg og dermed også, at danskerne har taget stilling, og at der er et potentielt nyt politisk flertal, som så kan have en anden politisk tilgang end den, man har haft i den foregående periode. Vi synes, at vi rammer en god balance, hvor vi både udvider, men jo også samtidig siger, at man har de 6 måneder, efter en eventuel undersøgelse er færdig, til netop at få taget stilling.

Kl. 15:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:54

Ole Birk Olesen (LA):
Altså, valgperioden i Danmark er jo maks. 4 år. Så man kommer hen på den anden side af et folketingsvalg også med en 5-årig forældelsesfrist. Hvad er det, det 6. år giver? Hvad er pointen med det her?

Kl. 15:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:54

Lea Wermelin (S):
Pointen er sådan set at give mere tid. Det er jo rigtigt, at vi har maksimalt 4-årige valgperioder. Det er også derfor, det er meget smart at have en forældelsesfrist, som går hen over en ny valgperiode, sådan at danskerne har været igennem et folketingsvalg og der er et folketingsflertal, som igen på ny kan tage stilling til, om man synes, der er et behov for eksempelvis en undersøgelseskommission eller andet.

Vi synes, der er fundet en fornuftig balance her, hvor vi bl.a. kigger på de sager, der har været her de seneste år, hvor man jo konkret også måtte gå ind og ændre på noget omkring forældelsesfristen. Det synes vi vi tager højde for her.

Kl. 15:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Mai Mercado.

Kl. 15:55

Mai Mercado (KF):
Hr. Lars Boje Mathiesen stiller spørgsmålet om, hvad der har ændret sig, siden Socialdemokratiet nu gerne vil ændre på forældelsesfristerne. Der synes jeg da, man skylder at fortælle offentligheden og også alle os andre, også for historieskrivningens skyld, at grunden til det jo er, at man lavede en aftale med SF, og det gjorde man, fordi man købte sig til et kommissorium i FE-kommissionen. Det er den helt klare årsag. Det var, at det var betalingen for, at SF bakkede op om FE-kommissionen. Det synes jeg bare for historieskrivningen at vi lige skal have på det rene, så det vil jeg egentlig bare bede ordføreren om at bekræfte.

Kl. 15:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:55

Lea Wermelin (S):
Nu er den konservative ordfører jo i den gunstige situation, at hun har været retsordfører længere tid, end jeg har været det. Men jeg vil sige, at jeg sådan set ikke lægger skjul på, at det er klart, at nogle af de diskussioner, der har været, jo også er baggrunden for, at vi har det lovforslag, vi behandler i dag. Og allerede i sidste samling tilsluttede Socialdemokratiet sig sådan set, at vi skulle ændre på reglerne, og det er også det, som vi så her behandler i dag. Så jeg mener sådan set, der er fuld transparens også om de diskussioner, der er gået forud.

Kl. 15:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:56

Mai Mercado (KF):
Men synes ordføreren egentlig, at det er en god måde at lave politik på? For selve forslaget er jo egentlig i sit udtryk godt. Det er godt, at man ændrer forældelsesfristerne, og det har jo også været nødvendigt, som vi jo bl.a. har kunnet se med FE-kommissionen. Men synes ordføreren, at det er godt, at man får den her lovændring på baggrund af en studehandel og en politisk aftale med SF, som handlede om, at man skulle skaffe opbakning til og flertal for FE-kommissoriet?

Kl. 15:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:56

Lea Wermelin (S):
Jeg tror helt sikkert, at Socialdemokratiet og Konservative ser forskelligt på nogle af de sager, der har været. Det tror jeg så heller ikke er nogen hemmelighed. Men som jeg også redegjorde for indledningsvis, så fik man jo også i de konkrete sager, hvor forældelsesfristen var til diskussion, og der blev talt om, om det på en eller anden måde ville forhindre en undersøgelse i at blive tilendebragt, fundet konkrete løsninger på det. Derfor er vi jo så heller ikke helt enige med Konservative i fortolkningen at det, der så er gået forud, men vi står fuldt på mål for, at vi nu får en bedre balance.

Kl. 15:57

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Rosa Lund.

Kl. 15:57

Rosa Lund (EL):
Tak for ordet. Jeg vil også bare lige for historieskrivningens skyld sige, at det her jo handler om lidt mere end FE-sagen. Vi skal jo faktisk helt tilbage til, da vi nedsatte undersøgelseskommissionen, der skulle undersøge den ulovlige adskillelse af unge asylpar, hvor vi løb ind i præcis det samme problem, nemlig at vi kom meget tæt på forældelsesfristen. Den daværende socialdemokratiske justitsminister, hr. Nick Hækkerup, godkendte på det tidspunkt et beslutningsforslag om netop at forlænge forældelsesfristerne. Det blev så desværre aldrig gennemført som lov, for det er jo desværre sådan, det nogle gange går med beslutningsforslag, selv om der er flertal for dem.

Det, som jeg ikke forstår ved det her, er, hvad det er for nogle balancer, man gerne vil ramme, for jeg synes ikke, det handler om en balance. Det handler vel om, at det skal være muligt *altid* at stille en minister til ansvar, hvis loven er blevet brudt.

Kl. 15:58

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 15:58

Lea Wermelin (S):
Først vil jeg om historieskrivningen sige, at det er rigtigt – og jeg tror også, jeg nævnte Instrukskommissionen og hele spørgsmålet om den sag om adskillelsen af asylpar, som jo også efterfølgende førte til en rigsretsdom for at have brudt loven – at det klart er en af de sager, som man konkret måtte tage stilling til og konkret måtte gøre noget i forhold til, og der var også den her bekymring for, at man ramte en forældelse. Det var den ene sag.

Den anden sag var så det her omkring FE, som også blev nævnt. Jeg synes da, det klæder politik, at nogle af de konkrete sager, der så også er, efterfølgende rejser ind i noget lovgivning, og så kan man jo sagtens være uenige om de præcise balancer i det. Når jeg bruger ordet balancer, er det jo, fordi vi, ligesom vi i øvrigt i Danmark har nogle forældelsesfrister på vores straffelovsområde, også har det her. Derfor er det jo ikke, som Enhedslistens ordfører siger, en fuldstændig uendelig, kan man sige, mulighed for at følge op på, hvad der er sket i en given regeringsperiode.

Kl. 15:59

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 15:59

Rosa Lund (EL):
Det er jo fuldstændig rigtigt, at vi også har forældelsesfrister i straffeloven. Det er der en god grund til. Men der er jo meget, meget stor forskel på at bryde ministeransvarlighedsloven og at bryde straffeloven. Det er to meget forskellige ting. En minister står jo til ansvar over for demokratiet. Det er derfor, det er så vigtigt, at forældelsesfristen ser lidt anderledes ud i ministeransvarlighedsloven, end den gør i straffeloven. Men derfor synes jeg ikke, man kan sammenligne de to ting sådan en til en.

Kl. 16:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 16:00

Lea Wermelin (S):
Nej, og det er nok heller ikke en til en-sammenligningen, jeg er ude efter. Men når jeg bruger ordet balance, er det for at sige, at vi synes, vi rykker os fra, hvor vi havde nogle regler, som i hvert fald ikke tog højde for nogen af de konkrete eksempler, der er blevet debatteret her i salen i dag, i forhold til jo netop at sikre, at en minister både skal stå politisk til ansvar, men jo også juridisk skal stå til ansvar, hvis der er behov for det. Der er det klart, at nogle af de kommissioner, som så bliver sat i gang, tager lang tid. Det har vi set gentagne eksempler på. Der vil vi være sikre på, at man også her har mulighed for som Folketing at tage stilling.

Kl. 16:00

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke yderligere bemærkninger. Den næste er fru Astrid Carøe fra SF. Velkommen.

Kl. 16:01

(Ordfører)
Astrid Carøe (SF):
Tak for det. Det er seks årtider siden, at ministeransvarlighedsloven blev vedtaget, og daværende justitsminister Hans Hækkerup beteg-

nede dengang en mulig forældelsesfrist på 10 år som det rene dyrplageri. Nu endte forældelsesfristen med at være kortere, og der er løbet meget vand gennem åen siden, men historien har vist os, at der er brug for at genbesøge ministeransvarlighedslovens frister. I forbindelse med både FE-kommissionen og Instrukskommissionen og den efterfølgende rigsretssag blev det klart, at de nuværende regler om forældelse af ministres ansvar er utilstrækkelige. Der blev også vedtaget en beretning om, at regeringen vil inddrage eksterne eksperter og derpå fremsætte lovforslag om nye regler. Det skulle være sket tilbage i 2023, så det er på tide, at vi får set på den her sag.

Sagen er lidt en gammel traver for os i SF. Vi har mange gange foreslået, at forældelsesfristen for ministres strafansvar blev forlænget til 8 år, og at fristen blev forlænget til 10 år for de sager, der kører i en undersøgelses- og granskningskommission. For en undersøgelseskommission kan bruge flere år på at afdække et forløb, ikke nødvendigvis, fordi nogen trækker tiden ud, men ganske enkelt, fordi en sag er kompliceret, fordi mange beslutninger skal undersøges, og fordi vi er nødt til at få hele billedet frem, før vi kan drage konklusioner. De nye frister er en dagsorden, som SF har skubbet på, og med forslaget her kommer vi et stykke vej i forhold til at sikre, at ministeransvarlighedsloven er ajour, også i de tilfælde, hvor der kører en granskningskommission. Det er vi godt tilfredse med, for det ansvar, der følger med at være minister, er et særligt ansvar, og tilliden til vores demokrati afhænger i sidste ende af, at magten og ansvaret hører sammen, og derfor støtter vi lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 16:02

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Der er et spørgsmål fra hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Værsgo.

Kl. 16:02

Lars Boje Mathiesen (BP):
Vi stod i en situation op til valget i 2022, hvor der var et flertal herinde i Folketinget, som mente, at der skulle laves en advokatvurdering af statsminister Mette Frederiksens håndtering af minkskandalen. Det blev forhandlet væk ude på Marienborg, hvor Moderaterne og Venstre løb fra det løfte, som de havde givet til danskerne. Derved kunne Mette Frederiksen sidde i den næste periode, og så udløb fristen i ministeransvarlighedsloven. Nu forlænger man den med 1 år, men det løser jo ikke den grundliggende problematik, som vi oplevede der, nemlig at der var partier, som kunne løbe fra det løfte, som de havde givet til danskerne, og så forhandle sig ind i ministerbilerne og på den måde frede en minister. Det var en skamplet på det danske demokrati, at det foregik.

Når vi laver ny lovgivning, skal vi jo forhindre, at sådan noget kan ske igen – at befolkningens krav om, at ministre også skal stå til ansvar over for loven, kan blive forhandlet væk.

Kl. 16:04

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:04

Astrid Carøe (SF):
Jeg synes, at det, som den tidligere ordfører sagde, altså at en forældelsesfrist rækker ud over en valgperiode, er vigtigt. Der gør 1 år jo ikke den store forskel; det er jeg sådan set enig med tidligere spørgere i. For det var det jo også før: 5 år er også ud over en valgperiode. Derfor tror jeg, jeg synes, at den vigtigste ændring her er det her med, at det skal være, 6 måneder efter en kommission er færdig, sådan at hvis man har nedsat en kommission inden forældelsesfristens udløb, kan den gøre sit arbejde færdigt, og vi herinde kan tage stilling til, hvad der skal ske, uden at man rammer en forældelsesfrist. Det synes jeg er en god ændring.

Danskerne sammensætter et Folketing, og så laver man nogle aftaler. Sådan vil det jo være. Magten skifter jo ikke, hver gang der er folketingsvalg, og derfor kunne man sige, at der aldrig skulle være en forældelsesfrist, men det er jo ikke det forslag, vi behandler i dag. Jeg er lidt i tvivl om, hvad det er præcis, ordføreren spørger til.

Kl. 16:04

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 16:04

Lars Boje Mathiesen (BP):
Så skal jeg prøve at gøre det noget klarere. Vi herinde i Folketinget skal have større respekt for borgerne derude, og man skal ikke kunne lave studehandler, så en minister kan undgå at stå til ansvar for det, som vedkommende foretager sig. Det er det, der er på spil her. Derfor er løsningen selvfølgelig at sige, at der skal være en frist fra det tidspunkt, hvor man ikke længere er minister og ikke længere har ansvaret. Det ville være den rette løsning.

Så er jeg enig med ordføreren i, at det andet element i det er fornuftigt, for vi havde et problem omkring Instrukskommissionen, hvor vi blev bedt om at tage stilling til noget, som ikke var afsluttet. Det var problematisk. Men her kan vi altså godt gøre det bedre ved at sige: Du skal stå til ansvar, også når du er færdig som minister, og igennem længere tid.

Kl. 16:05

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:05

Astrid Carøe (SF):
Ja, og det er jo så det, der er sikret, ved at det er hen over to valgperioder, fordi det strækker sig ud over en valgperiode. Så vil jeg sige om Minkkommissionen, at forløbet jo er undersøgt helt til bunds, og der er intet, der tyder på, at ministeransvarlighedsloven er blevet brudt. Derfor er det heller ikke så relevant at komme op med her.

Kl. 16:05

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, og derfor fortsætter vi talerrækken. Den næste på talerstolen er Venstres ordfører, hr. Jacob Jensen. Værsgo.

Kl. 16:06

(Ordfører)
Jacob Jensen (V):
Tak for det. I Danmark er det sådan, at vi selvfølgelig skal kunne stille en regering og også dermed ministre til ansvar. Det er essentielt i vores demokrati og vores folkestyre, og når der opstår spørgsmål om, hvorvidt en minister så har tilsidesat sine pligter, skal Folketinget naturligvis også have en reel mulighed for at kunne undersøge sagen og også tage stilling til, om der er grundlag for at kunne gøre et ministeransvar gældende ved Rigsretten.

For at Folketinget kan tage stilling til, om der skal rejses en sådan eventuel rigsretssag på et oplyst grundlag, har vi også tradition for, at sagen belyses ved en kommissionsundersøgelse, men det kræver tid. Som reglerne er i dag, kan der opstå den situation, at forældelsesfristen for ministeransvar udløber, inden en kommission har afsluttet sit arbejde, og før Folketinget dermed har haft mulighed for at tage en stilling til undersøgelsens konklusioner. Det var en problemstilling, vi eksempelvis stod med i FE-sagen.

Da vi i 2024 besluttede at udvide FE-undersøgelseskommissionens mandat, var vi også samtidig nødt til at forlænge forældelsesfristen i den konkrete sag. For det er selvfølgelig ikke hensigtsmæssigt, hvis en sag bliver forældet, inden Folketinget har haft mulighed for at forholde sig til, hvad der så er op og ned i en given sag. Derfor synes vi også fra Venstres side, at det er fornuftigt, at der nu lægges op til at ændre reglerne generelt, så vi ikke skal tage stilling til det fra sag til sag.

Lovforslaget følger dermed også op på den beretning, som et flertal i sidste valgperiode blev enige om, og med det her lovforslag forlænges så, som det også er blevet sagt, minimumsfristen for forældelse af ministres strafansvar fra 5 til 6 år. Samtidig, og det er også en vigtig tilføjelse, som også er blevet nævnt tidligere, sikres der også et eventuelt ministeransvar for forhold, som undersøges af en undersøgelses- eller granskningskommission, sådan at det tidligst forældes, 6 måneder efter at kommissionen har afgivet sin beretning.

I Venstre mener vi, at der med lovforslaget er fundet en fornuftig balance, som sikrer, at Folketinget får bedre mulighed for at undersøge og dermed også tage stilling til spørgsmål om ministeransvar. Med de ord kan jeg berette, at Venstre støtter forslaget.

Kl. 16:08

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Der er en kort bemærkning til hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Værsgo.

Kl. 16:08

Lars Boje Mathiesen (BP):
Når vi nu kigger i bakspejlet, vil Venstre så erkende, at man havde et massivt ansvar for, at tilliden til vores folkestyre led et knæk, da man, stik imod hvad man havde lovet danskerne – en advokatvurdering af Minkskandalen og Mette Frederiksen – vendte på en tallerken og gjorde Mette Frederiksen til statsminister i stedet for? Vil Venstre nu erkende efter alle de år her, at det var et svigt, man foretog sig dengang?

Kl. 16:09

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:09

Jacob Jensen (V):
Det her handler jo om, at vi skal skaffe nogle redskaber til Folketinget, for at vi som Folketing skal kunne holde den til enhver tid siddende regering og dermed den til enhver tid siddende minister ansvarlig og vurdere på, om vedkommende har levet op til det ansvar, der er. Og hvad der så ellers måtte foregå af politiske forhandlinger i alle mulige andre sammenhænge, er sådan set uvedkommende i forhold til det lovforslag, som vi behandler her, og det er det, jeg forholder mig til. Jeg synes, det er fornuftigt, at man udvider den her forældelsesmulighed, for vi har kunnet se, bl.a. med FE-sagen, at vi blev nødt til at gå ind på den enkelte sag og forlænge forældelsesfristen, simpelt hen for at Folketinget dermed havde mulighed for at kunne tage stilling til de konklusioner, kommissionen måtte komme frem til. Jeg synes, det er et godt forslag, og det er derfor, vi støtter det.

Kl. 16:10

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 16:10

Lars Boje Mathiesen (BP):
Når vi behandler lovforslag, som handler om ministeransvarsloven, så handler det i høj grad om, at vi skal undgå, at magthavere via studehandler kan forhandle sig fri fra af at stå til ansvar over for borgerne og over for den lovgivning, som resten af borgerne ude i samfundet skal stå til ansvar for. Det er det, der er på spil. Mener ordføreren, at man forhindrer det ved at rykke det fra 5 til 6 år? For det vil jo stadig væk på ingen måde forhindre det, som skete, da Venstre brød sit løfte over for danskerne og gjorde Mette Frederiksen til statsminister.

Kl. 16:10

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:10

Jacob Jensen (V):
Jeg vil gøre opmærksom på, at en statsminister jo bliver udpeget af et flertal i Folketinget. Det kan et enkelt parti trods alt ikke stå til ansvar for. Når det er sagt, vil jeg sige, at uagtet hvad hr. Boje Mathiesen mener måtte være studehandler, kan man jo lave alle de politiske aftaler, man vil, men man skal selvfølgelig overholde den lovgivning, der gælder. Der har vi jo kunnet se, at der har været en udfordring med, at vi har haft forskellige undersøgelser – nu nævnes FE-sagen som et eksempel – hvor man simpelt hen ikke kunne nå at blive færdig med konklusionerne. Dermed havde Folketinget ikke redskaber til at tage stilling til konklusionerne i forhold til en given sag, og det er det, der nu bliver gjort op med. Det synes jeg er godt, og det er derfor, vi støtter det.

Kl. 16:11

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til Venstres ordfører. Der er ikke flere spørgsmål, og vi fortsætter talerrækken og giver ordet til Dansk Folkepartis ordfører, hr. Alex Ahrendtsen – som er lidt forpustet.

Kl. 16:11

(Ordfører)
Alex Ahrendtsen (DF):
Jeg beklager meget min åndenød. Jeg sad til forhandlinger ovre Undervisningsministeriet om epx og gymnasieuddannelsen, og pludselig opdagede jeg, at man var lidt hurtigere, end jeg havde regnet med. Det er derfor, jeg står her og er lidt stakåndet, og nu til selve lovforslaget.

Dansk Folkeparti støtter det, da det er et skridt i den rigtige retning, men det er selvfølgelig også et lille skridt at gå fra 5 år til 6 år. Det er ikke fordi, det batter voldsomt meget. Det er den ene ændring, og den anden ændring er, at det skal ske, 6 måneder efter en eventuel kommissionsberetning.

Vi støtter selvfølgelig alle forbedringer. Vi kunne godt have ønsket os, at man gik lidt længere, og det vil vi jo forsøge at arbejde for i de kommende år. Vi anerkender, at der er en aftale, der ligger til grund for dette, og vi respekterer selvfølgelig også, at regeringen trods alt har indset, at man bliver nødt til at ændre lidt på forældelsesfristen. Fra 5 til 6 år er et lille skridt for menneskeheden, men et meget lille skridt. Tak for ordet.

Kl. 16:12

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Vi giver ordføreren lov til at få pusten og fortsætter talerrækken. Denne gang byder vi velkommen til ordføreren for Liberal Alliance, hr. Ole Birk Olesen. Værsgo.

Kl. 16:12

(Ordfører)
Ole Birk Olesen (LA):
Tak. Problemstillingen her er, at det er det selv samme flertal i Folketinget, som har gjort regeringen til regering, som skal beslutte, at

et af regeringens medlemmer, en minister, skal tages ud til en undersøgelse, en rigsret, sådan at vedkommendes myndighedsforvaltning eventuelt kan blive erklæret ulovlig, eller at ministeren kan blive frikendt og der kan falde en dom.

Det vil sige, at så længe der er et flertal for den regering, er der også nogle gange et flertal for den enkelte minister, for sådan er det politiske spil, altså at man bakker op om regeringen og bakker op om ministeren. Og hvis man ikke bakker op om ministeren, kan det være en alvorlig udfordring af regeringens liv, og den regering har man jo selv støttet osv. Derfor har vi det her problem med, at der helst skal kunne gå noget tid, fra at en minister stopper, hvor det skal være muligt for et flertal i Folketinget, som måske er skiftet i mellemtiden, at drage ministeren til ansvar for sin embedsgerning. Og det synes jeg ikke at det her forslag om at udvide forældelsesfristen fra 5 til 6 år løser.

Det er blevet sagt, at det er vigtigt, at ændre forældelsesfristen fra 5 til 6 år, for så kommer vi ind i den næste valgperiode. Men det gør vi jo allerede med 5 år, eftersom vi har valgperioder på maks 4 år i Danmark, så det ændrer ikke noget på, om vi kommer ind i den næste valgperiode. Det gør vi.

Det ændrer heller ikke noget på, at vi muligvis stadig væk har ministeren siddende og der muligvis stadig væk er et flertal i Folketinget, som synes, at man ikke vil vakle med stolen under regeringen og dens liv ved at lave en rigsret mod en siddende minister. Derfor skal det her problem jo løses ved, at forældelsesfristen først skal ophøre, et antal år efter at ministeren er stoppet med at være minister. Så er der i det mindste ikke længere et flertal i Folketinget, der er forpligtet til at holde liv i ministeren. Og det undrer mig, at den daværende SVM-regering og SF, ikke kunne blive enige om, at det er sådan, det bør være. Derfor vil vi stille ændringsforslag om, at forældelsesfristen ikke skal ophøre hverken 5 eller 6 år efter gerningen, men en årrække efter at ministeren er stoppet som minister. Så kan vi forhåbentlig komme derhen, hvor vi mere konsekvent kan gøre noget ved ministre, der overtræder lovgivningen.

Jeg skal hilse fra Danmarksdemokraternes ordfører og sige, at de i Danmarksdemokraterne har samme synspunkt.

Kl. 16:16

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Der er et spørgsmål til fru Rosa Lund fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 16:16

Rosa Lund (EL):
Tak for det, og tak for en god tale. Jeg vil bare tilkendegive med det samme over for Liberal Alliance og hr. Ole Birk Olesen, at vi i Enhedslisten gerne vil støtte ændringsforslaget. For jeg er helt enig i, at det er lidt underligt, at det lige skulle være 6 år. Det ville jo give mere mening, hvis det var 9 eller 10 år, så man nåede forbi to valgperioder. Det er jeg fuldstændig enig med hr. Ole Birk Olesen i.

Kl. 16:16

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:16

Ole Birk Olesen (LA):
Tak for det.

Kl. 16:16

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Der er ikke flere spørgsmål. Derfor fortsætter vi nu med Moderaternes ordfører, hr. Morten E.G. Brautsch. Værsgo.

Kl. 16:16

(Ordfører)
Morten E.G. Brautsch (M):
Tak for det. Med magt følger ansvar. Det er jo et helt grundlæggende princip i vores demokrati, og det gælder naturligvis også for vores ministre, som jo er betroet en betydelig magt og derfor også skal kunne stilles til ansvar, hvis de overtræder loven. Det handler om noget helt fundamentalt: borgernes tillid til vores demokrati og vores politiske institutioner. Men det handler selvfølgelig også om Folketingets mulighed for at kunne føre kontrol med regeringen. Vi har tidligere set eksempler på, at langvarige kommissionsundersøgelser har skabt udfordringer i forhold til forældelsesfristerne. Det er jo ikke rimeligt, at man, hvis Folketinget beslutter at undersøge en ministers handlinger, risikerer, at muligheden for at gøre et juridisk ansvar gældende forsvinder, mens undersøgelsen står på.

Derfor er der nu det her forslag, som jo for det første forlænger den generelle minimumsfrist for forældelse fra 5 til 6 år og for det andet sikrer, at Folketinget får 6 måneder efter afslutningen af en undersøgelses- eller granskningskommissions arbejde til at kunne tage stilling til et eventuelt ministeransvar, hvis forholdet ikke allerede var forældet, da kommissionen blev nedsat. Det er efter Moderaternes opfattelse en både fornuftig og nødvendig ændring. Moderaterne støtter derfor det her lovforslag. Tak for ordet.

Kl. 16:18

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Der er et spørgsmål til hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti.

Kl. 16:18

Lars Boje Mathiesen (BP):
Moderaternes formand, hr. Lars Løkke Rasmussen, var ude i valgkampen i 2022 og sige, at Moderaterne ikke kunne støtte at gøre Mette Frederiksen til statsminister, før der var en advokatvurdering. Efter valget løb man fra det løfte. Der kom ikke en advokatvurdering, der kom ingen undersøgelse, der kom ingen potentiel rigsretssag af Mette Frederiksen. Erkender Moderaterne, at det er et problem, når partier på den måde lover befolkningen én ting og så efter valget ikke lever op til det? Erkender Moderaterne, at det skaber et tillidsbrud i befolkningen, når folkevalgte agerer på den måde?

Kl. 16:18

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:18

Morten E.G. Brautsch (M):
Men det lovforslag, som vi behandler i dag, handler jo om, hvordan vi undgår, at der indtræder forældelse, hvis der er vedtaget en kommission, som undersøger, om et ansvar skal gøres gældende. Så det er jo det, som vi behandler her i dag, og det er det, som jeg synes vi har fundet en helt fornuftig og nødvendig vej frem i.

Kl. 16:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 16:19

Lars Boje Mathiesen (BP):
Det, vi behandler i dag, er, at ministre skal stå til ansvar for loven. Det, vi behandler i dag, er også at prøve at skabe en tillid til folkestyret– noget, som bliver misbrugt, når partier siger ét til befolkningen og lige efter gør det stik modsatte. Derfor er det fuldstændig inden for rammerne og fuldstændig rimeligt, at jeg spørger ordføreren for et parti, som sagde ét til befolkningen og derefter gjorde

det stik modsatte, om man føler, at den handling og det, som man foretog sig, er noget, der styrker folkestyret, eller om det er noget, der svækker tilliden til folkestyret, netop når det også handler om at sætte ministre til ansvar.

Kl. 16:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:19

Morten E.G. Brautsch (M):
Jeg har generelt stor tillid til både vores samarbejde med folkestyret og til de redskaber og muligheder, der er for at gøre både parlamentarisk kontrol og i sidste ende selvfølgelig også juridisk kontrol gældende. Der har så været nogle udfordringer omkring forældelsesfrister, og det er det, vi gør noget ved i dag.

Kl. 16:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Næste spørger er fru Mai Mercado fra Konservative.

Kl. 16:20

Mai Mercado (KF):
Jeg har et spørgsmål, som går på de 6 måneder efter afslutningen af en kommissionsundersøgelse. For det står på side 5, og nu læser jeg op:

»I tilfælde, hvor der afgives en delberetning og senere en endelig beretning, vil forældelsesfristen udløbe 6 måneder efter afgivelsen af delberetningen ...«.

Så risikerer man ikke, at forhold, som forældes i delberetning et, altså ikke kan føre til ministeransvar, fordi de jo så løber ud, mens man venter på delberetning to m.m.? Hvad tænker Moderaternes ordfører om det? Er de 6 måneder tilstrækkelig tid?

Kl. 16:20

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:20

Morten E.G. Brautsch (M):
Altså, reglen er jo lavet for netop at sørge for, at man har mulighed for at tage stilling til det, og derfor, at forældelse ikke indtræder, for det har vi set nogle eksempler på. Jeg vil gerne være med til at kigge på, om der er et eller andet i lovforslagets udformning her. Det synes jeg vi skal kigge på, når vi kigger på det i udvalgsarbejdet. På stående fod har jeg ikke nogen grund til at antage det, men det vil jeg gerne være med til at kigge på.

Kl. 16:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 16:21

Mai Mercado (KF):
Ja, for det kan jo godt undre en, særlig fordi der faktisk har været tradition for, at de kommissionsundersøgelser, der er blevet lavet, lige præcis består af flere delberetninger, og det vil jo egentlig bare være ærgerligt at lave nogle lovændringer, som ender med at spænde ben for at kunne få, hvad kan man sige, hele forældelsesfristen til rent faktisk at virke efter hensigten. Så jeg kommer i hvert fald til også at dykke ned i det og er ret glad for, hvis ordføreren vil gøre det samme i udvalgsbehandlingen.

Kl. 16:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:21

Morten E.G. Brautsch (M):
Jamen lad os prøve at kigge på det, som ordføreren har rejst her, og så må vi kigge på det i udvalgsbehandlingen.

Kl. 16:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til ordføreren og fortsætter til ordføreren fra Det Konservative Folkeparti, fru Mai Mercado. Værsgo.

Kl. 16:22

(Ordfører)
Mai Mercado (KF):
Tak for det. Lovforslaget, vi behandler i dag, handler om at forlænge forældelsesfristen for ministres strafansvar fra 5 til 6 år og sikre, at Folketinget har tilstrækkelig tid til at tage stilling til et eventuelt ministeransvar, når en undersøgelseskommission har afgivet sin beretning.

Det er vi i Konservative sådan set enige i, og man kan ikke lade være med at tænke på, om det er en vittig sjæl, der har skrevet det her lovforslag, når man i indledningen kan se, at der står: Der har været rejst spørgsmål om, hvorvidt forældelsesfristen i ministeransvarlighedsloven er for kort. For det har der været mange og lange debatter om, både på samråd og også her i Folketingssalen.

Det er alvorligt, når der er mistanke om fejl i en ministers embedsførelse, og der skal selvfølgelig være tid til at undersøge sagen grundigt også og placere et eventuelt ansvar. Vi har igennem de senere år set flere store sager, hvor spørgsmålet om forældelse har fyldt alt for meget: Minksagen, instrukssagen og FE-sagen er eksempler på, at vi har haft behov for at forholde os til, om forældelsesreglerne giver Folketinget tilstrækkelig tid til at behandle sagerne. Jeg har selv været ordfører på alle tre sager.

I FE-sagen blev der faktisk indført en særlig bestemmelse for at sikre, at forældelsesfristen tidligst udløb 6 måneder efter Kommissionens beretning. Det skete alene, fordi forældelsesfristen blev opdaget af oppositionen, og derved opstod der et stærkt politisk pres. Man kan ikke lade være med sådan at tænke, om det, regeringen handlede efter, var devisen: Jamen går den, så går den.

Det siger jo også noget om problemet, som vi stod med. For en kommissionsundersøgelse kan tage flere år; der skal indsamles materiale, afhøres vidner, og der skal foretages grundige juridiske vurderinger. Og når beretningen endelig foreligger, kan den ovenikøbet forelægge i flere delberetninger. Der er det vigtigt, at Folketinget skal have tid til at gennemgå den og tage stilling til, om der skal rejses tiltale ved Rigsretten.

Derfor synes jeg også, at det var relevant lige at stille et kort spørgsmål til en af regeringsordførerne, nemlig om det er sådan, at man altså skal forlænge de 6 måneder til, at de først træder i kraft, når hele beretningen er færdig, og altså ikke kun, når de enkelte delberetninger er færdige, fordi der simpelt hen også er behov for, at man som Folketing har det samlede grundlag at kunne trække træffe beslutninger på.

Så vi stemmer for lovforslaget, og vi kommer til i udvalgsbehandlingen både at kigge mod Liberal Alliances ændringsforslag og også få en drøftelse af, om de nuværende rammer egentlig er tilstrækkelige i forhold til at sikre et tilstrækkeligt og effektivt ministeransvar.

Kl. 16:25

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål. Vi fortsætter derfor talerækken og giver ordet til fru Rosa Lund fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 16:25

(Ordfører)
Rosa Lund (EL):
Tak. Det *skal* være muligt at stille en minister til ansvar, hvis en minister har brudt loven, og det skal også være muligt, når det tager tid at få sandheden frem. Det burde egentlig være ret enkelt, for når man har stor magt, følger der også et stort ansvar. De seneste års sager har vist, at det ikke altid er så enkelt i praksis. De seneste års sager har også vist, at der nogle steder i befolkningen er en opfattelse af, at en minister kan bryde loven fuldstændig ustraffet og fuldstændig uden konsekvenser. Med det flertal, der ellers er herinde på retsområdet, hvor man går ekstremt meget op i, at lovbrud skal have konsekvenser, og at hammeren skal falde hårdt, så er det underligt, at man ikke har det i forhold til ministeransvaret.

Vi har haft instrukssagen, som endte med, at en tidligere minister i 2021 blev dømt i Rigsretten. Undervejs måtte vi i Folketinget arbejde med risikoen for, at forholdene blev forældede, fordi de jo blev begået under en regering, der holdt hånden under den daværende ministers lovbrud. Det er en absurd situation, hvis den undersøgelse, der skal gøre os i stand til at placere et ansvar, slet ikke kan igangsættes eller tager så lang tid at gennemføre, at ansvaret i mellemtiden forsvinder.

Så har vi haft FE-sagen, hvor den daværende samlede opposition, otte partier, herunder Enhedslisten, i 2024 fremsatte et fælles forslag om at ændre forældelsesreglerne. Vi var enige om, at et eventuelt ministeransvar ikke skulle kunne blive forældet, mens en kommission stadig undersøgte sagen.

Så har vi sagen om Ahmed Samsam, hvor Højesteret sidste år efter utrolig mange års tvivl, fordi ingen ministre har villet bekræftet forholdene, fastslog, at Ahmed Samsam *havde* samarbejdet med de danske efterretningstjenester og modtaget betaling for at levere oplysninger. Det er jo i sig selv ikke en dom over ministeren, men sagen viser, hvor lang og vanskelig vejen er til at få centrale oplysninger frem, og den slags oplysninger kan være hele forudsætningen for at vurdere, om ministeransvarlighedsloven er overholdt. Derfor skal reglerne også tage højde for, at det kan tage tid at få alle oplysninger frem.

Det er baggrunden for, at vi i Enhedslisten i flere år har presset på for at få ændret forældelsesreglerne. Vores ønske var en generel løsning, for vi skal lave regler, som fungerer, uanset hvem der sidder i regering, og uanset hvem der sidder i opposition. Med det her lovforslag går vi så et lille skridt i den rigtige retning, og nu siger jeg noget, jeg sjældent siger, men jeg er fuldstændig enig, når Liberal Alliances ordfører, hr. Ole Birk Olesen, siger, at det er lidt mærkeligt, at det skal være 6 år, altså at det er midt i en valgperiode, fristen udløber. Hvorfor ikke lade det være efter to valgperioder eller måske tre valgperioder, netop fordi det kan tage tid at få tingene frem, især hvis der har siddet et flertal, som enten har holdt hånden under en minister, eller hypotetisk, at der har siddet en regering, der har forsøgt at skjule nogle oplysninger? Så kan det altså tage tid. Derfor er det vigtigt, at fristen er længere end 6 år.

Når det så er sagt, er det her lovforslag trods alt en forbedring. Vi vil i Enhedslisten bakke op om det ændringsforslag, som Liberal Alliance stiller, og bakke op om den pointe, som den konservative skatteordfører, fru Mai Mercado, også havde, om, hvornår det her gælder fra. Er det, når en eventuel Kommissionen har aflagt sin første eller anden beretning? Da er det jo vigtigt, når kommissionsundersøgelsen er helt færdig, at en minister stadig væk kan blive stillet til ansvar. Det vil vi i hvert fald også gerne være med til at få præciseret. Tak for ordet.

Kl. 16:29

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Der er et spørgsmål til fru Mai Mercado fra Konservative.

Kl. 16:29

Mai Mercado (KF):
Jeg nåede ikke at få slukket mikrofonen, for jeg ville jo have stillet Enhedslisten det spørgsmål, om ikke det lige præcis er relevant, at de 6 måneder for forældelsesfristen netop tæller *efter* afgivelse af den sidste beretning, men det kan jeg forstå Enhedslisten er enig i, så tak for den tilkendegivelse.

Kl. 16:30

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:30

Rosa Lund (EL):
Vi er fuldstændig enige. Det er klart, at en eventuel kommission jo skal være færdig med hele sit arbejde, hvilket måske også understreger den anden pointe om, at 6 år måske er lidt underligt tal, fordi det kan lang tid at få oplysninger frem. Vi kan f.eks. bare kigge på sagen om Ahmed Samsam, som jo desværre også, hvad kan man sige, led i det kompromis, der blev indgået, for at det her lovforslag kunne blive til, fordi der nu bliver undersøgt noget, som er hemmeligt for befolkningen. Det vil sige, at det jo ikke er en rigtig undersøgelse. Det er det vigtigt, at man har tid til at grave det frem. Det synes jeg faktisk er den vigtigste pointe, men det skal ikke stå i vejen for en anden vigtig pointe, som er, at en kommission selvfølgelig skal være færdig med sit arbejde.

Kl. 16:30

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Den næste spørger er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti.

Kl. 16:30

Lars Boje Mathiesen (BP):
Tak. Når vi kigger på år, synes jeg selv, at der er forskel på, om det er 8, 9 eller 10 år. Lad os sige, at vi har en valgperiode, som kører 3½ år, og der kommer en ny regering, og at den så skal nedsætte en kommission. Hvad sker der så, inden den bliver færdig? Så jeg vil anbefale, at man kigger på det høje tal her. For det handler om at opretholde en tillid i befolkningen derude til vores folkestyre, og de vil undre sig og sige: Ja, nu gør I da lige sådan, at I stadig væk har de her, kan man sige, escapes eller udgange, så I kan komme ud af det. Der synes jeg bare, det er vigtigt, når vi ændrer på de her ting, at vi sender et signal til borgerne derude om, at nej, det handler altså om, at ministre også skal stå til ansvar, når de ikke længere er ministre.

Kl. 16:31

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:31

Rosa Lund (EL):
Jamen jeg er sådan set enig i, at hvor lang tid det strækker sig over, gør en kæmpe forskel. Det, der er det afgørende for mig, er, at der kan have nået at være mere end et valg under undersøgelsen, så der ikke kan sidde et flertal og holde hånden under sin egen minister eller skjule nogle oplysninger. Det er egentlig det, der er det afgørende. Og der synes jeg også personligt, og vi synes i Enhedslisten, at 10 år ville være det mest ideelle.

Kl. 16:32

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 16:32

Lars Boje Mathiesen (BP):
Ja, præcis. For vi havde jo en situation i 2022, hvor man ændrede det og man så holdt hånden over. Hvis der var et regeringsskifte og regeringen først bagefter skulle have nedsat en kommission, som skulle arbejde på det, så havde 6, 7 eller 8 år jo ikke været nok. Så havde det stadig væk været en tidsfrist, som var løbet ud. Så jeg vil meget gerne støtte, at vi sætter det til 10 år. Jeg ville også gerne have gået længere, men 10 år er fint, absolut.

Kl. 16:32

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 16:32

Rosa Lund (EL):
Jeg synes i hvert fald også, der er et hensyn, ligesom vi har i straffeloven, i forhold til hvor lang tid man skal kunne have en såkaldt sag hængende, men jeg synes ikke, 10 år er specielt lang tid, fordi man netop står til ansvar for demokratiet, og det er det, der er hele den store forskel. Der synes jeg faktisk, at der er en vigtig pointe i, at der er en opfattelse, i hvert fald nogle steder i befolkningen, af, at hvis man er minister, så kan man bare skjule lidt oplysninger, og så kan man bare bryde loven, og så har det egentlig ikke rigtig nogen konsekvenser. Det synes jeg er et demokratisk problem.

Kl. 16:33

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til Enhedslistens ordfører. Der er ikke flere spørgsmål, og derfor går vi videre til Radikales ordfører, hr. Steffen Holme Helledie. Værsgo.

Kl. 16:33

(Ordfører)
Steffen Holme Helledie (RV):
Der er intet over eller ved siden af grundloven. Derfor er det helt afgørende for tilliden til vores demokrati, at vi har effektive værktøjer til at håndhæve grundlovens ord og ånd. En minister skal stå politisk til ansvar, men også juridisk for de politiske handlinger og gerninger, vedkommende foretager. Med de nye frister giver vi endnu mere tid til den ansvarlighed. Vi giver mulighed for at håndhæve det bedre, end vi kan i dag.

Så med L 30 finder vi så at sige en ny balance, og det støtter vi i Radikale Venstre, om end det, som Dansk Folkeparti siger, er et lille skridt i den rigtige retning. Tak for ordet.

Kl. 16:33

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål. Derfor fortsætter vi talerrækken og går videre til Borgernes Parti, og vi byder nu velkommen på talerstolen til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 16:34

(Ordfører)
Lars Boje Mathiesen (BP):
Ved valget i 2022 skete der noget, som var en kæmpe skamplet på vores folkestyre. Der var partier herinde, Venstre og Moderaterne, som gik ud til danskerne og lovede, at der skulle ske en advokatvurdering af statsministerens adfærd og de handlinger, som hun havde foretaget sig under minkskandalen. Efter valget valgte man højt og flot at vende ryggen til den befolkning, man havde stået og talt til, og man forhandlede sig ind i ministerlokalerne i stedet for, og gudhjælpemig, om vi ikke hører i dag Venstres ordfører sige: Ja, men sådan er politik jo bare. Sådan er politik bare, når man vælger, at det er sådan, politik er, og når man vælger, at politik er på den måde, hvor man siger én ting til befolkningen og bagefter gør noget helt andet herinde, så mister befolkningen tilliden til folkestyret, og det har man et ansvar for.

Vi har oplevet folk, der vidste, at hvis de bare trak den lang tid nok, så var statsministeren fri for at stå til ansvar. Hun sad simpelt hen med sit eget »jeg kommer ikke i fængsel«-kort og kunne bare trække tiden. Det var en skamplet på vores folkestyre, og det er, hvad der sker, når man har en flertalsregering. For når du har en flertalsregering, er ministrene urørlige. De kan lyve over for Folketinget. De kan fortie oplysninger. Folkestyret kan ikke gøre noget imod ministrene, og det går ganske enkelt ikke.

Nu vil man så sige: Ja, nu forlænger vi så ministeransvarlighedsloven med 1 år, og så skal I se – så er der styr på det. Det er lige præcis sådan noget, man skal lade være med, for man stikker blår i øjnene på danskerne derude. Man forestiller sig, at nu bliver der bedre retssikkerhed, og at nu bliver der styr på det, fordi man sætter 1 år ekstra på.

Det er et svigt af de grundlæggende principper, som et Folketing burde have, og det er, at man tjener befolkningen, og selvfølgelig skal magthaverne stå til ansvar over for befolkningen. Det ændrer det her lovforslag desværre stort set ikke på. Man hæver det fra 5 til 6 år, men det løser ikke problematikken om, at ministre og regeringer forhandler sig væk fra ansvar, som resten af befolkningen ikke kan forhandle sig væk fra, og det er skammeligt. Tak for ordet.

Kl. 16:36

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål, og derfor fortsætter vi nu til privatist hr. Preben Bang Henriksen. Værsgo.

Kl. 16:37

(Privatist)
Preben Bang Henriksen (UFG):
Med den nye titel var jeg ikke helt klar over rækkefølgen, men det må jeg jo nok vænne mig til.

Vi kender til forslaget her. Jeg skal ikke trække tiden ud ved at genfortælle, hvad det er, det går ud på. Det tror jeg alle andre har sagt. Men der er én ting, jeg godt lige vil understrege, og det er, hvorfor vi egentlig har forældelsesfrister i Danmark. Hvorfor er det ikke sådan, at man kan sælge sit hus med mangler og så blive sagsøgt 25 år efter salget? Ja, det er nok, fordi det er lidt svært at føre bevis og føre vidner osv. Altså, hvis vi skal have en proces, hvor tingene bliver vejet op mod hinanden, er det altså nok nødvendigt, at man har et vist kortere åremål. Civilretligt har vi i dag som hovedregel 3 år. Strafferetligt varierer det lidt.

Men nu kan jeg høre på debatten her, at rigtig mange ordførere synes, at det skulle være meget, meget længere tid. Altså, vi har også noget retssikkerhed i Danmark, som gerne skulle sikre, at når en sag eksempelvis kommer videre til Rigsretten, ja, så er det ikke så lang tid siden, at ingen kan huske noget, og ikke så lang tid siden, at man bare læser op af, hvad der stod i avisen. Derfor har vi forældelsesregler. Nu forlænger vi dem her efter det, der allerede er skitseret, og det synes jeg er en ganske glimrende idé.

Når det så er sagt, er det her jo forhistorien til en rigsretssag, og jeg ved godt, at det ikke er det, vi skal debattere i dag, men når der er nogen, der vil til at lave om på grundloven, kan jeg ikke lade være med at tænke på, at vi har en retsplejelov, der fastslår, at man ikke kan handle som dommer, når der foreligger omstændigheder, der er egnede til at rejse tvivl om dommerens upartiskhed. Det har altid blinket i øjnene på mig, at netop Rigsretten jo på en eller anden måde er sammensat sådan, at man i den grad kan rejse tvivl om nogens upartiskhed, nemlig dem, der er udpeget af partier, hvor man direkte har et misforhold til den, der kommer for Rigsretten.

Men det er nu engang ikke det, vi skal debattere i dag. Jeg kan henvise til det, der allerede er sagt, og sige, at jeg kommer til at stemme for det her.

Kl. 16:39

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Der er en række spørgsmål, og det første er fra fru Rosa Lund fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 16:39

Rosa Lund (EL):
Tak for ordet. Jeg har et enkelt spørgsmål til det, hr. Preben Bang Henriksen siger, og det er det her med, at tiden går og man glemmer ting. Men er det måske ikke lige præcis derfor, det er så vigtigt, at vi har en lidt længere forældelsesfrist, altså fordi det tager tid at grave tingene frem, og fordi vi ikke bare kan basere os på, om man kan huske, hvad det var, der skete i Folketingssalen den dag, eller på, om hr. Preben Bang Henriksen kan huske, hvad det var, der skete i xyz-forhandlingerne? Er det ikke lige præcis derfor, at vi har undersøgelseskommissioner? Er det ikke lige præcis derfor, at det er vigtigt, at der er god tid til at grave de konkrete beviser frem, som kan være nødvendige i sådan en sag? Her tænker jeg f.eks. på sagen om Ahmed Samsam som et meget relevant og nærværende eksempel på en sag, der har varet i mange år, og hvor der er nogle konkrete beviser, som først er blevet gravet frem efter lang tid.

Kl. 16:40

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Privatisten.

Kl. 16:40

Preben Bang Henriksen (UFG):
Jeg forstår udmærket godt spørgsmålet, og det kan der bestemt også være argumenter for, som fru Rosa Lund allerede har sagt. Jeg tror bare ikke, jeg hører til dem, der mener, at fordi vi får en 10-årig forældelsesfrist eller noget i den retning, så vil folks hukommelse være bedre, og så vil der kunne graves flere dokumenter frem. Jeg tror altså, at de dokumenter, der skal graves frem, er gravet frem af undersøgelseskommissionen eller af Folketinget i den tillægsperiode, som vi nu har med at gøre. Men argumentet er da om ikke købt så i hvert fald validt.

Kl. 16:41

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ønsker spørgeren den anden korte bemærkning? Nej, så springer vi videre til hr. Ole Birk Olesen fra Liberal Alliance.

Kl. 16:41

Ole Birk Olesen (LA):
Jeg nævnte ikke fra talerstolen hele minkskandalen, for jeg har fundet ud af, at selv om jeg synes, det var en væsentlig sag i det danske samfund, så er de fleste andre trætte af at høre om mink, for der er jo ikke et flertal for at gøre noget ved det. Men jeg skal sige, at det er en væsentlig del af min begrundelse for at synes, at det her bør vedtages på en mere ambitiøs måde end det lovforslag, som ligger. Og jeg kan ikke undgå at lægge mærke til, at hr. Preben Bang Henriksen muligvis har skiftet helt holdning til minkskandalen. For nu forstår jeg på hr. Preben Bang Henriksen, at fru Mette Frederiksen simpelt hen er den bedste statsminister, som Danmark overhovedet kan få, og det står i total konflikt med, hvordan jeg opfattede hr. Preben Bang Henriksens syn på minksagen.

Men hvis hr. Preben Bang Henriksen fuldstændig har skiftet syn på, hvad der skete dengang, så kan det forklare, hvorfor hr. Preben Bang Henriksen mener, at det her lovforslag er godt og rigeligt, og det kan også forklare, hvorfor hr. Preben Bang Henriksen nu synes, at fru Mette Frederiksen er den bedste statsminister, som Danmark kan få.

Kl. 16:42

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vores minister omtales ikke med fornavn, men med titel. Værsgo til privatisten.

Kl. 16:42

Preben Bang Henriksen (UFG):
Ja, det var ét problem. Det var dog til at komme sig over, vil jeg sige. Men det andet var at prøve at holde styr på alt det, hr. Ole Birk Olesen sagde. Jeg tror, det gik noget i retning af, om jeg synes, at Mette Frederiksen er en glimrende statsminister. Det synes jeg.

Så kom vi åbenbart hen til minkskandalen også. Nu var jeg ikke lige klar over, at vi skulle den vej omkring i dag, men så vidt jeg husker, og jeg kan tage fejl, så var der faktisk juridiske responsa, der sagde, at der ikke var noget at komme efter, for nu at bruge det udtryk, og det var de fremmeste jurister her i landet. Så at der ikke blev nogen rigsretssag mod fru Mette Frederiksen, tror jeg egentlig er meget forståeligt. Man skal jo ikke føre rigsretssager, hvis ikke man regner med at vinde dem.

Kl. 16:43

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Jeg skal gøre opmærksom på, at vi ikke omtaler vores ministre med fornavn, men med titel. Værsgo til spørgeren.

Kl. 16:43

Ole Birk Olesen (LA):
Men det er dog alligevel påfaldende, at hr. Preben Bang Henriksen med sin udtræden af Venstre nu både synes, at det hele var noget pjat med den minksag, og at der ikke var noget at komme efter, forstår vi på det hele, for det er der nogle jurister der har sagt. Nu synes hr. Preben Bang Henriksen også, at Mette Frederiksen simpelt hen er den mest glimrende statsminister, som Danmark kan få, og så synes hr. Preben Bang Henriksen i øvrigt også, at regeringen med statsministeren i spidsen har helt ret i, at vi ikke skal gøre så meget mere for at forlænge forældelsesfristen for ministre end det, vi gør her. Det hele hænger jo så fint sammen nu. Hr. Preben Bang Henriksen har jo skiftet synspunkt fuldstændig med sin udtræden af Venstre.

Kl. 16:44

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Privatisten.

Kl. 16:44

Preben Bang Henriksen (UFG):
Åh ja, vi fortsætter åbenbart. Så vidt jeg erindrer, var det vel sådan, at Venstre gik i regering, og at det var hele Venstre, der dengang gik ind for, at der ikke skulle rejses en rigsretssag mod den nuværende statsminister. For mit eget vedkommende vægtede det i hvert fald, at fremmelige jurister havde vendt tommelfingeren nedad.

Kl. 16:44

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Den næste spørger er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti.

Kl. 16:44

Lars Boje Mathiesen (BP):
Altså, Venstre krævede jo i 2022, at statsministeren skulle tage ansvar for minkskandalen og gå af, mindes jeg. Jeg kunne godt tænke mig at spørge privatisten om noget. Udfordringen har været langt tydeligere for mig efter den seneste regeringsperiode, hvor vi havde en flertalsregering. Jeg synes, at det viste nogle huller i vores

institutionelle demokrati, hvor ministre ikke i tilstrækkelig grad stod til ansvar over for ministeransvarlighedsloven, så længe vi havde en flertalsregering. Hvad mener privatisten om det?

Kl. 16:45

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Privatisten.

Kl. 16:45

Preben Bang Henriksen (UFG):
Jeg forstår spørgsmålet på den måde, at der spørges til, om jeg synes, at det har været for nemt for regeringen at slippe ud af ansvaret – nu må spørgeren korrigere mig, hvis jeg misforstår det – og at sådan har det været de senere år. Der er jeg altså nok nødt til at bede om nogle konkrete eksempler, hvis jeg skal stå og tage stilling til det. Jeg tror da i hvert fald ikke lige, at jeg kan få øje på, at der i den tid, Venstre var med i regering, skulle gøres ministeransvar gældende, ikke bare mod Venstres deltagere, men også mod de to andre partiers deltagere. Men jeg kan have misforstået spørgsmålet.

Kl. 16:45

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 16:45

Lars Boje Mathiesen (BP):
Til dels. For mig er det en principiel betragtning, at ministeransvarlighedsloven jo grundlæggende beror på, at man har et parlamentarisk grundlag og en opposition, som kan holde øje med regeringen og stille regeringens ministre til ansvar. Det synes jeg er klart forankret, altså at det er en del af den måde, vi har opbygget vores parlamentarisme på. Den magtbalance skal fungere. Men hvis man indtræder i flertalsregeringer gang på gang og det bliver den nye normal – nu ved jeg godt, at det ikke er det, der er tilfældet, men hvis det blev det – kan man sige, at man vil tage fra hele den måde, vi har opbygget ministeransvarlighedsloven på.

Kl. 16:46

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Privatisten.

Kl. 16:46

Preben Bang Henriksen (UFG):
Så vi skulle sørge for, at mindretallet kom til at bestemme herinde, forstår jeg. Ej, det må nu engang være sådan, at det flertal, der sidder i Folketinget, stemmer om, hvorvidt der skal rejses sag om ansvar. Det er jeg ikke bekendt med ikke skulle have fundet sted i situationer, hvor det var tilfældet.

Kl. 16:46

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Der er ikke flere spørgsmål, og derved kommer vi igennem talerrækken. Jeg giver nu ordet til justitsministeren. Værsgo.

Kl. 16:47

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Tak for det. Det er et grundlæggende princip i et demokrati, at ministre skal kunne stilles til ansvar for deres handlinger. Det vil i de fleste tilfælde være et politisk ansvar, der gøres gældende over for ministre, men i nogle tilfælde kommer det også på tale at undersøge, om det juridiske ansvar efter ministeransvarlighedsloven skal gøres gældende.

Efter ministeransvarlighedsloven kan ministre stilles retligt til ansvar, hvis de tilsidesætter de pligter, der påhviler dem efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt. Og efter ministeransvarlighedsloven forældes ministres strafansvar som udgangspunkt efter straffelovens almindelige regler om forældelse.

Det betyder, at forældelsesfristen afhænger af strafferammen for den pågældende forbrydelse. Det fremgår dog også af ministeransvarlighedsloven, at forældelsesfristen i intet tilfælde er mindre end 5 år. Når det kommer på tale at gøre et ansvar efter ministeransvarlighedsloven gældende, gennemføres i praksis først en kommissionsundersøgelse, og på baggrund af den undersøgelse tager Folketinget så stilling til, om der skal rejses tiltale mod en minister ved Rigsretten.

Der har været en diskussion om, hvorvidt forældelsesfristen i ministeransvarlighedsloven er for kort til, at en sådan undersøgelse kan nå at blive gennemført og herefter undergivet behandling i Folketinget, inden der indtræder forældelse af det juridiske ansvar. Efter de nuværende regler i ministeransvarlighedsloven forældes ministres strafansvar tidligst efter 5 år.

Denne minimumsfrist har til formål at sikre, at der altid vil blive afholdt folketingsvalg, før der kan indtræde forældelse. Det indebærer med andre ord, at mindst to forskellige folketingsflertal vil have mulighed for at tage stilling til spørgsmålet om at rejse tiltale mod en minister. En kommissions arbejde kan dog have en varighed, som indebærer, at det *ikke* er tilstrækkelig tid til, at Folketinget kan nå at afvente undersøgelsesresultatet, inden forældelsen indtræder. Det har tidligere gjort det nødvendigt at finde konkrete løsninger. Det har eksempelvis været tilfældet i forbindelse med Instrukskommissionen og FE-undersøgelseskommissionen.

For at sikre en generel løsning af denne her problemstilling foreslås det i lovforslaget at forlænge forældelsesfristen for ministres strafansvar, når forholdet er omfattet af en undersøgelse foretaget af en undersøgelseskommission eller granskningskommission.

Det foreslås mere konkret, at forældelsesfristen tidligst udløber 6 måneder efter, at Kommissionen har afgivet beretning, hvis de pågældende forhold ikke allerede var forældet, da Kommissionen blev nedsat. Det sikrer, at Folketinget altid mindst vil have et halvt år til at overveje spørgsmålet om tiltalerejsning i forlængelse af en undersøgelses- eller granskningskommissions afgivelse af beretning. Samtidig foreslås det at hæve minimumsfristen for forældelse af ministres strafansvar fra 5 til 6 år, så Folketinget generelt får bedre tid til at behandle et spørgsmål om ministeransvar.

Med lovforslaget mener jeg og regeringen, at der er fundet en rimelig balance, som gør, at Folketinget får bedre muligheder for at udøve sit arbejde i forhold til at kunne gøre et eventuelt ansvar gældende. Jeg ser frem til den videre behandling i Folketinget og glæder mig til at drøfte det med ordførerne.

Kl. 16:50

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til ministeren. Der er et spørgsmål til hr. Ole Birk Olesen fra Liberal Alliance.

Kl. 16:50

Ole Birk Olesen (LA):
Nu sagde justitsministeren også disse ord: Ved at forlænge forældelsesfristen fra 5 til 6 år sikrer man, at man kommer ind i den næste valgperiode. Men det er jo sikret med de 5 år. Vi har en valgperiode, der er maks. 4 år lang. Så hvad er meningen med at forlænge den fra 5 til 6 år? Er det bare for, at det skal se ud af noget? Vi opnår allerede det, som forlængelsen hævdes at tjene som formål, med den nuværende 5-årige valgperiode. Kunne vi ikke gøre noget, der var bedre, nemlig at lade forældelsen indtræde, et antal år efter at ministeren er trådt tilbage, altså et antal år efter at ministeren ikke længere har opbakning fra et flertal i Folketinget til at fortsætte som minister? Kunne vi ikke gøre det i stedet for? Det ville faktisk være en ændring.

Kl. 16:51

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 16:51

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Det er faktisk ikke en helt korrekt udlægning af det, jeg sagde. Det, jeg sagde, er, at den nuværende ministeransvarlighedslov har de 5 år som minimum. Det gør, at man med de nuværende regler kommer ind, sådan at to Folketing har mulighed for at forholde sig til det. Så sagde jeg, at når man så lægger 1 ekstra år oveni, giver det mulighed for, at Folketinget får yderligere tid til at forholde sig til problemstillingen. Så jeg ser det her, som at Folketinget får bedre mulighed for at udføre sit arbejde.

Så vil jeg også sige, at personligt synes jeg, at den vigtigste del af det her er, at man lægger det frem sådan, at når en kommission er kommet med sit arbejde, er der ½ år, hvori Folketinget så derefter kan beslutte, om man vil rejse en tiltale ved Rigsretten eller ej. Så det her er både på den ene og anden måde noget, der styrker Folketinget, i forhold til at man kan håndhæve sit ansvar, i forhold til at have den parlamentariske kontrol med regeringen.

Kl. 16:52

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 16:52

Ole Birk Olesen (LA):
Vi er flere partier, som allerede har tilkendegivet, at vi ønsker, at der stilles et ændringsforslag, som fører til, at forældelsesfristen først begynder, et antal år efter at ministeren er trådt tilbage fra sin stilling som minister. Vil regeringspartierne, regeringen, stemme imod dette ændringsforslag, eller vil de stemme for dette ændringsforslag?

Kl. 16:53

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 16:53

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Regeringen vil stemme for sit eget forslag, som vi synes har en god balance, nemlig at vi nu forlænger det fra de 5 til de 6 år, plus at vi så sørger for, at man ikke på grund af en kommissionsundersøgelse får en forældelse, men at Folketinget, efter at Kommissionen er kommet med sit arbejde, får mulighed for i op til et halvt år derefter at beslutte, om der skal rejses en rigsretssag eller ikke.

Kl. 16:53

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Den næste spørger er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti.

Kl. 16:53

Lars Boje Mathiesen (BP):
Ministeren siger, at der er fundet en bedre balance, og så erkender ministeren jo, at den balance, som der var tidligere, ikke var tilstrækkelig – men en balance i hvad? Er det en balance i forhold til Folketingets mulighed for at arbejde, og hvad er så den anden del? Er det, at ministrene har ret til ikke at være ansvarlige? Og skal den balance ligge på 6 år? Hvorfor ikke gå længere og sige, at når man er minister, har man et meget, meget stort ansvar over for befolkningen? På en lang række områder har vi en længere frist. Hvorfor skal ministre have kortere frist, end man har på andre områder i samfundet?

Kl. 16:54

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 16:54

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Jeg er meget enig i, at som minister har man et stort ansvar. Det har man også som medlem af Folketinget. Det, man får mulighed for med det forslag, der ligger her, er at styrke Folketingets mulighed for at udøve sin parlamentariske kontrol med den til enhver tid siddende regering. Det er en imødekommelse af, at der har været et ønske om det, og det synes jeg er fornuftigt at gøre. Man går nu fra de 5 til de 6 år, plus at man lægger et halvt år oveni, efter at en kommissionsundersøgelse har afgivet sin beretning. Jeg synes, det er en fornuftig måde at gøre det på, netop for at give Folketinget mulighed for at kontrollere ministre og for, at man kan gøre et ansvar gældende, hvis det er det, Folketinget ønsker at gøre.

Kl. 16:55

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 16:55

Lars Boje Mathiesen (BP):
Så kunne jeg godt tænke mig at høre ministeren om ministerens ressortområde, hvor der strafferetligt er en 10-årsforældelsesfrist på nogle områder. Vi har på skatteområdet en 10-årsforældelsesfrist. Hvordan kan det være, at man så fra regeringens side mener, at der skal være en længere forældelsesfrist for borgerne ude i samfundet, end der skal være for mennesker på nogle af de vigtigste poster i vores folkestyre, altså i forbindelse med ministeransvarlighedsloven? Hvorfor skal ministre kunne slippe med en kortere frist end borgerne derude i samfundet?

Kl. 16:55

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 16:55

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Som jeg også sagde det i min tale for et øjeblik siden – og det er måske værd lige at gentage på baggrund af hr. Lars Boje Mathiesens spørgsmål: Efter ministeransvarlighedsloven forældes ministres strafansvar som udgangspunkt efter straffelovens bestemmelser og almindelige regler om forældelse. Det betyder, at forældelsesfristen afhænger af strafferammen for den pågældende forbrydelse. Det fremgår dog også af ministeransvarlighedsloven, at forældelsesfristen i intet tilfælde er mindre end 5 år. Nu lægger vi så et ekstra år oveni, og det er som *minimum*, ikke som maksimum.

Kl. 16:56

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Den næste spørger er fra Enhedslisten. Fru Rosa Lund, værsgo.

Kl. 16:56

Rosa Lund (EL):
Tak for ordet, og tak til ministeren for talen. Vi er jo af den holdning i Enhedslisten, at man kommer et rigtig godt stykke med det her lovforslag, men man kommer bare ikke helt i mål. For hr. Ole Birk Olesen har jo ret: Hvad er pointen med 6 år? Jeg forstår stadig væk ikke helt svaret på, hvorfor det skal være midt i den næste valgperiode. Hvorfor ikke være sikker på, at det er to Folketing, der har været igennem, så vi er helt sikre på, i hvert fald tæt på sikre på, at der ikke kan sidde det samme flertal og holde hånden under en minister?

Vi har egentlig de samme regler i grundloven. Hvis man skal lave grundlovsændringer, kræver det jo også faktisk flere folketingssamlinger. Det er egentlig samme logik, som det her burde følge. Og der giver det heller ikke nogen mening for mig, at det lige præcis er 6 år, selv om jeg er enig i, at det jo er en forbedring i forhold til sådan, som det er i dag. Det er bare et underligt sted ligesom at sige: Så er det 6 år. Altså, det tyder bare meget på et kompromis, der blev lavet – desværre – for at dække over Ahmed Samsamsagen og FE-sagen.

Kl. 16:57

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 16:57

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Jeg opfatter det her forslag som en mulighed for at styrke Folketingets parlamentariske kontrol med den til enhver tid siddende regering. Og man kan altid diskutere, hvor nogle årstalsgrænser skal sættes. Det, der er tilfældet med det her forslag, er, at der minimum er to Folketing, der kommer til at kunne forholde sig til det, og at man så, i forhold til hvordan reglerne er i dag, giver 1 ekstra år til, at Folketinget kan vurdere, om der skal gøres et ansvar gældende – som minimum.

Derudover kommer der så den tilføjelse, som jeg anser som måske den vigtigste del, at man ikke vil se forældelse på grund af en kommissionsundersøgelse, men at der, efter at arbejdet derfra så er kommet, vil gå ½ år, inden Folketinget skal have taget stilling. For mig er det det vigtigste nybrud i det forslag, der ligger her.

Kl. 16:58

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 16:58

Rosa Lund (EL):
Jamen vi støtter som sagt også forslaget i Enhedslisten. Nu siger ministeren jo selv: Man kan altid diskutere årstal. Og det er jo præcis det, vi gør. Så tror jeg bare, jeg vil spørge ministeren direkte: Hvorfor ikke 10 år?

Kl. 16:59

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 16:59

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Så kunne man svare: Hvis man er nede i den diskussion, hvorfor så ikke 15 år, hvorfor ikke 20 år, hvorfor ikke 25 år? Vi synes, at de 6 år er en fin balance. Det giver mulighed for, at man kan gøre et ansvar gældende i to Folketing, og det giver 1 ekstra år i forhold til det, Folketinget indtil nu har haft, og det synes vi giver god mening, og det er derfor, vi har foreslået det.

Kl. 16:59

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til justitsministeren.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget for Forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:
12) 1. behandling af lovforslag nr. L 29:
Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Styrket indsats mod parallelsamfund og negativ social kontrol).
Af justitsministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 07.10.2026).

Kl. 16:59

Forhandling

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Forhandlingen er nu åbnet. Den første, der får ordet, er fru Lea Wermelin fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 17:00

(Ordfører)
Lea Wermelin (S):
Tak for det. I Danmark skal vi kunne stole på, at loven gælder ens for alle. Det er grundlæggende i vores fællesskab. Ingen skal udsættes for vold, tvang eller kontrol, fordi de ikke lever op til familiens eller et religiøst miljøs forventninger, og ingen skal tvinges til at søge retfærdighed uden om vores fælles domstole i et parallelt retssystem. Derfor er kampen mod negativ social kontrol og parallelsamfund så vigtig for Socialdemokratiet. Den handler både om den enkeltes muligheder for at leve et liv fri for social kontrol og også om det samfund, vi har sammen – et samfund, hvor religion har vigepligt for demokratiet. Det lovforslag, vi behandler i dag, tager fat på tre konkrete problemer.

For det første vil vi kriminalisere mæglingsråd. I Danmark er det domstolene og myndighederne, der skal afgøre, om nogen har begået en forbrydelse, og hvilken straf der i så fald skal gives. Det skal selvfølgelig ikke overlades til selvbestaltede råd eller religiøse miljøer. Der skal ikke kunne forhandles om blodpenge eller aftales egne straffe uden om det danske retssystem. Ingen skal kunne lave egne religiøse regler, der er over fællesskabets, og ofrene skal vide, at det er strafbart, og at samfundet er på deres side.

For det andet gør lovforslaget æresrelaterede motiver til en udtrykkeligt strafskærpende omstændighed, og det er vigtigt. For æresrelateret kriminalitet handler ikke kun om den konkrete vold, trussel eller tvang. Det handler også om at kontrollere et andet menneskes liv. En ung kvinde skal ikke straffes af sin familie for at have en kæreste, som familien ikke accepterer. En dreng skal ikke udsættes for vold, fordi han vælger en anden vej end den, familien eller miljøet havde bestemt for ham. Ingen mennesker tilhører andre. Man ejer ikke sine børn, sine søskende eller sin ægtefælle, og ingen skal tvinges til at leve efter andre forestillinger om ære eller religion. Når en forbrydelse begås for at kontrollere eller straffe et menneske på den måde, er det rimeligt, at det også afspejler sig i straffen, og det bliver nu konkret sikret.

For det tredje udvides tildækningsforbuddet, så det også kommer til at gælde på uddannelsessteder. Uddannelsessteder skal være steder, hvor man mødes, lærer og deltager i et fællesskab, og hvor man kan aflæse hinandens ansigtsudtryk og indgår i fællesskabet. Derfor vil det her også være et klart regelsæt for ledelserne at handle efter, og det er en del af vores bredere indsats mod netop negativ social kontrol, som både kræver lovgivning, forebyggelse, politi og hjælp til de mennesker, der har brug for at bryde fri.

Lovgivningen skal sende et klart signal: Vi accepterer ikke parallelle retsordener; vi accepterer ikke, at familier eller religiøse miljøer bestemmer over andres liv; og vi ønsker, at unge mennesker ikke bliver udsat for negativ social kontrol, men også, at de indgår i fællesskaber på deres uddannelsesinstitutioner og altså ikke dækkes til.

På den baggrund støtter Socialdemokratiet lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 17:03

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Der er et spørgsmål til hr. Malte Larsen fra Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 17:03

Malte Larsen (DF):
Tak, formand. Det er jo unægtelig et lovforslag, som trækker tingene i den rigtige retning. Men er det ikke også tankevækkende, at vi står her i Danmark i 2026, og at vi overhovedet har brug for at lovgive mod de her selvbestaltede shariaråd, æresrelateret kriminalitet og kvindeundertrykkende social kontrol i Danmark, hvor vi jo ellers bryster os af vores frisind, tolerance, mangfoldighed og retsstat?

Det her er jo en direkte konsekvens af årtiers muslimsk masseindvandring, og selv om det trækker tingene i den rigtige retning, er sandheden også, at symptomerne på indvandringen kommer til at fortsætte med at manifestere sig i det danske samfund, så længe vi tillader yderligere muslimsk indvandring til Danmark. Så hvorfor vil Socialdemokratiet kun behandle tingene på overfladen i stedet for at tage fat om nældens rod og stoppe den masseindvandring, som forårsager alle de her problemer med shariaråd, social kontrol og æresrelateret kriminalitet?

Kl. 17:04

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:04

Lea Wermelin (S):
Først og fremmest er jeg sådan set glad for, at Dansk Folkeparti anerkender, at det her er et godt lovforslag, og at vi netop tager fat om nogle af de problemer, der er med negativ social kontrol i religiøse kredse, men jo særlig i de her sharialignende råd, hvilket er det, som vi har hørt om, også fra landets politikredse. Jeg tror, at langt de fleste danskere oplever det som utrolig provokerende, at man tror, at man kan sætte sig ved siden af det danske retssamfund.

Derfra hopper kæden måske lidt af for DF's ordfører, i forhold til at vi jo netop har stået på mål for, at antallet betyder noget, så vi har strammet rigtig meget op på, hvem der kan komme til Danmark. Noget af det, som vi også diskuterer rigtig meget med hinanden, er jo netop, at vi kommer til at indføre en screeningsmodel i forhold til eksempelvis at få statsborgerskab, fordi vi ikke ønsker middelalderlige, antidemokratiske holdninger, som nye statsborgere kan bære med ind i Danmark, og derfor tager vi det her meget alvorligt.

Kl. 17:05

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 17:05

Malte Larsen (DF):
Der, hvor kæden hopper af for ordføreren, er, når hun står på talerstolen og siger, at antallet af muslimske indvandrere betyder noget, samtidig med at hun stemmer for en politik, hvor der kommer tusindvis af flere muslimske indvandrere til Danmark hver evig eneste år. Kan ordføreren slet ikke se, at den massive indvandring fra muslimske lande til Danmark gradvis forandrer og ødelægger det danske samfund? Og hvis ordføreren kan se det, som hun påstår, hvorfor stemmer hun så for yderligere indvandring til Danmark?

Kl. 17:05

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:05

Lea Wermelin (S):
Det, der jo er tilfældet, er, at under den socialdemokratisk ledede regering er der kommet færre hertil fra netop de lande i Stormellemøsten, som DF's ordfører henviser til, end det, som var tilfældet, dengang DF var støtteparti, og hvor det var Inger Støjberg, der var udlændingeminister. Så det er jo simpelt hen en fordrejning af sandheden, hvis det er sådan, at man lader danskerne tro, at det, som vi står for, skulle være mindre stramt end det, som Dansk Folkeparti står for. Jeg tror, jeg i stedet for vil glæde mig over, at vi sådan set er på samme hold her.

Kl. 17:06

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Den næste spørger er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Værsgo.

Kl. 17:06

Lars Boje Mathiesen (BP):
Tak. Socialdemokratiet siger, at der skal være færre muslimer i Danmark. Det er altså ikke bare sådan, at der skal komme færre hertil, og at der skal rejse flere ud osv., men at der generelt set og samlet set skal være færre muslimer i Danmark. Hvilke konkrete tiltag vil man gøre, for at der så bliver færre muslimer i Danmark?

Kl. 17:06

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:06

Lea Wermelin (S):
Vi vil også rigtig gerne diskutere vores meget stramme udlændingepolitik, som jo er historisk stram. Der er markant færre, der kommer her til Danmark i dag. Det er vi sådan set glade for, og vi har gjort meget for, at vi er landet der i dag. Men det, vi diskuterer, er jo sådan set også det lovforslag, som er på bordet i Folketingssalen netop nu, og som handler om bekæmpelsen af negativ social kontrol, og det er også det, som vi fokuserer kræfterne på lige nu og her. Så er det helt fair, at hr. Lars Boje Mathiesen gerne vil diskutere alle mulige andre ting, men det er jo sådan set lige præcis nogle af de problemer, som vi har set, som vi tager fat om med lovforslaget her.

Kl. 17:07

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 17:07

Lars Boje Mathiesen (BP):
Men det er en udenomssnak. Det er Socialdemokratiet selv, der siger, at der skal være færre muslimer, og så er det fuldstændig validt, at vi spørger til, hvordan man vil opnå, at der samlet set i den demografiske udvikling bliver færre muslimer i Danmark. Jeg går ud fra, at man har en plan for det. Ellers går man vel ikke bare ud og siger det.

Kl. 17:07

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:07

Lea Wermelin (S):
Hr. Lars Boje Mathiesen kan spørge om det, han vil, men når vi lægger et lovforslag frem her i Folketingssalen i dag, så er det også ret naturligt, at Socialdemokratiet forholder sig til lige præcis det lovforslag, som netop handler om, at vi ikke ønsker negativ social

kontrol, at vi ikke ønsker, at islam skal stå over vores demokrati, og at islamister på den måde skal – kan man sige – udbrede deres holdninger i forhold til det danske demokrati. Det går vi rigtig meget op i, og det er sådan set også det, som det her handler om, altså at være på ofrenes side, hvis det er sådan, at man bliver udsat for kriminalitet, som er æresrelateret.

Kl. 17:08

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Så bliver det hr. Anders Vistisen fra Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 17:08

Anders Vistisen (DF):
Det, der fik mig op i forhold til talerstolen, var i og for sig en opfølgning fra min kollega hr. Malte Larsen. Ordføreren sagde, at der er kommet færre indvandrere fra muslimske lande under den her statsminister. Det harmonerer jo ikke med, at den socialdemokratiske udlændingeminister forud for det sidste valg i et svar til Folketinget måtte oversende tal, der viste, at der var en stigning på 124 pct., fra da man overtog regeringsansvaret og op til lige før valget, i andelen af indvandrere, der kom fra muslimske lande. Nu har ordførerens parti jo talt rigtig meget om truslen fra fake news, og at det er vigtigt, at vi står vagt om vores demokratiske traditioner.

Synes ordføreren så ikke også, at man skylder enten at forklare, hvorfor man fra talerstolen lige før ikke stod ved det, som den socialdemokratiske udlændingeminister oversendte til Folketinget, eller om man mener, at det er den socialdemokratiske udlændingeminister, der har fortalt Folketinget en løgn?

Kl. 17:09

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:09

Lea Wermelin (S):
Jeg vil meget gerne diskutere fake news med Dansk Folkeparti, for jeg synes måske, man excellerer lige lovlig meget i at lave statistikker, som man sådan selv har manipuleret. Det var vel Winston Churchill, som sagde, at de bedste statistikker er dem, man selv laver, for dem kan man så også få det rigtige resultat ud af, og det er nok i virkeligheden det, som Dansk Folkepartis ordfører henviser til her.

Vi er stolte af, at det er lykkedes os at stramme rigtig meget op på, hvem det er, der kan komme til Danmark, også i forhold til de regler, der gælder for tildelingen af statsborgerskab, og derfor kan jeg jo ikke genkende det billede, der bliver tegnet her.

Kl. 17:09

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 17:09

Anders Vistisen (DF):
Det er jo meget forunderligt, at ordføreren taler om Dansk Folkepartis statistikker. Det her drejer sig om den socialdemokratiske ministers svar, der er givet under ministeransvar her i Folketingssalen, og ordføreren siger, at det har gjort det sværere at komme til Danmark. I har da nedsat beløbsgrænsen, så op imod en kvart milliard mennesker med muslimsk baggrund får nemmere ved at komme til Danmark for at få job. Jeg tror, at det, da vi lavede sammenregningen, var over 270 millioner mennesker med muslimsk baggrund, der kom i den sidste periode.

Så hvorfor er det, at ordføreren igen og igen insisterer på at sige ting, der ikke er i overensstemmelse med sandheden, fra Folketingets talerstol?

Kl. 17:10

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:10

Lea Wermelin (S):
Man skal høre meget, før ørerne falder af. Jeg vil gerne til dem, der sådan skulle have lyst til at lytte med til en debat her i Folketingssalen sådan en stille og rolig tirsdag, sige, at der altså ikke er en kvart milliard med anden etnisk baggrund, som er vandret ind over den danske grænse. Derfor bliver det jo også en lille smule komisk, at man ikke bare fra Dansk Folkepartis side vil anerkende, at den her regering har ført en historisk stram udlændingepolitik. Det gjorde vi i den sidste periode, det gjorde vi i perioden før, og det gør vi sådan set også i dag.

Kl. 17:11

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Den næste spørger er fru Nadja Natalie Isaksen, uden for grupperne.

Kl. 17:11

Nadja Natalie Isaksen (UFG):
Tak, formand. Den kunne jeg godt lige tænke mig at følge lidt op på. Der er jo ikke tale om, at der er kommet en kvart million til Danmark; der er tale om, at der *kan* komme en kvart million, over en kvart million, muslimer til Danmark.

Kl. 17:11

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:11

Lea Wermelin (S):
Nu hørte jeg faktisk Dansk Folkepartis ordfører sige en kvart milliard, og jeg tror sådan set også, at det er det korrekte tal. Jeg synes bare, at det bidrager til skræmmekampagnen, altså at prøve at få det til at lyde, som om det er det, Danmark står over for. I modsætning til det, der bliver antydet her, har vi jo ført en utrolig stram udlændingepolitik, og det er vi sådan set stolte af, for vi synes, at det betyder rigtig meget for det danske samfund – dels omkring sammenhængskraften, dels i forhold til hvad det er for nogle mennesker, der kommer hertil – at man indgår i Danmark, og at man tager Danmark til sig.

Det er også derfor, det er enormt vigtigt for os med den kommende aftale om statsborgerskab, at vi får indført den her screeningsmodel. Og der inviterer vi jo også meget gerne Dansk Folkeparti og andre partier med ind i det arbejde.

Kl. 17:12

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 17:12

Nadja Natalie Isaksen (UFG):
Ordføreren har selvfølgelig helt ret. Det var en kvart milliard, så tak for det.

Men jeg kan stadig ikke helt forstå det, som ordføreren siger her på talerstolen. Altså, der er jo tale om de her folk, som kan komme hertil på den her nye beløbsordning, og jeg har faktisk fået et svar fra ministeren om det. Der kan jeg jo se, at selv om det ikke er alle, der bliver her, når der engang ikke er arbejde til de pågældende, så er der stadig en stor del, som bliver her. Det siger de her tal jo så desværre.

Så anerkender ordføreren ikke i forhold til folk, der kommer hertil, at man lidt kan sige, at det på en eller anden måde bliver en form for indvandringspolitik og ikke en arbejdsmarkedspolitik?

Kl. 17:13

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:13

Lea Wermelin (S):
Jeg kan hvert fald sige så meget, at for Socialdemokratiet er det rigtig vigtigt, at vi ud over, kan man sige, vores generelle stramme udlændingepolitik, at det også, når det handler om det danske arbejdsmarked, er sådan, at man skal arbejde på danske løn- og arbejdsvilkår – det er klart, at vi værner om de arbejdsforhold, vi har i Danmark, og vi ønsker ikke social dumping, der kommer ind via tredjelande – ligesom det selvfølgelig også er vigtigt, hvilken kulturel eller religiøs baggrund man kommer til Danmark med, og om man bidrager til arbejdsfællesskabet. Der er der jo så nogle beløbsgrænser og andre ordninger, som man skal leve op til. Det er vigtigt for os.

Kl. 17:13

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til ordføreren for Socialdemokratiet og fortsætter til fru Lise Müller fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 17:13

(Ordfører)
Lise Müller (SF):
Tak for ordet. I Danmark skal alle kunne tænke, handle og leve frit uanset religiøs og kulturel baggrund. Parallelsamfund, æresrelateret social kontrol og kriminalitet har ingen plads her, og derfor er det et vigtigt forslag, som vi behandler i dag.

Vi har knæsat det gode princip, at strafferetten tilhører samfundet. Kriminelle handlinger og deres konsekvenser er ikke noget, man kan privatisere eller helt undslå sig ved private ceremonier i skumle baglokalet. Alligevel ser vi tilfælde, hvor såkaldte mæglingsråd bruges til at håndtere strafbare forhold i privat regi med det formål, at sagen aldrig efterforskes og bliver retsforfulgt på almindelig vis, og det er dybt problematisk af flere grunde.

For det første savner mæglingsråd enhver retslig og demokratisk legitimitet. De medfører, at alvorlig kriminalitet risikerer at blive håndteret uden basal retssikkerhed og lighed for loven. For det andet underløber mæglingsråd vidners og ofres retsstilling, f.eks. retten til en bistandsadvokat eller retten til erstatning. For det tredje udfordrer det grundlæggende tilliden til vores retsvæsen og demokratiske institutioner, når alvorlig kriminalitet håndteres i et skummelt baglokale frem for i en offentlig retsproces, som det er normen i det danske retsvæsen.

Derfor skal det være strafbart at indgå i et mæglingsråd, og det er sådan set underordnet, om det foregår i minoritetsetniske miljøer med strenge kulturelle og religiøse æresbegreber eller i kriminelle grupperinger som rockerbander og lignende. I begge sammenhænge er det magten frem for retten, der hersker, og det er uforeneligt med retsstaten. Tiltaget her må selvfølgelig ikke forhindre dialog eller konfliktmægling i almindelighed, men mægling må aldrig nogen sinde blive et redskab til at omgå straffeloven.

Der lægges også op til at skærpe straffeloven, så forbrydelser med et eventuelt æresrelateret motiv automatisk bliver en strafskærpende omstændighed. Det er godt, at domstolene får et klart lovgrundlag at stå på i den her type sager, men en strafskærpelse er ikke nok. Vi ved fra anklagere, at det i dag ikke kan betale sig at gå efter at få pådømt et asylmotiv i en retssag. Det kræver en hel masse ekstra efterforskningskræfter, er bevismæssigt vanskeligt og derfor meget nemmere at lade ligge. Det er kortsigtet og helt uholdbart. Derfor siger vi også klart, at det er et spørgsmål om prioritering, ledelse og ikke mindst ressourcer, hvis vi for alvor vil komme æresrelateret vold og drab til livs.

Den sidste del af forslaget udvider det eksisterende tildækningsforbud til også at omfatte uddannelsessektoren i bred forstand. Det er ikke mit indtryk, at tildækning af ansigtet er en stor ting ude i uddannelsesinstitutionerne, men desværre hører vi ofte om social kontrol, der også relaterer sig til påklædning, og så skal elever og undervisere naturligvis skulle se og aflæse hinandens ansigtsudtryk, og så er det godt, at vi også får en lovmæssig ramme for det.

Med disse ord vil jeg tilkendegive, at SF støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 17:17

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Den første spørger er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti.

Kl. 17:17

Lars Boje Mathiesen (BP):
Vi skal bekæmpe social kontrol. Et af de steder, hvor det foregår, er ved islams uniform, altså det muslimske tørklæde, som det bliver påtvunget nogle piger og kvinder at bære. Det er dybt kvindeundertrykkende. SF's borgmester i Gladsaxe Kommune, Serdal Benli, har foreslået at forbyde det, når det handler om børn i folkeskolen, hvor børn skal være beskyttet og kunne koncentrere sig om at lære og være barn. Hvad er ordførerens holdning til det?

Kl. 17:17

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:17

Lise Müller (SF):
Jeg synes, at enhver situation, hvor der er nogen, der bliver påtvunget at iklæde sig noget som helst, er dybt problematisk. Jeg synes sådan set også, at det er problematisk, at børn går med tørklæde, og det gør jeg, fordi det handler om, at man ser piger som seksuelle væsener. Det synes jeg overhovedet ikke man skal, og det synes jeg er problematisk. Men jeg er også der, hvor jeg synes, at det er en vigtig debat. Jeg er så glad for, at min partifælle i Gladsaxe har rejst den her debat. Jeg synes, at det er en meget vigtig debat, og jeg synes, vi skal have den. Jeg synes ikke, at det første, vi skal, er at ty til en lovgivning omkring det, men jeg synes faktisk, at det er en vigtig debat, som jeg glæder mig til at gå ind i og udforske nærmere for at blive klogere og for at se, hvad vi eventuelt på sigt skal gøre ved det.

Kl. 17:18

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 17:18

Lars Boje Mathiesen (BP):
Det er jeg glad for, og jeg vil sige, at som en, der har været 20 år i den danske folkeskole, kan jeg bekræfte, at det er et massivt problem. Det er undertrykkende, og det er tvang, og når man har set en pige fra 3. klasse sidde og kampsvede en sommerdag og ikke have overskud til at gå ud at lege, fordi man skal have noget bestemt tøj på og være tildækket, så gør det indtryk. Der har vi et ansvar over for de børn, og det svigter vi. Islam er en lovreligion, og de mennesker, som ønsker at følge den, forstår ikke andet end lov mod lov. Vi har forsøgt med dialogen i rigtig mange år; det virker ikke. Så jeg håber, at man er åben for at sige, at nu skal der altså hårdere ting på plads her.

Kl. 17:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:19

Lise Müller (SF):
Jamen jeg siger jo sådan set heller ikke, at vi skal tage dialogen og prøve at, hvad kan man sige, få folk til at lade være med at give deres piger tørklæde på. Jeg synes, vi skal have debatten i samfundet. Jeg synes, vi på en eller anden måde mangler noget forståelse. Altså, alle er jo imod social kontrol. Alle synes jo, det er det værste. Hver eneste gang der er en sag omkring det her, siger vi, at uh, social kontrol er det værste i verden. Vi skal jo forstå, hvad baggrunden for social kontrol er, at det handler om en anderledes kønsopfattelse osv., og det er den debat, som vi nok er nødt til at trække lidt længere frem i lyset, så vi kan handle på det.

Kl. 17:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Næste spørger er hr. Malte Larsen fra Dansk Folkeparti. Værsgo

Kl. 17:19

Malte Larsen (DF):
Tak, formand. Og tak til ordføreren for talen. Det er jo svært at være uenig i, at shariaråd og social kontrol ikke hører til i det danske samfund. Jeg vil gerne spørge ordføreren fra SF, om hun anerkender, at problemerne med shariaråd, parallelsamfund og æresrelateret kriminalitet er en direkte konsekvens af den muslimske masseindvandring til Danmark.

Kl. 17:20

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:20

Lise Müller (SF):
Jeg anerkender i hvert fald, at shariaråd er en problematik, der udelukkende har med muslimsk indvandring at gøre.

Kl. 17:20

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 17:20

Malte Larsen (DF):
Anerkender ordføreren fra SF, at de problemer, vi adresserer her og nu, med parallelsamfund, æresrelateret kriminalitet og shariaråd er en konsekvens af den uansvarlige udlændingepolitik, som SF og resten af venstrefløjen har ført i årtier? For hvis ordføreren anerkender det, må det jo også lede til en slags selvransagelse og til overvejelser i forhold til den politik, man fører nu om dage. For sandheden er jo, at den muslimske indvandring fortsætter i massivt omfang under statsministeren og med SF i regering. Så hvilke overvejelser gør ordføreren sig om de konsekvenser, vi står med i dag, og om, hvorvidt de kan blive værre af den udlændingepolitik, man fører?

Kl. 17:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:21

Lise Müller (SF):
Altså, jeg tror, forskellen på hr. Malte Larsens parti og mit parti er, at vi nok ligesom skelner. Det er ikke alle muslimer, som udgør et problem, det er ikke alle muslimer, der bedriver sharialovgivning eller social kontrol, eller hvad det nu kan være; vi har faktisk også rigtig mange muslimer, der er kommet til Danmark, som har taget Danmark til sig, og som arbejder og bidrager til det danske samfund. Det synes jeg også vi skylder at anerkende. Når vi nu er så gode til at tale om problemerne, så synes jeg sådan set også, det er en god idé, at vi også taler om de gode ting, der er. Men jeg anerkender, at vi har en udfordring, og det synes jeg helt bestemt vi skal gøre noget ved, og det er bl.a. derfor, vi støtter lovforslaget her.

Kl. 17:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til ordføreren for Socialistisk Folkeparti. Vi fortsætter talerrækken, og nu går vi videre til Venstres ordfører og byder velkommen til hr. Jacob Jensen. Værsgo.

Kl. 17:22

(Ordfører)
Jacob Jensen (V):
Tak for det, formand. I Danmark har vi nogle helt grundlæggende værdier, som vi skal værne om. En af dem er, at mænd og kvinder er lige, en anden er, at vi jo alle sammen har ret til at leve vores liv i frihed, og en tredje er, at dansk lov er det, der gælder i Danmark. Det lyder jo egentlig ganske enkelt og simpelt, og det burde sådan set også være.

Men alligevel findes der jo miljøer i Danmark, hvor de her sådan helt grundlæggende værdier bliver udfordret og endda tilsidesat, hvor piger og kvinder bliver udsat for social kontrol, hvor familiens ære bliver sat over det enkelte menneskes frihed, og hvor religiøse mørkemænd forsøger at sætte deres egne regler over dansk lov. Det går ikke. Det skal vi selvfølgelig ikke acceptere i Danmark, og derfor er jeg da også glad for, at vi her i dag behandler et lovforslag, som udspringer af den tidligere SVM-regerings arbejde med at bekæmpe parallelsamfund og negativ social kontrol.

Forslaget indeholder tre vigtige elementer. For det første gør vi op med de såkaldte mæglingsråd, altså de her selvbestaltede råd, hvor religiøse ledere eller familieoverhoveder forsøger at afgøre strafbare forhold, vel at mærke uden om det danske retssystem. Det kan være en kvinde, der har været udsat for vold fra sin ægtefælle, og så forsøger en religiøs leder at håndtere sagen internt i miljøet i stedet for at involvere myndighederne og politiet. Det er fuldstændig uacceptabelt. For vi har ikke et retssystem for nogle og et parallelt retssystem for andre. Vi har ét fælles retssystem i Danmark. Det er det danske, og det gælder for alle. Derfor gør vi det nu også strafbart at indgå i sådan et mæglingsråd, og samtidig får politiet også bedre mulighed for at efterforske sagerne.

For det andet skærper vi straffen for kriminalitet, der er motiveret af ære. For vi skal gøre op med den fuldstændig forskruede forestilling om, at en families ære kan være vigtigere end et menneskes personlige frihed, at en pige ikke selv må bestemme, hvem hun vil være kæreste med, at en kvinde ikke selv må bestemme, hvordan hun vil leve sit liv, eller at en kvinde skal straffes, fordi hun har brudt med familiens religiøse forventninger. Det er ikke bare udansk, det er kvindeundertrykkende. Derfor sikrer vi nu med forslaget, at det fremover også bliver en skærpende omstændighed ved fastsættelse af straffen, hvis en forbrydelse helt eller delvis har et æresrelateret motiv. For vi mener i Venstre, at vi har en særlig forpligtelse til at stå op for de piger og kvinder, der bliver nægtet den frihed, som vi andre tager for givet. Det er en kvindekamp, som vi skal tage dybt, dybt alvorligt.

For det tredje udvider forslaget her det eksisterende tildækningsforbud, så det også kommer til at gælde på uddannelsessteder. Vores skoler og vores uddannelsesinstitutioner skal være steder, hvor unge mennesker møder hinanden med ligeværdige sind, og hvor man kan se hinandens ansigter, når man modtager undervisning. Her skal vi som lovgivere kunne tage det ansvar på os at sikre dette i stedet

for at overlade problemet til den enkelte skoleleder eller den enkelte lærer.

Derfor støtter vi i Venstre forslaget. For i Danmark er mænd og kvinder lige, det enkelte menneske har ret til at bestemme over sit eget liv, og dansk lov står selvfølgelig over religiøse og kulturelle særhensyn. Tak for ordet.

Kl. 17:26

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Der er et spørgsmål til hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti.

Kl. 17:26

Lars Boje Mathiesen (BP):
Ordføreren siger, at i Danmark er mænd og kvinder lige. I stor modstrid til det står, at piger i den danske folkeskole bliver tvunget til at tage den muslimske uniform på, altså tørklædet – islams uniform. Vil Venstre være med til at lave et forbud mod tørklædet i den danske folkeskole, så vi beskytter de her piger?

Kl. 17:26

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:26

Jacob Jensen (V):
Som forældre, og jeg er også selv forælder, har vi alle sammen et ansvar for vores børn. Det lovforslag, som vi nu behandler her, lægger op til, at man ikke kan tildække sit ansigt, og det synes jeg er fornuftigt. Det er godt, at det også nu kommer til at gælde i vores skoler. Vi bliver nødt til at kunne se hinanden i øjnene, også når vi modtager undervisning som unge mennesker. Der skal man selvfølgelig kunne se hinanden i øjnene og diskutere med hinanden i skolerne frit og lige, og det er derfor, vi støtter det her forslag.

Men vi har, uanset om man er kristen forælder, muslimsk forælder eller har en anden religiøs baggrund som forælder, et ansvar for, hvordan vi passer på vores børn, herunder hvordan vi påklæder vores børn, også når de skal i skole.

Kl. 17:27

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 17:27

Lars Boje Mathiesen (BP):
Ordføreren svarer ikke på mit simple spørgsmål. Vil Venstre støtte et forbud mod det islamiske tørklæde i den danske folkeskole, så vi beskytter de her piger, eller var det der, grænsen gik for, hvor meget vi skulle bekæmpe den sociale kontrol? For så er det jo bare floskler, når man står og siger det, altså hvis man ikke vil beskytte de piger, som bliver tvunget til at tage det islamiske tørklæde på, islams uniform, og som skal tildække sig selv og følge islams regler. Hvor er Venstre henne der? Vil man støtte sådan et forbud?

Kl. 17:28

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 17:28

Jacob Jensen (V):
Jeg synes altså ikke, det er floskler at tale om, at vi med det her forslag rent faktisk går ind og laver det, man vel i udgangspunktet kunne sige kunne være grænseoverskridende, nemlig at gå ind og sige: Du må ikke have en bestemt beklædningsgenstand på. Men det gør vi, fordi vi kan se, at der rent faktisk er udfordringer med det her. Vi bliver nødt til at gøre op med de parallelsamfund, hvor man har et tildækningskrav. Det er det, vi gør med det her forslag, og det er derfor, vi støtter det.

Kl. 17:28

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Den næste er hr. Anders Vistisen fra Dansk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 17:28

(Ordfører)
Anders Vistisen (DF):
I Danmark har vi ét retssystem, én lovgivning og nogle grundlæggende frihedsrettigheder, som skal gælde alle. Alligevel er der mennesker i Danmark, som oplever, at deres liv bliver bestemt ud fra religiøse autoriteter, familiers forventninger og et hensyn til såkaldt ære. Det er unge piger, der ikke selv må vælge deres kæreste, kvinder, der ikke kan få lov til at forlade et ægteskab, og mennesker, der risikerer trusler, vold eller det, der er værre, hvis de vender familien ryggen, forlader deres religion eller er homoseksuelle. Det er den virkelighed, som vi diskuterer i dag, og derfor støtter Dansk Folkeparti intentionerne bag regeringens forslag, men vi mener også, at regeringen burde gå betydelig længere.

Lad os begynde med et konkret eksempel. Berlingske har afdækket, hvordan en moské i København bedrev et af de her shariaråd. Det var bl.a. med historien om kvinden Samira, der igennem 4 år forsøgte at få en såkaldt islamisk skilsmisse. Forestil jer, at man som kvinde i Danmark i dag bliver holdt under den form for religiøs autoritet, der er fuldstændig sat uden for samfundets normer og værdier. Derfor støtter vi også kriminaliseringen af de her selvbestaltede mæglingsråd, shariadomstole og andet, men vi havde gerne set, at regeringen havde valgt en hårdere straf end udgangspunktet på omkring 60 dages fængsel. For i Dansk Folkeparti ønsker vi et langt bredere opgør med parallelle religiøse magtstrukturer.

Det bringer mig til den æresrelaterede kriminalitet. Her har vi jo meget alvorlige tal. Hvor der i starten, da jeg gik ind i politik, blev talt om, om det her overhovedet var et fænomen, så har vi nu Nationalt Center mod Æresrelaterede Konflikter, og i en undersøgelse, de har fået foretaget, talte 24 pct. af kvinderne fra MENAPT-lande om, at de var begrænset i deres valg af kæreste eller ægtefælle. Blandt unge kvinder med dansk oprindelse var tallet 1 pct. Det er en voldsom forskel.

Jeg tør næsten ikke forestille mig den pige, der lever i frygt for tvangsægteskab, en genopdragelsesrejse eller en omskæring, og som må leve som andenrangsborger alene i kraft af det faktum, at hun er født som kvinde. Derfor støtter vi den særskilte kriminalisering af æresrelaterede forbrydelser, men vi så igen gerne, at strafferammen gik endnu højere, og vi frygter, at vi igen render ind i bevismæssige problemstillinger, som gør, at forslaget ikke får den ønskede afskrækkende effekt og den deraf medfølgende bedre beskyttelse af minoriteter, kvinder og andre, der er udsat for de her frygtelige forbrydelser.

Endelig indeholder forslaget et forslag om at udvide maskeringsforbuddet, i praksis et forbud mod burka og niqab, som er indført i det offentlige rum, til også at gælde uddannelsesinstitutioner. Dansk Folkeparti har længe haft et erklæret ønske om at gå endnu videre og helt forbyde det muslimske tørklæde på offentlige institutioner, herunder på uddannelsesinstitutioner, fordi vi synes, at vi skylder de kvinder, der ønsker at leve et frit liv i Danmark, en beskyttelse imod middelalderlig undertrykkelse. Jeg må sige, at jeg finder det dybt beskæmmende, når jeg ser piger helt ned i indskolingsårene blive iklædt det muslimske tørklæde som et tegn på undertrykkelse.

Så grundlæggende kan vi godt bakke op om regeringens intentioner med forslaget. Vi synes, der er gode initiativer. Vi vil i udvalgsarbejdet komme med forslag til opstramninger, og herunder vil

vi også gerne foreslå et helt forbud mod at bære det muslimske hovedtørklæde på uddannelsesinstitutioner, men vi må se, hvor langt vi kan bringe regeringen i forhandlingerne. Vi støtter trods alt de positive intentioner, der ligger her på bordet i dag. Tak for ordet.

Kl. 17:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Der er en kort bemærkning til fru Rosa Lund. Værsgo.

Kl. 17:32

Rosa Lund (EL):
Tusind tak, og tak til hr. Anders Vistisen for talen. Jeg synes, at hr. Anders Vistisen siger noget rigtig interessant i sin tale, nemlig at vi har et stort problem med tildækning på vores uddannelsesinstitutioner. Så vil jeg bare gerne bede hr. Anders Vistisen om at komme med ét eksempel på én elev eller én studerende, der har været iklædt en burka på en uddannelsesinstitution. Det står nemlig ikke i materialet til lovforslaget.

Kl. 17:33

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:33

Anders Vistisen (DF):
Jeg har åbenbart ikke udtrykt mig særlig klart. Dansk Folkeparti mener jo, at der skal være et generelt tørklædeforbud på institutioner. Jeg har ikke haft den tvivlsomme fornøjelse at gå rundt og tælle tørklæder, men jeg har da været i en række paneldebatter, hvor jeg har set mange uddannelsesinstitutioner, hvor der er rigtig mange piger og kvinder, der går med muslimsk tørklæde. Jeg synes egentlig bare, at vi skal indføre de regler, som et muslimsk land som Tyrkiet har haft i årtier, indtil de fik en islamisk regering, eller som det sekulære Frankrig har, nemlig at hovedtørklæder ikke hører til på uddannelsesinstitutioner.

Jeg synes i det hele taget, at det er beskæmmende en gang imellem at opleve det svigt og det knæfald, venstrefløjen har begået over for religiøse, ekstreme holdninger. Når man ser på, hvordan venstrefløjen har været bannerførere for kampen mod alt fra Indre Mission til grundtvigianisme her i Danmark, så kan det undre, at man så ikke, når det kommer til islam, der er langt mere voldsforherligende og er en langt værre lovreligion, entydigt vil stå på det sekulære samfunds side, men altid vil finde en undskyldning for, hvorfor de her religiøse normer skal veje tungere end f.eks. kvinders rettigheder. Det er ikke den tradition, jeg ellers forbinder med socialisme.

Kl. 17:34

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:34

Rosa Lund (EL):
Jeg synes, jeg stillede et meget kort og præcist spørgsmål, og så fik jeg sådan et underligt svar, som handlede mere om venstrefløjen end om, hvad hr. Anders Vistisen egentlig selv mener. Det synes jeg var lidt mærkeligt. Jeg skal lige prøve at spørge igen. Jeg er med på, hvad DF's politik er, men det lovforslag, vi står med her, handler om tildækningsforbuddet. Så spørger jeg bare igen, hr. Anders Vistisen: Hvor stort er problemet? Hvor er der elever i den danske uddannelsessektor, som går med burka?

Kl. 17:35

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:35

Anders Vistisen (DF):
Det må ordføreren jo spørge den regering, som hun hver eneste dag holder i live, om, hvis hun ikke mener, at det er et problem. Jeg kan bare sige, at hver eneste kvinde i Danmark og for den sags skyld også i andre lande, der tvinges til at gå rundt i en burka eller en niqab, er for mig et problem. Det er et fundamentalt brud på den lighed, der skal være mellem mænd og kvinder i et samfund. Det er et fundamentalt brud, i forhold til hvor vigtigt det er i de vestlige samfund, at vi er kommet videre og forkaster den form for mørke religiøse dogmer.

Men hvis man gerne vil have en opgørelse eller en optælling af, hvor mange der går med burka eller niqab, så synes jeg da bare, at man skal spørge støttepartiets egen regering, herunder justitsministeren, om man vil oversende sådan en opgørelse, og så må man jo se, hvad for nogle tal man får ud af det, når man har spurgt de forskellige uddannelsesinstitutioner.

Kl. 17:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger, og vi iler videre til den næste. Det er hr. Jens Meilvang fra Liberal Alliance. Velkommen.

Kl. 17:36

(Ordfører)
Jens Meilvang (LA):
Tak til formanden, og tak for ordet. I Danmark skal man kunne leve frit. Man skal selv kunne vælge sin kæreste, sin uddannelse og sin fremtid uden at frygte trusler, vold eller repressalier fra familie eller omgangskreds. Derfor støtter Liberal Alliance en styrket indsats mod parallelsamfund og negativ social kontrol.

Når mæglingsråd forsøger at holde strafbare handlinger væk fra politiet og domstolene, underminerer man vores retssamfund og svigter de ofre, som har krav på beskyttelse og retfærdighed. Ingen skal presses til at acceptere en privat aftale, der beskytter gerningsmanden og efterlader ofret uden hjælp. Derfor er det fornuftigt at gøre det strafbart at indgå i et sådant råd, hvis formål er at unddrage kriminalitet fra retsforfølgelse.

Vi støtter også, at æresrelaterede motiver skal være en skærpende omstændighed ved strafudmålingen. Der er ingen ære i at true, kontrollere eller begå vold mod andre, tværtimod. Når en forbrydelse bruges til at bestemme over et andet menneskes liv, er det et alvorligt angreb på den enkeltes frihed.

Endelig støtter vi, at tildækningsforbuddet udvides til uddannelsesinstitutioner. Skoler og uddannelsesinstitutioner skal være et sted, hvor man kan møde hinanden ansigt til ansigt og deltage i åbne fællesskaber. Lovgivningen kan ikke alene afskaffe negativ social kontrol, men den kan sætte en klar grænse og sikre, at myndighederne kan gribe ind, når menneskets frihed bliver krænket. Dansk lov gælder for alle, og hensyn til familiens ære eller religiøse normer må aldrig gå ud over den enkeltes rettigheder eller frihed.

Liberal Alliance støtter lovforslaget, og tak for ordet.

Kl. 17:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak for det. Der er en kort bemærkning til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 17:38

Lars Boje Mathiesen (BP):
Tak. Vil Liberal Alliance kunne støtte et ændringsforslag, som handler om at forbyde det muslimske tørklæde i den danske grundskole?

Kl. 17:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:38

Jens Meilvang (LA):
Altså, nu har jeg forholdt mig til det her lovforslag og læst alle høringssvarene, taget det ind til gruppen og indstillet til vores gruppe, at vi skulle støtte lovforslaget her, og vi har for øvrigt også støttet det før, da oppositionen fremsatte det, og hvor regeringen var imod det. Men det er en anden sag. Hvis ordføreren fremsætter et andet lovforslag, vil jeg love, at jeg vil behandle det godt, men det er jo en markant ændring af det her, vi har forberedt til i dag, så jeg vil egentlig gerne lige have lov til at forberede mig og læse høringssvar og se, hvad det vil få af konsekvenser. Så jeg vil kigge på det med positive øjne, men jeg kan hverken sige ja eller nej her, når vi behandler en helt anden sag i dag.

Kl. 17:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:38

Lars Boje Mathiesen (BP):
Så må jeg spørge mere generelt til Liberal Alliances holdning. Er Liberal Alliance for et forbud mod tørklæder i den danske grundskole? Altså, Liberal Alliance har jo talt om det her og har vel en holdning til, om der skal være forbud mod tørklæder i den danske grundskole.

Kl. 17:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:39

Jens Meilvang (LA):
Altså, jeg forholder mig til det her lovforslag i dag, og så kan vi snakke om atomkraft og andre forslag på et andet tidspunkt.

Kl. 17:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så vil jeg godt sige tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger, så vi siger tak. Vi går videre til den næste, og det er hr. Morten E.G. Brautsch fra Moderaterne. Velkommen.

Kl. 17:39

(Ordfører)
Morten E.G. Brautsch (M):
Tak for det. Tak for ordet. Lovforslaget her har til formål at styrke indsatsen mod parallelsamfund og negativ social kontrol, og det sker så igennem ændringer af straffeloven og retsplejeloven. For det første foreslås det at kriminalisere såkaldte mæglingsråd, der forsøger at unddrage strafbare handlinger fra offentlig retsforfølgning. Det er et ganske vigtigt forslag, idet strafbare forhold jo skal behandles inden for rammerne af det almindelige retssystem i Danmark. For det andet foreslås det at gøre det til en udtrykkelig strafskærpende omstændighed, hvis en forbrydelse helt eller delvis er begået med et æresrelateret motiv. Det er også ganske fornuftigt, og det bakker vi også op om. For det tredje foreslå det at udvide det eksisterende tildækningsforbud, så det fremadrettet også gælder på uddannelsesinstitutioner. Det er også en fornuftig tilgang.

Så er der også et forslag om, at vi ændrer retsplejeloven, så politiet får mulighed for at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden i sager om mæglingsråd, når de almindelige betingelser er opfyldt for det. Det giver også rigtig god mening i forhold til at kunne opklare den her forbrydelse.

Så samlet set mener Moderaterne, at lovforslaget indeholder en række fornuftige tiltag, som kan bidrage til at styrke indsatsen både mod negativ social kontrol og også parallelle retspraksisser, og på den baggrund kan Moderaterne støtte lovforslaget. Så har jeg lovet også at hilse fra Radikale Venstre og sige, at det samme gør sig gældende for dem. Tak for ordet.

Kl. 17:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak, og den næste er fru Mai Mercado fra Det Konservative Folkeparti. Velkommen.

Kl. 17:41

(Ordfører)
Mai Mercado (KF):
Tak, formand. Parallelsamfund – prøv at smage på ordet. Det er et samfund, der eksisterer parallelt med det danske i det danske, med egne regler, egne normer og egne værdier, med egne æreskodekser, egne sanktionssystemer og udbredt social kontrol. I årtier har vi talt om, hvordan vi kommer parallelsamfund til livs. Det gør vi ikke med det her lovforslag alene, men vi tager dog et skridt. Vi giver myndighederne bedre muligheder for at straffe dem, der underminerer vores retssamfund og begrænser andre menneskers frihed, for det er jo netop det, der er på spil. Når mennesker underlægges regler og sanktioner, som står over dansk lovgivning, så udfordrer det helt grundlæggende principper om frihed og retssikkerhed.

Lovforslaget indeholder tre elementer. For det første bliver det strafbart at deltage i selvbestaltede mæglingsråd for at forsøge at unddrage sig at blive retsforfulgt. Det er jo råd med mænd, der typisk behandler æresrelaterede konflikter og træffer afgørelser på baggrund af normer og æreskodekser, som er i direkte modstrid med dansk lovgivning. Det er uforeneligt med et demokratisk retssamfund, at selvbestaltede råd tager sig retten til at afgøre konflikter efter deres egne regler. I Danmark er det domstolene, der dømmer, og det er dansk lovgivning, der gælder for alle.

Udfordringen her er jo, at mæglingen foregår i det skjulte, og det gør opklaringen vanskelig, bl.a. fordi forurettede og vidner ikke tør afgive forklaring til domstolene, og derfor kan jeg være rigtig bekymret for, om det vil få en konkret effekt. For tænk, hvis vi om 2-3 år står og skal undersøge og analysere, hvilke domme der har været, og der ikke har været nogen. Det betyder nok ikke, at der ikke har været problemer, men at det ikke har været muligt at afsløre, at der har været problemer.

For det andet bliver det en skærpende omstændighed, hvis en forbrydelse har et æresrelateret motiv, og det er helt rigtigt. Vold, trusler og andre forbrydelser bliver ikke mindre alvorlige, fordi gerningsmanden mener, at han forsvarer familiens ære. Tværtimod er der grund til at se særlig alvorligt på forbrydelser, der begås for at kontrollere andre menneskers liv og begrænse deres frihed. Og forestillingen om, at man kan genoprette sin ære gennem vold, trusler eller tvang, hører ingen steder hjemme i et moderne dansk samfund. Derfor skal det også kunne mærkes i straffen, når kriminalitet udspringer af et æresrelateret motiv. Kunne vi godt have ønsket os, at den straf kom et nøk op? Ja, det kunne vi godt. Alligevel mener vi, at det dog trods alt sender et signal om, at vi tager den her type forbrydelser alvorligt, og at ofrenes frihed og sikkerhed vejer tungere end gerningsmandens forestillinger om ære.

For det tredje udvides tildækningsforbuddet, så det også kommer til at gælde på uddannelsesinstitutioner, og det er en af anbefalingerne fra kommissionen for den glemte kvindekamp, som blev præsenteret tilbage i januar 2025. Uddannelsesinstitutioner skal jo være steder, hvor unge mennesker mødes og lærer at udvikle sig frit. Her skal den enkelte kunne deltage i undervisning og fællesskab på lige vilkår, og derfor er det vigtigt, at uddannelsesinstitutionerne ikke

bliver arenaer for social kontrol og æresrelaterede konflikter. Vi skal værne om den enkeltes frihed til at uddanne sig, træffe sine egne valg og forme sit eget liv.

Så samlet set er det her lovforslag et vigtigt skridt i kampen mod parallelsamfund og æresrelateret kriminalitet, men vi kommer ikke i mål med ét lovforslag. Så vi stemmer for i Det Konservative Folkeparti. Vi ser frem til udvalgsbehandlingen og havde gerne set, at vi var gået længere end det, lovforslaget lægger op til her. Senere hen kommer der en høring i Retsudvalget netop om social kontrol, og der har jeg også en forhåbning om, at der kommer nogle gode forslag, som vi kan tage med videre og formentlig og forhåbentlig også lovgive om. Tak for ordet.

Kl. 17:45

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 17:45

Lars Boje Mathiesen (BP):
Jeg har grundlæggende meget, meget svært ved, når man siger – og jeg forstår godt, at det er det officielle begreb, vi bruger – »æresrelateret«. Det har jo intet med ære at gøre, men med en middelalderlig kultur og nogle normer, som ingen steder hører til i et moderne samfund, og med en totalitær lovreligion, islam. Jeg deler til fulde ordførerens bekymring for, at det her ikke kommer frem, fordi deres loyalitet over for islam er større end over for det danske samfund, for ellers havde vi jo ikke de her problemer.

Hvis ordføreren deler den analyse, deler ordføreren også, at så er det jo reelt set kun reel remigration, som løser de her udfordringer – hvis loyaliteten er større over for islam, end den er over for det danske samfund, som alt igennem 40 år nu tyder på at den er?

Kl. 17:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:46

Mai Mercado (KF):
Ligesom mange andre folketingsmedlemmer modtog jeg den bog, der hedder »Aisha Rebel - kvinde i en klan«, og noget af det, man kan se omkring social kontrol, og det, hun beretter om i bogen, er frygten for sin far og for de mandlige medlemmer i familien. Det er det, der gør, at hun ikke bryder ud tidsnok. Det har for hende ikke noget at gøre med loyalitet overhovedet, og hun ender jo også med at bryde ud.

Så jeg tror bare, man skal være opmærksom på, at der godt kan være nogle, som har en loyalitet i forhold til udøvelsen af social kontrol, men der kan også være nogle, eksempelvis Aisha og lignende piger, kvinder, som er underlagt så streng en social kontrol og med så stor en frygt indlejret, at det for dem er fuldstændig utænkeligt at kunne bryde ud af den sociale kontrol.

Kl. 17:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:47

Lars Boje Mathiesen (BP):
Når man har været i den danske folkeskole i 20 år, ser man det. Så oplever man det på egen hånd, og et af de områder, hvor der foregår massiv social kontrol, og hvor de har svært ved at bryde ud, er i forhold til det muslimske tørklæde. Det er islams uniform, som helt små piger bliver tvunget i for at skabe den loyalitet, så det bliver sværere for dem. Allerede der skal de indpasses. Borgernes Parti kommer til at fremsætte beslutningsforslag om, at vi skal forbyde de her tørklæder over for de her små piger for at beskytte dem. Vil Konservative stå sammen Borgernes Parti og beskytte de unge piger?

Kl. 17:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:48

Mai Mercado (KF):
I de her år bevæger politik sig jo også. Vi kan jo bare tage i dag, hvor Det Konservative Folkeparti har meldt ud, at vi kommer til at stemme nej til tildeling af statsborgerskaber, og det gør vi, fordi vi ikke ønsker at give statsborgerskab, når der ikke er styr på kriterierne og på, hvem der får dansk statsborgerskab. Så jeg oplever egentlig, at vi ser en udvikling, hvor vi strammer mere op. Derfor vil jeg da ikke i dag stå og afvise, at vi på sigt på et tidspunkt kommer til at træffe beslutninger og få en politik, som er strammere, end den er i dag.

Kl. 17:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger, så vi siger tak. Så er den næste fru Rosa Lund fra Enhedslisten.

Kl. 17:49

(Ordfører)
Rosa Lund (EL):
Tak. Danmark er et retssamfund, heldigvis. Selv om jeg ofte i den her Folketingssal ytrer min bekymring på retssamfundets vegne over den retning, som vi går i, så lever vi jo stadig væk heldigvis i et retssamfund, hvor der er tillid til vores domstole, og hvor vi i fællesskab har besluttet, at kompetencen til at afgøre straffesager og lovbrud hører til i vores domstole og ingen andre steder.

Der er absolut intet galt i, at man prøver at løse private konflikter uden om domstolene. Men der er en grænse, og grænsen er, at man ikke kan løse private konflikter, som overskrider og bryder med dansk straffelov, andre steder end ved domstolene.

Derfor er det ekstremt alvorligt, når vi ser sager med de her såkaldte mæglingsråd, som forsøger at løse konflikter – selv konflikter, som kan være banderelateret kriminalitet, konflikter, som handler om kvinder, der har fået tæsk af deres ægtefæller, af deres brødre eller af deres fædre. Det er brud på den danske straffelov, og det skal løses ved en dansk domstol. Derfor er jeg rigtig glad for, at regeringen i det her lovforslag kriminaliserer mæglingsråd. Det synes jeg er rigtig fornuftigt.

Jeg må også sige, at i forhold til æresrelateret vold, det, som vi i dag kalder negativ social kontrol, kan det her lovforslag ikke stå alene. Det kan det ikke. Det her lovforslag går simpelt hen ikke langt nok. For vi kan ikke bare sige, at nu gør vi det her kriminelt. Vi har gjort psykisk vold kriminelt. Det er ulovligt at slå. Det er ulovligt at lave bandekriminalitet. Det er ulovligt at kontrollere mennesker omkring sig. Det har vi gjort ulovligt, men det sker jo stadig væk, og derfor er det her lovforslag ikke nok. Det er nødt til at blive fulgt op af nogle andre ting.

Det var bare lige til lovforslagets første del om det her med mæglingsrådene, som vi varmt støtter i Enhedslisten.

Vi støtter også i Enhedslisten, at æresmotiver nu kan blive en skærpende omstændighed i § 81. Men vi har jo bare allerede, som det også står i lovforslaget, en udtrykkelig regel i § 80, stk. 3, om, at det ikke kan være en formildende omstændighed, at en gerning har baggrund i tro, kulturelle forhold eller lignende. Den blev indsat i 2019, og et af formålene med det var jo netop at sikre, at man ikke gav en mildere straf, hvis f.eks. forældre slog deres børn, fordi

det fulgte af en kulturel eller religiøs praksis. Det er for mig at se meget muligt, at det måske ikke har været nok, og at det er det, der er baggrunden for, at man nu fremsætter det her lovforslag. Men vi har altså lige et par spørgsmål, som vi har brug for at tage op i udvalgsbehandlingen for at forstå, og for at det bliver klart for domstolene og anklagemyndigheden, hvad forskellen egentlig er, sådan at man faktisk bruge den her lov, stå med den her lov i hånden. Den del støtter vi også.

Så er der den sidste del, som handler om tildækningsforbuddet, og der må jeg bare sige, at jeg er en anelse mere kritisk. For det første har jeg brug for at forstå, hvor stort problemet er. På hvor mange danske uddannelsesinstitutioner og skoler sidder der elever, som er tildækket? Mit bud vil være, at det kan man ikke rigtig svare på, hvilket understreger pointen om, at det her er symbolpolitik. Det kan vi ikke støtte i Enhedslisten. Vi synes ikke, man skal lovgive om, hvad for noget tøj man har på.

Når det er sagt, vil vi rigtig gerne støtte, at man på skolerne bliver pålagt selv at lave regler for det her. For det er klart, at står man i en undervisersituation, har man jo brug for at kunne se sine elever i øjnene. Man har brug for at kunne se deres ansigtsudtryk. Vi synes bare ikke, vi skal lovgive om det. Vi synes, det skal være op til skolerne selv. Så det kommer vi til at stille ændringsforslag om.

Så er det afslutningsvis her vigtigt for mig at sige, at det her lovforslag ikke kan stå alene. Vi må ikke tro, at det her lovforslag i sig selv løser problemerne med negativ social kontrol. Der skal meget mere til. Vi mener i Enhedslisten f.eks., at det skal være muligt at få et nyt cpr-nummer, hvis man er på flugt fra sin familie. Vi mener, at krisecentrene skal have flere ressourcer, og sådan har vi en lang række forslag. Det er bare, så vi ikke bilder hinanden ind i den her sal, at det her lovforslag løser alle problemerne.

Kl. 17:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Der er en kort bemærkning til hr. Malte Larsen.

Kl. 17:54

Malte Larsen (DF):
Tak, formand. Forleden skrev ordføreren, fru Rosa Lund, på sine sociale medier, at hun efter mange år i politik ville lægge berøringsangsten fra sig i forhold til homofobi i muslimske miljøer. Det er jo glædeligt, når venstrefløjen anerkender, at de har taget fejl, og vil rette op på dem. Men det rejser jo også spørgsmålet om, hvorvidt det var en generel erkendelse om problemerne med muslimsk indvandring, eller om det bare var en belejlig håndtering af en specifik problemstilling. Derfor vil jeg gerne høre ordføreren for Enhedslisten, om ordføreren anerkender, at shariaråd, æresrelateret kriminalitet og parallelsamfund generelt er en direkte konsekvens af den muslimske masseindvandring, som Enhedslisten i særdeleshed har været bannerfører for at fremme i rigtig mange år.

Kl. 17:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:55

Rosa Lund (EL):
Jamen altså, først og fremmest husker jeg ikke selv at have sagt, at jeg ville lægge berøringsangsten fra mig, for jeg mener sådan set ikke, at jeg har haft den. Det, som jeg har sagt, og som jeg mener er rigtigt, er, at vi på venstrefløjen har været for dårlige til at sige, at negativ social kontrol og homofobi eksisterer i muslimske miljøer. Punktum. Det er det, jeg har sagt, og det står jeg på mål for. Det mener jeg stadig væk.

Kl. 17:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 17:55

Malte Larsen (DF):
Det er jo glædeligt, at Enhedslisten gør sig den erkendelse nu fra Folketingets talerstol. Ordføreren svarede ikke rigtig på det spørgsmål, som var: Anerkender Enhedslisten, at de problemer, vi har med shariaråd, æresrelateret kriminalitet, social kontrol, parallelsamfund, er en direkte konsekvens af den muslimske masseindvandring, som Enhedslisten har været med til at åbne grænserne for her i Danmark?

Kl. 17:55

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 17:55

Rosa Lund (EL):
Der er så mange fejlslutninger i det spørgsmål, hr. Malte Larsen. For det første: Enhedslisten har desværre ikke haft særlig meget indflydelse på udlændingepolitikken. For det andet: Har der været tale om en masseindvandring? Nej, det mener jeg sådan set ikke der har. Vi kan jo f.eks. bare kigge på, hvordan Folketinget ser ud. Jeg mener ikke, at der har været eller er tale om en masseindvandring i Danmark. Derfor synes jeg ærlig talt, hr. Malte Larsen, at spørgsmålet er lidt mærkeligt.

Kl. 17:56

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke flere, der har korte bemærkninger. Den næste er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti. Velkommen.

Kl. 17:56

(Ordfører)
Lars Boje Mathiesen (BP):
Tak. Der har i årevis været ført en fuldstændig forfejlet udlændingepolitik i det danske Folketing. Man solgte en asylpolitik til befolkningen, men man har reelt set fået en indvandringspolitik. For dem, der er kommet hertil på asyl og på familiesammenføring og andet, har fået permanent ophold, og mange har fået statsborgerskab. Det er virkeligheden bag alle skåltalerne. Og nej, det ansvar falder ikke alene på Enhedslisten, for så stor magt har Enhedslisten ikke haft. Enhedslisten har godt nok stemt imod, hver eneste gang man har forsøgt at rette op på det, men det er et bredt Folketing. Hverken tidligere blå regeringer eller tidligere røde regeringer eller regeringer på midten har håndteret det her problem, for den demografiske udvikling har været konstant under alle de regeringer. Andelen af folk med muslimsk og mellemøstlig baggrund er steget støt. Ingen har formået endnu at knække kurven – ingen! Derfor siger Borgernes Parti, at vi bliver nødt til at have en reel remigration, så kurven knækker.

Nu står vi så med et lovforslag, som handler om at bekæmpe social kontrol, som er et produkt af den forfejlede islamiske indvandring, som vi har haft. For med den totalitære lovreligion islam får vi islams normer og værdier. Og det begynder at stå klart nu for flere i Folketinget, at de ikke kommer til at integrere sig eller assimilere sig. De kommer til at insistere på at bevare deres lovreligion islam og følge den. Sådan er det! Og i takt med at andelen af folk med mellemøstlig, muslimsk og afrikansk baggrund bliver større i Danmark, ser vi nu, at flere og flere debattører, meningsdannere og andre siger det åbent og er ærlige omkring det, og det er den næste fase, vi er gået ind i. Det er, fordi vi har omkring de her 10-12 pct., at

man tør at stikke hovedet frem og sige: Jeg insisterer på de islamiske værdier. Og man insisterer faktisk også på, at det danske samfund skal indrettes efter dem. Vi ser, at de nye generationer af unge muslimer i højere grad end deres forældre insisterer på, at islam skal inkorporeres i dansk lovgivning, at Koranen skal ligestilles med grundloven. Så det her problem vokser kun.

Nu prøver man at bekæmpe og symptombekæmpe det, og det er dejligt, og det er fint, men det hjælper ikke noget som helst, hvis ikke man er villig til at tage fat om nældens rod og løse problemerne fra bunden af. Og det er at sikre sig, at det her problem bliver mindre, og det gør det kun, hvis andelen af folk med islamisk baggrund bliver mindre i Danmark, ellers vil det her vokse.

Så synes jeg alligevel, der er sket noget positivt. I 2022 kom Kommissionen for den glemte kvindekamp ud med ni forslag, og med forslag nr. 7 – og her skal vi huske, at Socialdemokratiets næstformand sad i den, der sad folketingsmedlemmer for SF – gik de ud og sagde det, som SF-borgmesteren Serdal Benli nu siger, og det er, at vi skal forbyde det muslimske tørklæde i grundskolen. Vi bliver nødt til at beskytte de her piger. Alt for længe har vi vendt det blinde øje til som samfund, og hvad der sker for de her unge piger i den danske folkeskole. Så jeg var enig med Socialdemokratiets næstformand omkring det her, og jeg hører fra SF, og jeg hører fra Konservative rundtomkring en erkendelse af, at vi bliver nødt til at adressere det også. Nu kan vi ikke længere vende det blinde øje til over for, hvad der sker i den danske folkeskole, hvordan børn bliver tvunget til at putte islams uniform på.

Man tager et skridt her, hvor man bekæmper social kontrol nogle andre steder, og jeg opfordrer inderligt regering og resten af Folketinget til at finde modet til at hjælpe de piger, de muslimske piger i den danske folkeskole, som lige nu så meget har brug for, at vi træder i karakter herinde og hjælper dem med at komme ud af den sociale kontrol, som de er underlagt. Kære venner, det sker derude, og det er vores ansvar at få det stoppet. Tak.

Kl. 18:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Selv om hr. Hans Kristian Skibby sad klar, kom formanden til at springe ham over. Det beklager jeg, så nu er det hr. Hans Kristian Skibby fra Danmarksdemokraterne. Velkommen.

Kl. 18:01

(Ordfører)
Hans Kristian Skibby (DD):
Det er helt i orden; ingen problemer med det.

Fra Danmarksdemokraternes side skal der jo lyde en tak til regeringen og til justitsministeren for at fremsætte det her lovforslag. Nogle vil sige, at det er for lidt, og andre vil i hvert fald som minimum sige, at det går for langsomt. Blandt de sidste kritikere hører Danmarksdemokraterne i hvert fald.

Debatten omkring parallelsamfund og negativ social kontrol har fyldt rigtig meget i den politiske dagsorden både før, under og efter sidste folketingsvalg. Vi skal helt tilbage til april måned 2025, hvor vi i Danmarksdemokraterne fremsatte B 141 her i Folketinget netop med et specifikt krav om at udvide burkaforbuddet til også at gælde på landets uddannelsesinstitutioner. Dengang blev det behandlet her i Folketinget, og der var også en del partier, som var positive over for det, men den daværende regering valgte alligevel at sige nej tak, fordi man, som det blev formuleret, stadig væk ikke var færdige med at nærlæse alle delelementerne fra Kommissionen for den glemte kvindekamp.

Det var ligesom bevæggrundene for, at man ikke allerede på daværende tidspunkt kunne se logikken i, at vi naturligvis ikke skal have en negativ social kontrol, som bare bagatelliserer og gør det ligegyldigt, at vi har store udfordringer på en række af vores uddannelsesinstitutioner netop omkring tildækning – altså burkaforbuddet og andre elementer omkring den del af det. De danske uddannelsesinstitutioner er jo et af de steder, hvor islams rigtig grimme ansigt har vundet indpas.

Vi skal jo i Danmark ikke støtte, at vi har et samfund, hvor selvbestaltede mullaher og alle mulige andre går rundt og botaniserer i, hvad der foregår på vores uddannelsesinstitutioner. Vi har erfaret, hvordan man på mange af vores gymnasier oplever, at der er problemer i forhold til den del af det. Derfor var det selvfølgelig også godt, at den forrige regering sådan set valgte, at den ville fremsætte lovforslaget, men den endte jo så med ikke at blive endeligt behandlet, før folketingsvalget kom. Derfor var vi i Danmarksdemokraterne noget spændte på, om det at fremsætte det her i Folketinget nu ville være en del af det, som regeringen kunne blive enig med sine røde venner om.

Vi er selvfølgelig ovenud begejstrede, havde jeg nær sagt. Jeg skal sådan prøve at bruge de rigtige ord, for man skal ikke være alt for begejstret for at have ventet alt for længe på alt for lidt, men omvendt er det jo et skridt i den rigtige retning, når den nuværende regering trods alt anerkender, at der er og har været grundlæggende problematikker i forhold til tildækning, også af studerende på vores uddannelsesinstitutioner.

Derfor valgte vi også efter valget nu her at genfremsætte vores eget forslag for at afprøve den nye regering på det område. Det gjorde vi så, og der kom også en del medieomtale ud af det bl.a. i Berlingske, og der var også kommentarer fra regeringen osv. Vi er selvfølgelig glade for, at det nu ender med, at vi får en lov her, som vi ender med at støtte fra Danmarksdemokraternes side. Vi synes, det er rigtigt, og vi synes også, det er på tide, at vi kommer igennem med den her del, som i hvert fald kan gøre forholdene betydelig bedre, end de ellers har været.

I forhold til de to andre delelementer synes vi også, at det fremadrettet skal gøres strafbart at indgå i mæglingsråd. Det er jo også et af de steder, hvor det har været underligt, at selvbestaltede mullaher, imamer og andre har gjort sig til dommer over, hvordan familier, unge piger og andre skal gebærde sig i et frit demokratisk samfund som det danske. Derfor bliver det nu strafbart at indgå i de her mæglingsråd, og det er også noget, vi har været ude at foreslå, og det er også noget, vi har efterspurgt længe. Ligeledes bliver det nu indført, at æresrelaterede forbrydelser er en såkaldt strafskærpende omstændighed. Det er også noget, som vi i Danmarksdemokraterne er utrolig positive over for og også har kæmpet for ganske længe.

Så de tre delelementer skal regeringen have tak for at vi nu får til lovbehandling her i Folketinget, og Danmarksdemokraterne støtter lovforslaget.

Kl. 18:06

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Så har hr. Malte Larsen fra Dansk Folkeparti bedt om ordet som privatist. Velkommen.

Kl. 18:06

(Privatist)
Malte Larsen (DF):
Tak, formand. Det her lovforslag rejser et utrolig vigtigt spørgsmål: Hvordan kan det være, at vi i Danmark i 2026 virkelig har brug for at lovgive mod selvbestaltede shariaråd, religiøs ekstremisme, æresrelateret kriminalitet og social kontrol? Svaret er temmelig åbenlyst: Det er, fordi vi har tilladt alt for mange mennesker, særlig fra muslimske lande, at komme til Danmark – mennesker, som overhovedet ikke deler vores grundlæggende værdier og normer. Og mens vi i Dansk Folkeparti har talt om og advaret om det her – vi har advaret om konsekvenserne af muslimsk masseindvandring – så har vi måttet høre fra venstre side af salen her, at vi var fremmedfjendske, at vi

var intolerante, og at vi bare skulle nyde mangfoldigheden forbundet med indvandringen.

Nu står vi så her med massive problemer med islamisk social kontrol og shariaråd rundtomkring i det danske samfund, som vi prøver at adressere, og det er selvfølgelig et skridt i den rigtige retning. Men sandheden er også, at så længe den muslimske masseindvandring fortsætter i det tempo, vi har i dag, så kommer vi fortsat bare til at behandle symptomerne af indvandringen. Vi bliver nødt til at tage fat om roden på problemet, som jo er den fortsatte indvandring fra muslimske lande. For ellers kommer problemerne bare til at fortsætte med at etablere sig i det danske samfund. Vi bliver nødt til at få lukket grænserne og få styr på tilstrømningen. Vi bliver nødt til at sige til mennesker, at hvis de kommer hertil, så skal de tage vores værdier og normer til sig, og hvis ikke de kan finde ud af det, må de finde sig et andet sted at være. Ellers kommer vi bare til at fortsætte med at symptombehandle, hver eneste gang vi står i Folketingssalen. Tak for ordet.

Kl. 18:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til hr. Malte Larsen. Der er ingen korte bemærkninger. Så er det justitsministeren. Velkommen.

Kl. 18:08

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Tak for det, og også tak til ordførerne for en, synes jeg, meget positiv modtagelse af det lovforslag, som vi førstebehandler i dag, og som jo netop har til formål at styrke indsatsen mod parallelsamfund og negativ social kontrol. Når jeg på regeringens vegne fremsætter det her forslag, er det, fordi vi ikke vil acceptere, at forstokkede sociale normer og såkaldt æreskultur begrænser mennesker i at leve frie liv, og fordi vi ønsker at passe godt på sammenhængskraften i det danske samfund.

Med lovforslaget vil regeringen for det første kriminalisere mæglingsråd. Der er set eksempler på selvbestaltede mæglingsråd, hvor der mægles mellem to eller flere parter om håndteringen af strafbare forhold uden for det etablerede strafferetlige system. I pressen har der været konkrete historier om bl.a. blodpengeforhandlinger i en moské i København. Når man spørger ude ved politikredsene, har man også set, at der er udfordringer på det her område. Det er grundlæggende dybt problematisk. For det her handler helt i sin kerne om, om der skal gælde den samme lov og de samme regler for alle i det her land eller ej, og om det, når de regler skal udmøntes og straf skal tildeles, så er ved en domstol eller det er ved et mæglingsråd. Der er én lovgivning i Danmark. Der er domstolene, som vi kender dem, og det er sådan, det skal være. Selvbestaltede mæglingsråd hører ingen steder hjemme i Danmark. De besværliggør i øvrigt også myndighedernes arbejde med at opklare strafbare forhold, og de underminerer grundlæggende vores demokratiske samfundsinstitutioner. Det siger sig selv, at de her mæglingsråd ingen retssikkerhed giver for de mennesker, som de prøver at bestemme over. Den retssikkerhed kan de kun få ved de danske domstole. Vi accepterer ikke lovløse tilstande, ikke i noget hjørne, ikke i nogen bydel og ikke i noget kvarter. Der skal være én lovgivning i Danmark, og der er de danske domstole til at håndhæve den. Med andre ord: Vi tolererer ikke parallelsamfund, hvor dansk lov og ret er sat ud af kraft. En imam skal ikke bestemme, hvad straffen skal være, hvis en mand slår sin kone og sine børn, og en konflikt mellem to bandemedlemmer skal ikke afgøres med blodpenge. Derfor vil vi kriminalisere mæglingsråd.

For det andet vil regeringen med lovforslaget gøre det til en strafskærpende omstændighed, hvis en forbrydelse helt eller delvis bliver begået med et såkaldt æresrelateret motiv. Det er et forslag, som bl.a. har baggrund i Kommissionen for den glemte kvindekamp. Kommissionen har haft til opgave at komme med anbefalinger til, hvordan piger og kvinder fra indvandrermiljøer bedre kan understøttes i at bestemme over deres egne liv. I dag bliver det i visse tilfælde anset for en skærpende omstændighed, hvis en forbrydelse har et æresrelateret motiv. Med lovforslaget skrives det udtrykkeligt ind i straffeloven, så det fremover og pr. definition vil være en skærpende omstændighed. Det er en vigtig ændring. Det vil være en vigtig beslutning.

De her forbrydelser går værst ud over det direkte offer for forbrydelsen, men det rækker længere end det. Det kan også skræmme en større kreds af mennesker til at leve efter nogle normer, som de ikke ønsker, men som de ikke tør afvige fra. På den måde er de her forbrydelser langt bredere funderet end i forhold til den enkelte. Her har vi som samfund en pligt til at stå op og forsvare ikke mindst de unge piger og kvinder, som bliver ofre for det, der sker derude i dag. Det er det, den her lov handler om. Vi vil slå hårdere ned. En bror skal ikke overfalde sin søster, fordi hun vælger at få en dansk kæreste, og en far skal ikke begå vold mod sin søn, fordi han vælger at forlade en bestemt religion, længere er den i virkeligheden ikke, men der er brug for, at vi som samfund sætter grænser, sætter ind og sætter handling bag.

Kl. 18:13

Intet menneske ejes af en religion eller en gruppe eller af sin kulturelle baggrund. I et frit samfund som det danske skal man kunne tænke, handle og leve frit og tro på det, man vil, eller lade være med at tro på noget som helst uanset baggrund.

For det tredje vil vi med lovforslaget udvide det gældende tildækningsforbud til også at gælde på uddannelsessteder. I dag gælder forbuddet alene på offentlige steder og dermed som udgangspunkt ikke på uddannelsessteder. Det ønsker vi at lave om på, så man heller ikke kan iføre sig eksempelvis burka i skolen eller på universitetet. Også det forslag har baggrund i en anbefaling fra Kommissionen for den glemte kvindekamp. Kommissionen nævner bl.a., at et forbud skal sikre, at ledelserne på landets uddannelsesinstitutioner har konkret lovgivning at henholde sig til, hvis de oplever udfordringer med personer, der bærer beklædningsgenstande, som skjuler ansigtet.

Nogle vil mene, at det skal vi overlade til uddannelsesinstitutionerne selv at beslutte. Jeg synes, at vi skal tage ansvaret på os. Jeg synes, vi skal sige, at det er noget, vi som samfund ikke vil acceptere, og derfor laver vi lovgivning, der gør, at man på den enkelte uddannelsesinstitution med loven i hånden kan sætte ind, og at det i øvrigt ikke er tilfældigt, efter hvad det er for en skole eller uddannelsesinstitution, man går på, om man får den beskyttelse som ungt menneske. Derfor – *derfor* – er det her så vigtigt. Vi sender et klart signal om, at vi ikke vil acceptere negativ social kontrol på vores uddannelsessteder, og er dermed også med til at fastholde en sammenhængskraft og fællesskab og nogle værdier, som er så afgørende vigtige for vores samfund.

Det her lovforslag skal ses i forlængelse af en lang række initiativer, som den tidligere regering allerede har iværksat på området. Eksempelvis lancerede regeringen 22 initiativer under overskriften »Et frit liv i Danmark – regeringens styrkede indsats mod negativ social kontrol«. Initiativerne har bl.a. fokus på parallelle retspraksisser, ofre for negativ social kontrol samt børn og unge i skole- og uddannelsessystemet. Med den forrige flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden etablerede den daværende regering tværfaglige specialiserede teams i alle politikredse til sager om bl.a. vold i nære relationer og æresrelaterede forbrydelser. Med den seneste flerårsaftale styrker vi de specialiserede teams, ligesom der gennemføres et serviceeftersyn af politiets redskaber til forebyggelse af bl.a. æresrelaterede forbrydelser. Det er blot nogle af de initiativer, der er iværksat. Med dette lovforslag styrker vi indsatsen yderligere.

Det her er vigtigt. Det her handler om, hvordan vi vil være som samfund. Det her handler om, hvordan vi står vagt om vores værdier og passer på dem, som har brug for, at vi hjælper dem i en situation,

hvor andre vil underlægge dem middelalderlige regler og normer. Sådan skal det ikke være i Danmark. Det er derfor, det her lovforslag er så vigtigt.

Kl. 18:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ministeren. Der er par korte bemærkninger. Den første er til fru Nadja Natalie Isaksen. Værsgo.

Kl. 18:17

Nadja Natalie Isaksen (UFG):
Tak for det. Jeg synes jo også, at det her lovforslag er et skridt i den rigtige retning. Jeg kan forstå på et skriftligt svar, jeg netop har modtaget fra justitsministeren, at lovforslagets del om et tildækningsforbud på uddannelsesinstitutioner netop ikke vil omfatte grundlovsceremonier og sprogprøver for udlændinge, der gerne vil have dansk indfødsret. Vil ministeren uddybe sin holdning til det?

Kl. 18:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:18

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Med lovforslaget foreslås anvendelsesområdet for tildækningsforbuddet udvidet til også at gælde på uddannelsessteder. Ved uddannelsessteder forstås steder, hvor der foregår undervisning. Det vil bl.a. omfatte folkeskoler, friskoler, private grundskoler, frie grundskoler, kommunale internationale skoler, efterskoler, frie fagskoler, ungdomsskoler og højskoler. Derudover vil det omfatte eksempelvis behandlings- og specialundervisningstilbud til børn og unge. Det vil endvidere bl.a. omfatte institutioner for forberedende grunduddannelse med tilhørende skole, institutioner for erhvervsrettet uddannelse, institutioner for gymnasieuddannelser og private institutioner for alment gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse. Ligeledes vil uddannelsessteder for særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse være omfattet. Så vil der også være maritime uddannelsesinstitutioner, erhvervsakademier, produktionshøjskoler, kunstneriske uddannelsesinstitutioner og universiteter – og bare for en sikkerheds skyld også Politiskolen og de militære uddannelsesinstitutioner som f.eks. Forsvarsakademiet. Det er det, som det her lovforslag omhandler.

Kl. 18:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 18:19

Nadja Natalie Isaksen (UFG):
Tak. Så uddybede justitsministeren, hvad det vil gælde, og hvad det så netop ikke vil gælde. Vil ministeren så bare bekræfte, at udlændinge kan deltage i sprogprøver og deslige, altså også grundlovsceremonien i forbindelse med dansk indfødsret, uden at tildækningsforbuddet gælder? Vil ministeren bekræfte det?

Kl. 18:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:19

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Det, jeg kan bekræfte, er, at det her lovforslag finder anvendelse på de uddannelsesinstitutioner, jeg netop har beskrevet.

Kl. 18:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Den næste er hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 18:19

Lars Boje Mathiesen (BP):
Det er godt, at man nu endelig tager fat. Vi er jo nogle, der har talt om det her længe. Jeg har simpelt hen brug for, at man også fra regeringens side forstår, at den her sociale kontrol sker tidligt. Den sker, når man tvinger små piger til at gå med det islamiske tørklæde i folkeskolen, og hvis vi ikke tør at sætte ind der, hvad er det så for et signal vi sender til de her piger, som vi senere hen i livet siger til: Bryd ud? Dem hjælper vi ikke, når de er små og de har behov for det. Vi burde netop have det forbud i grundskolen for at sige: Nej, den her social kontrol vil vi ikke have. Men vi gør det sværere for os selv for så at rette op på det senere hen. Der er så mange piger, der har brug for, at vi herinde, som justitsministeren selv sagde, tager ansvar for det. Er der ikke nogen overvejelser hos justitsministeren, der gør, at han kan se det her?

Kl. 18:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:20

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Det her lovforslag handler om det, der kaldes tildækningsforbuddet, altså det, at man ikke må skjule sit ansigt i forskellige sammenhænge, at jeg synes, at det er enormt vigtigt, at det nu også kommer til at gælde for vores skoler og vores uddannelsesinstitutioner. Alene det forhold, at man ikke kan se, hvem det er, man har foran sig, hvis en person sidder i en burka, strider imod alt, hvad jeg synes er fornuftigt. I forhold til tørklæder i folkeskolen synes jeg, at ingen forældre skal sende deres piger i folkeskolen med tørklæde på. Jeg synes ikke, det hører hjemme i folkeskolen.

Kl. 18:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 18:21

Lars Boje Mathiesen (BP):
Jeg har været 20 år i den danske folkeskole, og jeg har aldrig set en elev med burka. Det er jo ikke der, problemet er. Problemet er det islamiske tørklæde. I lovforslaget står der: »Styrket indsats mod parallelsamfund og negativ social kontrol«. Jeg deler justitsministerens synspunkt. Det hører ikke hjemme, og derfor forstår jeg ikke, når man mener, at man godt vil tage ansvar for burka, og man også erkender og siger, at det andet ikke hører hjemme, hvorfor man så ikke er villig til, også som samfund og som fællesskab, at tage ansvar for at beskytte de piger på det område. For de har brug for os.

Kl. 18:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:22

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Det er også derfor, jeg fra Folketingets talerstol i dag siger det meget klart. Jeg selv og i øvrigt det parti, jeg tilhører, altså Socialdemokratiet, synes ikke, at piger skal have tørklæde på, når de går i folkeskolen. Jeg har ikke været lærer i folkeskolen ligesom hr. Lars Boje Mathiesen, men jeg har været borgmester i Aarhus – en by, vi begge to kommer fra. Noget af det, jeg havde som det vigtigste, jeg lavede i den tid, jeg havde det ansvar, var at bekæmpe tendenser til parallelsamfund. Jeg var den første borgmester, der stod i spidsen for, at man rev bygninger ned, for at man ikke skulle få en ghettoudvikling, der gik i den retning, som alle kan se var forkert. Der går en lige linje mellem det her forslag og den indsats.

Kl. 18:23

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak. Fru Rosa Lund.

Kl. 18:23

Rosa Lund (EL):
Tak for ordet. Jeg har en del spørgsmål til justitsministeren, så jeg skal lige prioritere min tid her.

Som man kan se i Advokatrådets høringssvar, lægger domstolene jo allerede vægt på det, når der er et æresrelateret motiv. Og jeg har bare brug for, at det bliver helt tydeligt i loven, hvad der ligesom er forskellen her i det lovforslag, man kommer med her. Altså, igen vil jeg gerne understrege, at vi støtter den del af lovforslaget, så det er ikke et angreb, men et spørgsmål om at få nogle ting opklaret. Hvad er forskellen her på den strafskærpende omstændighed og så på den måde, som domstolene gør det i dag? Formålet kunne være at skabe klarhed i loven, men det er bare for at sige, at hvis det er uklart for mig og Enhedslisten, så er det det muligvis også for nogle andre. Så jeg vil gerne spørge ministeren, hvad ministeren tænker om Advokatrådets høringssvar. Det er mit første spørgsmål.

Kl. 18:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:24

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Jeg ønsker at skabe maksimal klarhed her, nemlig at hvis der er tale om, at det er æresrelateret, så skal det vægte, og så har det betydning for den dom, der skal afsiges. Og så vil jeg foreslå i forhold til de juridiske diskussioner, der måtte være inden for det, at man tager det i forbindelse med udvalgsbehandlingen. Det vil jeg meget gerne medvirke til.

Kl. 18:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 18:24

Rosa Lund (EL):
Jamen det tænker jeg er et godt svar, som jeg virkelig kan bruge til noget, og vi stiller også spørgsmålet skriftligt, så det vil indgå i lovens forarbejder, så domstolene netop kan bruge det.

Så vil jeg gerne spørge ministeren til lovforslagets sidste del, som er om det her med tildækning. Der vil jeg bare gerne spørge ministeren om, hvad behovet er. Hvad er den reelle situation i dag i de danske skoler? Er der mange burkaer i vores folkeskoler og gymnasier? Altså, hvor kommer det her behov fra? Jeg er med på, at det kommer fra kommissionen, men er det her sådan ude i virkeligheden så et reelt problem?

Kl. 18:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ministeren.

Kl. 18:25

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Jeg tror ikke – heldigvis – at det er noget, man oplever på mange uddannelsesinstitutioner i Danmark. Men Kommissionen for den glemte kvindekamp pegede på, at der har været eksempler, der har givet problemer. Og det her er jo også et spørgsmål om, hvad for nogle værdier vi sætter op. Hvad er det for et budskab, vi som regering og det danske Folketing har til de piger, der måtte komme i den situation? Og så siger vi: Vi har deres ryg; de kommer ikke til at måtte have en burka på på uddannelsesinstitutioner i Danmark – punktum!

Kl. 18:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ministeren. Der er ikke flere korte bemærkninger.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse til dette, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:
13) 1. behandling af lovforslag nr. L 31:
Forslag til lov om ændring af PNR-loven, udleveringsloven, straffeloven og lov om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union. (Ændring af reglerne for myndighedernes indsamling og opbevaring af passagerlisteoplysninger m.v. og reglerne for sager om udlevering til og fra medlemsstater i Den Europæiske Union som følge af EU-Domstolens praksis samt præciseringer som opfølgning på handels- og samarbejdsaftalen mellem Den Europæiske Union og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland m.v.).
Af justitsministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 07.10.2026).

Kl. 18:26

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Forhandlingen er hermed åbnet. Den første, der får ordet, er fru Lea Wermelin fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 18:26

(Ordfører)
Lea Wermelin (S):
Tak for det. Lovforslaget indeholder en række tekniske ændringer, som særligt handler om, at vores regler skal være i overensstemmelse med EU-retten. Men bag de tekniske regler og forkortelser som PNR er det klare udgangspunkt for Socialdemokratiet, at myndighederne skal have gode muligheder for at forebygge og opklare kriminalitet, også når kriminaliteten går på tværs af landegrænser.

Passagererlisteoplysninger, som det her handler om, er et vigtigt redskab for politiet og andre myndigheder. Oplysningerne kan bl.a. bruges til at finde mønstre og identificere personer, der kan være involveret i terrorisme eller anden alvorlig kriminalitet. EU-Domstolen har med sin praksis fastlagt nogle rammer for, hvordan oplysningerne må indsamles, opbevares og anvendes, og derfor tilpasser vi nu de danske regler, så Danmark efterlever dommen og fortsat kan deltage i det europæiske PNR-samarbejde.

Lovforslaget skelner samtidig mellem myndighedernes behandling af oplysninger efter direktivet og efterretningstjenesternes adgang til oplysningerne af hensyn til den nationale sikkerhed. Og det er vigtigt, som jeg også startede med at sige, at myndighederne fortsat har de nødvendige redskaber til at beskytte Danmark, men det skal også ske på et klart grundlag og inden for de rammer, som EU-retten fastlægger. Derfor bakker vi også op om de ændringer af reglerne, der er, og dertil er der også ændringer om udlevering og fuldbyrdelse af strafferetlige afgørelser mellem EU-landene.

Det internationale samarbejde er selvfølgelig afgørende, hvis vi skal kunne opklare kriminalitet og stille gerningsmænd til ansvar. Kriminelle stopper ikke ved landegrænsen, og det skal myndighederne heller ikke være tvunget til. Derfor præciseres reglerne også her i lovforslaget, så domstolene i visse tilfælde kan foretage en konkret vurdering af, om en anmodning om udlevering skal afslås, og der indsættes også en bestemmelse, der sikrer, at frihedsberøvelse i udlandet i forbindelse med en udlevering fratrækkes den straf, som skal afsones i Danmark. Så tydeliggøres det også, at Danmark kan afslå en anmodning om fuldbyrdelse af en udenlandsk straf, hvis det vil stride mod vores internationale forpligtelser.

Så samlet set handler lovforslaget om myndighedernes mulighed for at samarbejde, opklare kriminalitet og sikre, at straffesager ikke falder mellem to stole i forhold til uoverensstemmelse med EU-Domstolens praksis, og det støtter Socialdemokratiet. Tak for ordet.

Kl. 18:29

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste er fru Astrid Carøe fra SF. Velkommen.

Kl. 18:29

(Ordfører)
Astrid Carøe (SF):
Tak for det. Da PNR-loven blev vedtaget i 2018, var vi i SF bekymrede for det, den daværende regering havde lagt på bordet. Vi var dengang ligesom nu kritiske over for lovgivning, som svækker borgernes retssikkerhed og beskyttelsen af vores data. Et af vores kritikpunkter var, hvorfor Danmark ikke implementerede hele EU's PNR-direktiv med tilhørende retsgarantier. Lovforslaget, vi behandler her i dag, har bl.a. til formål at indføre disse garantier. En anden tidsel for os i 2018 var, at efterretningstjenesterne fik mere eller mindre uhindret adgang uden et egentligt tilsyn med deres brug af PNR-oplysninger. Forskellen fra dengang til i dag er, at vi nu har et tilsyn med langt flere muskler, der kan pålægge tjenesterne at rette ind. Jeg er tryg ved, at tilsynet vil bruge de muskler, hvis det bliver nødvendigt.

Når dette er sagt, er der ingen tvivl om, at den her sag også indeholder dilemmaer, for vi mener også, at myndighederne skal have de bedste redskaber til effektivt at kunne bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet. De nye regler indebærer, at politiet fremover vil kunne indsamle færre PNR-oplysninger fra flyvninger i EU og opbevare disse oplysninger i kortere tid, og det, selv om den grænseoverskridende kriminalitet er i vækst. Det er heldigvis i vidt omfang lykkedes at fastholde de nuværende muligheder for efterretningstjenesterne, som er meget vigtige i deres arbejde med den nationale sikkerhed, samtidig med at der bliver sat nogle begrænsninger for, hvordan tjenesterne indsamler oplysningerne.

Lovforslaget er altså alt i alt udtryk for en rigtig god balance, og samlet set bringes dansk ret med L 31 tættere på vores internationale forpligtelser, EU-Domstolens fortolkning af PNR-direktivet og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. På den baggrund kan SF støtte lovforslaget. Tak for det.

Kl. 18:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til SF. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste er hr. Jacob Jensen fra Venstre. Velkommen.

Kl. 18:31

(Ordfører)
Jacob Jensen (V):
Tak for det. Forslaget her, som vi nu behandler, tager fat på nogle vigtige spørgsmål om både bekæmpelse af terror og alvorlig kriminalitet i øvrigt, borgernes retssikkerhed og vores samarbejde med andre lande i øvrigt. For det er helt afgørende, at vores politi og vores efterretningstjenester har de nødvendige redskaber til at beskytte danskere og i øvrigt forhindre alvorlig kriminalitet. Men det er selvfølgelig også afgørende, at vi værner om borgernes rettigheder, og at vi ikke bare som myndighed indsamler eller opbevarer flere personlige oplysninger, end der er behov for. Samtidig handler lovforslaget grundlæggende om at bringe vores danske lovgivning i overensstemmelse med EU-retten, herunder EU-Domstolens praksis. Det skal vi naturligvis sørge for, samtidig med at vi sikrer, at vores myndigheder fortsat har de nødvendige redskaber til at passe på os alle sammen.

Et af de centrale elementer er ændringerne af den såkaldte PNR-lov, altså reglerne for, hvordan myndighederne indsamler og anvender oplysningerne om flypassagerer. Hvorfor er det så vigtigt? Det er det, fordi oplysninger om f.eks. rejseruter, reservationer og medrejsende kan være helt afgørende, når politi og efterretningstjeneste skal forsøge at forhindre terror eller opklare alvorlig kriminalitet, og derfor skal vi naturligvis give vores myndigheder muligheden for at opdage mistænkelige rejsemønstre og identificere personer, der kan udgøre en alvorlig trussel mod vores sikkerhed. Det kan jo selvfølgelig i sidste ende være med til at redde menneskeliv. Men hensynet til sikkerheden betyder ikke, at vi bare så skal indsamle oplysninger om alle borgere uden i øvrigt at stille nogle spørgsmål til det. For langt de fleste mennesker, der sætter sig ind i et fly, er ganske almindelige mennesker, lovlydige borgere, der skal på ferie eller besøge familie eller passe deres arbejde, og de skal naturligvis ikke have deres personlige oplysninger liggende hos myndighederne i længere tid end nødvendigt. Derfor tilpasser vi nu reglerne i lyset af EU-Domstolens praksis.

Med lovforslaget ændrer vi reglerne, så indsamling af passageroplysninger på flyvninger inden for EU som udgangspunkt målrettes de flyvninger, hvor det kun er strengt nødvendigt, og hvor det er af hensyn til at forebygge, opdage og efterforske eller retsforfølge terrorhandlinger og grov kriminalitet, der kan straffes med mindst 3 års fængsel. Samtidig ændres den almindelige opbevaringsperiode, så, PNR-oplysninger som udgangspunkt vil kunne opbevares i en periode på 6 måneder, hvorefter oplysningerne skal slettes. Der vil fortsat være mulighed for at opbevare oplysninger i længere tid, når der er et konkret grundlag for det. Der vil også være mulighed for en bredere indsamling af PNR-data, hvis Danmark står over for en reel og alvorlig terrortrussel, og det synes jeg i alt er en vigtig balance. Med lovforslaget indfører vi derfor også et selvstændigt kapitel i PNR-loven, der regulerer efterretningstjenestens adgang til passageroplysninger. Det skal sikre, at både Politiets Efterretningstjeneste og Forsvarets Efterretningstjeneste fortsat kan få adgang til de oplysninger, der er nødvendige for at foretage deres opgaver med at beskytte den nationale sikkerhed. For efterretningstjenestens arbejde handler netop om at opdage og forebygge trusler, inden de udvikler sig til noget langt mere alvorligt, og det er efter Venstres opfattelse vigtigt, at vi både fastholder de nødvendige muligheder for at beskytte Danmark og sikre klare rammer for, hvordan oplysningerne må anvendes.

Lovforslaget omhandler dog ikke kun passageroplysninger, det indeholder også en lang række andre ændringer af regler om udlevering af personer mellem Danmark og andre lande, og også her handler det om at sikre, at vores regler er i overensstemmelse med EU-retten, for kriminalitet stopper desværre sjældent ved landegrænsen, og vi skal naturligvis have et velfungerende samarbejde med andre lande, så personer, der er mistænkt eller dømt for kriminalitet, kan blive stillet til ansvar. Med lovforslaget tilpasser vi så også bl.a. reglerne om europæiske arrestordrer, så domstole i en række tilfælde får mulighed for at foretage en konkret vurdering af, om en udlevering skal afslås. Så det giver altså bedre mulighed for at tage højde for omstændighederne i den enkelte sag frem for at

være bundet af et automatisk afslag. For Venstre handler det grundlæggende om, at vi skal have et retssystem, der fungerer i praksis, hvor myndighederne har de nødvendige muligheder for at gribe ind over for alvorlig kriminalitet og terror, og hvor vi lever op til vores EU-retslige forpligtigelser, men hvor vi også samtidig holder fast i, at borgernes frihedsrettigheder og personlige oplysninger skal behandles med respekt. Med de ord kan jeg sige, at Venstre støtter lovforslaget.

Kl. 18:36

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Den næste er hr. Anders Vistisen fra Dansk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 18:36

(Ordfører)
Anders Vistisen (DF):
Tak for ordet, formand. Endnu en gang står vi her i Folketinget og skal behandle et lovforslag, hvor EU tvinger Danmark til at begrænse politiets muligheder for at bekæmpe alvorlig kriminalitet. Jeg må indrømme, at jeg efterhånden har svært ved at forstå prioriteterne i EU-systemet, for mens den organiserede kriminalitet bliver mere international og kriminelle netværk opererer på tværs af landegrænser, er svaret fra EU tilsyneladende, at politiet skal have færre oplysninger, opbevare dem i kortere tid og igennem flere bureaukratiske procedurer for at få adgang til dem.

Lad os se på, hvad det er, udmøntningen af de her EU-regler konkret betyder i regeringens forslag. I dag kan myndighederne som udgangspunkt opbevare flyoplysninger op til 5 år. Det kan være oplysninger, som kan være afgørende, når politiet skal kortlægge internationale kriminelle netværk, efterforske terrorisme eller finde forbindelser mellem mistænkte personer. Fremover skal oplysningerne som hovedregel slettes efter bare 6 måneder – fra 5 år til 6 måneder. Det er jo en ganske væsentlig reduktion. Forestil jer bare en omfattende efterforskning af internationale narkotikanetværk. Politiet opdager 2 år efter, at en mistænkt har haft forbindelse til personer i flere europæiske lande, og man vil gerne undersøge, hvordan vedkommende har rejst, hvem han har rejst sammen med, rejsemønstrene, for at afsløre forbindelser og opklare kriminalitet. Men der vil oplysningerne for længst være slettet, ikke fordi de var irrelevante, men fordi EU-Domstolen har besluttet, at man skal begrænse opbevaring. Der findes ganske vist undtagelser, men problemet er jo, at politiet ikke nødvendigvis ved, hvad for nogle oplysninger der bliver afgørende, før en efterforskning er begyndt. Man kan jo ikke på forhånd vide, hvilke spor der er relevante om 2 eller 3 år.

Lovforslaget begrænser også muligheden for at indsamle flypassageroplysninger fra flyvninger inden for EU. Fremover skal myndigheder som udgangspunkt udvælge bestemte flyvninger efter konkrete kriterier. Men tror man virkelig, at internationale narkotikasmuglere, menneskesmuglere eller terrorister for den sags skyld benytter sig af flyruter, som myndighederne på forhånd har udpeget? Selvfølgelig gør de ikke det. Samtidig indføres der yderligere et procedurekrav, når politiet skal have adgang til bestemte passageroplysninger. Som udgangspunkt skal der foreligge en retskendelse, selv om der findes undtagelser i hastetilfælde. Men hvem er det egentlig, vi ønsker at gøre livet vanskeligere for? De internationale narkobaroner, er det menneskesmuglerne, eller er det som i det her tilfælde med forslaget fra EU vores egne politifolk, der forsøger at opklare netop den slags forbrydelser, vi ønsker at sætte hindringer i vejen for?

Forslaget handler ikke kun om politiets adgang til oplysninger, det handler også om den europæiske arrestordre, udlevering af kriminelle og afsoning. Her foreslås det bl.a., at man ændrer reglerne, som i dag betyder, at Danmark skal afstå fra udlevering til EU-lande, hvis en kriminel handling ikke er ulovligt både i Danmark og det andet EU-land. Det mener jeg er en svækkelse af danske retsgarantier, at man nu ikke længere kræver og opretholder kravet om, at forbrydelserne skal være kriminelle både i Danmark og i det andet land, selv om man i det konkrete tilfælde kan afslå udlevering. Der indføres også regler om modregning af frihedsberøvede i udlandet ved afsoning i Danmark og andre tekniske ændringer i forslaget.

Det enkelte element, som vi nok vil forholde os positivt til i forslaget, er, at man viderefører et samarbejde med Storbritannien, efter de har valgt at forlade EU. I Dansk Folkeparti mener vi, at kriminalitetsforebyggende arbejde og bekæmpelse af kriminalitet på tværs af grænser er så vigtigt, at vi selvfølgelig vil invitere alle de ligesindede partnerlande ind, som kan have en interesse i at deltage i vores samarbejde. Det understreger jo også den vigtige pointe, at et EU-medlemskab ikke er en forudsætning i ønsket om at bekæmpe international organiseret kriminalitet.

Alt i alt er vi kede af, at man efter et PNR-forslag, der tog år, ja, nærmest et årti, for at komme igennem EU-systemet og endte et væsentligt svagere sted end de aftaler, vi har med f.eks. USA, nu efter den her revision og EU-Domstolens praksis ender med at blive udvandet yderligere. Det er en dag, hvor kun kriminelle kan klappe i hænderne, mens politiet bliver svækket i deres opgaveudførelse. Tak for ordet.

Kl. 18:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Den næste er hr. Jens Meilvang fra Liberal Alliance. Velkommen.

Kl. 18:41

(Ordfører)
Jens Meilvang (LA):
Tak til formanden, og tak for ordet. I Liberal Alliance støtter vi, at lovgivningen bringes i overensstemmelse med EU-retten. Det gælder også regler om myndighedernes indsamling og opbevaring af flypassagerers oplysninger. Politi- og efterretningstjenester skal have et effektivt redskab til at bekæmpe terror og grov kriminalitet, men indsamling af oplysninger om borgernes rejser er også et indgreb i privatlivet. Derfor skal overvågning også begrænses til det mest strengt nødvendige og være underlagt klare regler og kontrol.

Det er positivt, at passageroplysninger som udgangspunkt slettes efter 6 måneder, og at kravet om forudgående kontrol ved efterfølgende videregivelse også kommer til at omfatte nye oplysninger. Samtidig skal indsamlingen på flyvninger inden for EU som udgangspunkt begrænses til udvalgte flyvninger, hvor det er strengt nødvendigt. Forslaget indeholder også en særlig ordning for PET og FE om adgang til passageroplysninger af hensyn til den internationale sikkerhed. Her vil vi i udvalgsarbejdet have fokus på, at adgangen er nødvendig og proportional, og at borgernes retssikkerhed bliver sikret.

Endelig opdaterer forslaget reglerne om udlevering og fuldbyrdelse af strafferetlige afgørelser. Det internationale samarbejde skal fungere effektivt og samtidig respektere Danmarks internationale forpligtelser. Liberal Alliance støtter lovforslaget, men vi vil i det videre arbejde holde fast i, at hensynet til borgernes frihed og privatliv skal veje tungt. Tak for ordet.

Kl. 18:42

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak, og den næste er hr. Morten E.G. Brautsch fra Moderaterne. Velkommen.

Kl. 18:43

(Ordfører)
Morten E.G. Brautsch (M):
Tak for ordet. Det lovforslag, vi behandler i dag, indeholder en række ændringer af PNR-loven, udleveringsloven, straffeloven og EU-fuldbyrdelsesloven. Der er jo tale om nogle ændringer, som skal sikre, at dansk lovgivning er i overensstemmelse med vores EU-retlige forpligtelser, og jeg synes, at flere af kollegaerne på talerstolen har redegjort så fint for det nærmere indhold i lovforslaget. Så jeg vil nøjes med at konstatere, at Moderaterne finder det fornuftigt, at vi med det her lovforslag sikrer overensstemmelse med EU-retten, samtidig med at det jo har været et bærende hensyn, at vores myndigheder fortsat har de nødvendige redskaber til at bekæmpe alvorlig kriminalitet og også varetage den nationale sikkerhed. På den baggrund kan Moderaterne støtte lovforslaget, og jeg skal hilse fra Det Radikale Venstre og sige, at de ligeledes støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 18:44

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Vi siger tak. Det næste er fru Mai Mercado fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 18:44

(Ordfører)
Mai Mercado (KF):
Tak for det. Lovforslaget handler om at tilpasse dansk lovgivning til EU-retten på en række områder med stor betydning for både retssikkerhed og vores muligheder for at bekæmpe kriminalitet. For Det Konservative Folkeparti er det afgørende, at myndighederne har redskaber til at beskytte danskerne mod terrorisme og grov kriminalitet. Samtidig skal vi naturligvis overholde de regler, der gælder for vores behandling af personoplysninger og vores internationale retlige samarbejde, og det er den balance, lovforslaget forsøger at sikre.

For det første ændres reglerne for politiets indsamling, opbevaring og videregivelse af passageroplysninger, de såkaldte PNR-oplysninger, hvor oplysningerne er et vigtigt redskab i arbejdet med at forebygge og efterforske terrorisme og grov kriminalitet. Derfor er det vigtigt, at politiet og efterretningstjenesterne fortsat har adgang til de oplysninger, der er nødvendige for at løse deres opgaver.

Med lovforslaget målrettes indsamlingen af oplysninger på flyvninger inden for EU som udgangspunkt mod udvalgte flyvninger, hvor det er strengt nødvendigt, og samtidig bevares muligheden for at indsamle oplysninger om alle flyvninger, hvis konkrete omstændigheder giver grundlag for at antage, at Danmark står over for en terrortrussel. For flyvninger fra lande uden for EU fortsætter indsamlingen som hidtil. Der indføres også regler om opbevaring af oplysningerne, der som udgangspunkt skal slettes efter 6 måneder, ligesom videregivelse fremover som udgangspunkt kræver en kendelse fra retten.

For det andet justerer lovforslaget reglerne om udlevering af mistænkte og dømte mellem Danmark og andre lande, for kriminalitet kender som bekendt ingen landegrænser, og derfor skal vores retssystemer kunne samarbejde effektivt på tværs, når mistænkte skal stilles til ansvar eller straffe skal fuldbyrdes.

Lovforslaget præciserer derfor bl.a. domstolenes vurdering i visse sager om europæiske arrestordrer, således at det sikres, at personer, som udleveres til Danmark for at afsone deres danske fængselsstraf, får fratrukket den relevante periode, de har været frihedsberøvet i udlandet i forbindelse med udleveringen. Endelig tydeliggøres det, at Danmark skal afslå at fuldbyrde en anden EU-medlemsstats afgørelse, hvis det vil stride imod vores internationale forpligtelser.

Lovforslaget indeholder desuden præciseringer af reglerne for udlevering til og fra Storbritannien efter Brexit.

Samlet set er der tale om en række ændringer, som skal sikre, at dansk lovgivning er i overensstemmelse med EU-retten, og at vores internationale retlige samarbejde fungerer på et klart og holdbart grundlag. Derfor støtter vi lovforslaget.

Kl. 18:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak. Det næste er fru Rosa Lund fra Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 18:47

(Ordfører)
Rosa Lund (EL):
Tak. Da vi behandlede PNR-loven for første gang, var vi i Enhedslisten meget kritiske. Vi var bekymrede for, at der skulle indsamles og gemmes store mængder af oplysninger om mennesker, som ikke var mistænkt for noget som helst, men som egentlig bare tog på ferie eller besøgte deres familie. Den bekymring har vi sådan set stadig væk, for oplysninger om, hvor vi rejser hen, og hvem vi rejser sammen med, siger rigtig meget om vores privatliv. Derfor skal der være klare grænser for, hvilke oplysninger myndighederne indsamler, hvor længe de gemmer dem, og hvem der får adgang til dem.

Med det lovforslag, vi behandler i dag, bliver der taget nogle skridt i den rigtige retning, og det vil jeg gerne anerkende. Oplysninger skal som udgangspunkt slettes efter 6 måneder frem for efter 5 år. Indsamlingen ved flyvninger inden for EU skal som udgangspunkt begrænses til udvalgte flyvninger, hvor det er strengt nødvendigt, og kravet om retskendelse ved efterfølgende videregivelse bliver udvidet. Det er forbedringer, som vi ser meget positivt på, også selv om vi fortsat er kritiske over for den omfattende registrering, der sker af helt almindelige flypassagerer, men der er nogle bekymringer i høringssvarene, som vi gerne vil have belyst under udvalgsbehandlingen.

PROSA peger især på den særlige ordning for PET og FE, hvor godkendelsen af adgangen til oplysninger ligger hos efterretningstjenesternes egne chefer frem for hos en uafhængig domstol. Det synes vi er en relevant bekymring, for når myndigheder får adgang til oplysninger om borgernes privatliv, er det vigtigt, at nogen uden for myndighederne selv vurderer, om betingelserne er opfyldt. Det giver borgeren en sikkerhed og er med til at sikre tilliden til efterretningstjenesternes arbejde, og det er der vist ikke nogen tvivl om at der er brug for for tiden.

Vi hæfter os også ved, at undtagelserne fortsat giver mulighed for omfattende indsamling og længere opbevaring. Her er det vigtigt, at undtagelserne ikke i praksis bliver hovedreglen. Endelig har PROSA nogle interessante forslag om at bruge teknologi til at begrænse myndighedernes adgang til oplysninger om mennesker, som ikke er under mistanke. Det synes jeg er noget, der kunne være relevant at få undersøgt nærmere, og det vil jeg opfordre udvalget til at se nærmere på.

Vi går i Enhedslisten altså konstruktivt ind i den her lovbehandling og vil meget gerne rejse PROSAs forslag, både over for ministeren, men sådan set også i udvalgsbehandlingen. Vi anerkender forbedringerne, og vi vil gerne være med til at arbejde videre for at sikre, at de også giver borgerne en reel og mærkbar beskyttelse af deres privatliv, og selv om der er plads til mere forbedring, støtter vi de forbedringer, der fremsættes her. Derfor kan vi støtte lovforslaget, og det må man sige måske er generelt temaet for Enhedslisten i dag med de lovforslag, vi har behandlet: Det er et skridt i den rigtige retning, men de kommer ikke helt i mål. Det gør sig så også gældende for det her lovforslag. Og så har jeg lovet at hilse fra Alternativet og sige, at de også kan støtte lovforslaget. Tak.

Kl. 18:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Tak til ordføreren. Så er den næste hr. Hans Kristian Skibby fra Danmarksdemokraterne. Velkommen.

Kl. 18:50

(Ordfører)
Hans Kristian Skibby (DD):
Tak. L 31 er et lovforslag, som jo vitterlig indeholder to forskellige lovændringer, og dybest set har de ikke særlig meget med hinanden at gøre. Allerede der kunne man jo starte med at kritisere regeringen og så sige: Hvorfor skal vi nu igen opleve et lovforslag her i salen, som indeholder nogle vidt forskellige delelementer, som intet har med hinanden at gøre?

Det vil jeg nu slå lidt til side, fordi trods alt kan jeg da glæde mig over, at der kun er to ting, man har blandet sammen her. Andre gange er det jo en hel roulette af forskellige ting, man propper ned i det samme lovforslag. Det er det trods alt ikke i det her tilfælde.

Det ene af punkterne er et punkt, som Danmarksdemokraterne er meget betænkelige ved, og det er også derfor, vi anbefaler justitsministeren at dele det her lovforslag i to, således at vi har mulighed for at stemme nej til punkt nummer et og ja til punkt nummer to. Punkt nummer et er delen omkring det her med PNR-loven, som flere ordførere har været inde på. Den har jo sin baggrund i, at der er kommet en dom fra EU-Domstolen, og den giver nogle begrænsninger i forhold til brug af PNR-oplysninger. Der er en række regler, men der er også en række undtagelser.

Udgangspunktet med lovforslaget her er jo, at PNR-oplysninger på flyvninger inden for EU nu kun må indsamles på udvalgte flyvninger, hvor det er strengt nødvendigt. Og ved en reel, aktuel eller forudsigelig trussel kan justitsministeren dog beslutte, at der skal indsamles oplysninger fra alle EU-flyvninger, dog maksimalt op til 12 måneders varighed ad gangen. Og så skal oplysningerne i øvrigt slettes efter 6 måneder, hvor det i dag er efter 5 måneder.

Hvis man kigger på nogle af de sager, som man kan have grænseoverskridende kriminalitet på, såsom sager om organiseret kriminalitet og sager omkring terror, så er det jo nogle af de sager, som også nogle gange bliver offentlige, tilgængelige og til debat her i Folketinget og hos de danske politikere.

I Danmarksdemokraterne synes vi, det er ærgerligt, at det er dommere i EU, der nu skal blande sig i opbevaringen af de her vigtige oplysninger. Vi mener faktisk, at det er i vores egen principielle interesse, at den her beslutning ene og alene foretages i medlemslandene. Det er jo så ikke det, der lægges op til, i og med at man jo implementerer den her del for at efterkomme den her berømte dom fra EU-Domstolen. I Danmarksdemokraterne vil vi alligevel sige, at vi mener, det er et skridt i den forkerte retning. Vi mener faktisk, at man giver de kriminelle nogle yderligere muligheder, og at vi gør vores egen efterforskning mere sårbar. Det er vi ikke særlig glade for i Danmarksdemokraterne, så derfor ønsker vi at stemme nej til den del af L 31.

Det andet punkt er lidt mere spiseligt, hvis man kan bruge det ord om lovgivning. Men det er jo sådan set fair nok, at vi får en mere fleksibel tilgang til, hvornår der kan fjernes et automatisk afslag, og hvornår vi kan indføre en mere differentieret tilgang til det, alt efter hvad det er for en sag, som domstolene behandler. Så det kan vi sådan set godt støtte. Men jeg anbefaler justitsministeren at genoverveje, om ikke det her lovforslag vitterlig skulle have været to lovforslag, alternativt bare ændret til en A-del og en B-del. Så ville vi kunne stemme for den ene del, men stemme imod den anden del. Det skulle være ordene.

Kl. 18:54

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Vi siger tak til ordføreren. Der er ingen korte bemærkninger. Så er det justitsministeren. Velkommen.

Kl. 18:54

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Tak for ordet, og tak for debatten om den her vigtige sag, som dog også har et anstrøg af meget teknik. Jeg vil begynde med de foreslåede ændringer af PNR-loven. PNR-loven er en lov, som fastsætter rammerne for myndighedernes indsamling, opbevaring og anvendelse af passagerlisteoplysninger, de såkaldte PNR-oplysninger. De foreslåede ændringer af PNR-loven er afledt af en dom ved EU-Domstolen om fortolkningen af PNR-direktivet, og efter dommen skal direktivet ses i lyset af EU's charter om grundlæggende rettigheder, som sætter nogle mere begrænsede rammer for, hvordan myndighederne inden for EU kan indhente og anvende PNR-oplysninger.

For mig som justitsminister er det naturligvis helt centralt at sikre, at myndighederne har redskaberne til effektivt og vedvarende at kunne bekæmpe kriminalitet og sikre borgernes tryghed. Her er systematisk adgang til PNR-oplysninger et vigtigt redskab. Med de foreslåede ændringer af PNR-loven søger vi at sikre, at myndighederne kan bruge PNR-oplysninger, når der løses konkrete opgaver, samtidig med at det sker i overensstemmelse med Danmarks internationale og EU-retlige forpligtelser.

For at sikre, at Danmark fortsat kan deltage i det europæiske PNR-samarbejde, samtidig med at det sikres, at efterretningstjenesterne fortsat kan udføre opgaver af hensyn til Danmarks sikkerhed, foreslås det derfor at indføre to separate ordninger for behandling af PNR-oplysninger. For det første foreslås en ordning, som svarer til reglerne i PNR-direktivet som fortolket i dommen. Her laver vi en række ændringer i muligheden for at indsamle PNR-oplysninger og tidsgrænser for opbevaringen af PNR-oplysninger. Desuden stiller vi krav til, hvornår PNR-enheden kan videregive PNR-oplysninger. For det andet foreslås en ordning, som regulerer efterretningstjenesternes adgang til PNR-oplysninger til brug for varetagelsen af opgaverne af hensyn til den nationale sikkerhed. Der er med disse ændringer ikke tiltænkt en ændring af gældende ret, ikke i forhold til hvad der gælder i dag, og ikke ud over hvad vi er forpligtet til i medfør af dommen.

Nu vil jeg så gå videre til de foreslåede ændringer af udleveringsloven, straffeloven og loven om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union. Disse ændringsforslag har til formål at sikre, at dansk ret er i overensstemmelse med EU-retten. Det gælder bl.a. for udleveringsområdet i lys af EU-Domstolens praksis. EU-Domstolen har i sin praksis fortolket reglerne i en række EU-rammeafgørelser. Afgørelserne regulerer det internationale samarbejde om udlevering og overførsel af mistænkte og dømte mellem EU's medlemsstater, og rammeafgørelserne er af stor betydning for de danske myndigheders samarbejde med andre EU-medlemsstaters myndigheder, f.eks. i sager om udlevering af mistænkte lovovertrædere mellem EU's medlemsstater.

EU-Domstolens afgørelser har givet anledning til, at vi foreslår en række mindre ændringer og præciseringer af de danske regler, der gennemfører regler i rammeafgørelserne. Derfor foreslår vi f.eks. en ændring af udleveringsloven. Ændringerne vil indebære, at domstole i nogle tilfælde vil skulle foretage et skøn ved vurderingen af, om anmodning om udlevering skal afslås. Vi foreslår desuden at indsætte en ny bestemmelse i straffeloven, en bestemmelse, der indebærer, at domstolene vil skulle afkorte den fængselsstraf, som en person skal afsone i Danmark, med den periode, som den pågældende f.eks. har været varetægtsfængslet i udlandet i forbindelse med udleveringen. Vi foreslår herudover en ændring af EU-fuldbyrdelsesloven.

Den ændring skal tydeliggøre, at en anmodning fra en medlemsstat om fuldbyrdelse af afgørelser om f.eks. en frihedsstraf skal afslås, hvis det vil stride mod Danmarks internationale forpligtelser at fuldbyrde afgørelsen.

Det var ordene. Tak.

Kl. 18:58

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til ministeren. Der er ingen spørgsmål.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:
14) 1. behandling af lovforslag nr. L 32:
Forslag til lov om produktansvar.
Af justitsministeren (Nicolai Wammen).
(Fremsættelse 07.10.2026).

Kl. 18:59

Forhandling

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Forhandlingen er nu åbnet, og den første, der får ordet, er fru Lea Wermelin fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 18:59

(Ordfører)
Lea Wermelin (S):
Tak. Så vil vi krabbe os igennem det hele, og i forhold til forslaget her handler det jo om, at vi, når vi køber et produkt, skal kunne regne med, at det er sikkert, og hvis produktet gør skade, skal forbrugerne ikke stå alene med ansvaret. Det er grundtanken bag reglerne om produktansvar, og det er sådan set også nogle regler, vi har haft i rigtig mange år. Det, som lovforslaget her handler om, er en tilpasning af reglerne til den teknologiske udvikling, som påvirker alt i vores samfund og dermed også nye måder at producere og sælge varer på.

Et produkt kan i dag også være software, digitalt eller på anden måde være påvirket af den digitaliserede udveksling, og vi kan jo også se, at varer i stigende grad sælges gennem onlineplatforme og også komplekse forsyningskæder. Derfor udvides kredsen af virksomheder, der kan holdes ansvarlige, med lovforslaget, bl.a. til visse onlineplatforme og også til distributionsvirksomheder.

Samtidig gør lovforslaget det også lettere for forbrugerne at føre en sag om produktansvar. Den erhvervsdrivende vil ofte have langt bedre indsigt i produktets fremstilling og funktion end den forbruger, som er blevet skadet, og derfor indføres der regler om fremlæggelse af beviser og formodninger, som skaber en mere rimelig balance mellem parterne. Forældelsesfristen forlænges, og det er selvfølgelig også, fordi nogle skader ikke opdages med det samme. Direktivet er det, som man på godt dansk kalder totalharmoniserende, og det vil sige, at vi kun i begrænset omfang kan gå videre end EU-reglerne. Men vi fastholder den særlige danske beskyttelse, som giver skadelidte mulighed for at rette krav mod mellemhandlere, og det synes vi i Socialdemokratiet er en rigtig god idé.

Så samlet set moderniserer lovforslaget vores gældende regler, det styrker forbrugerbeskyttelsen, og vi sikrer, at ansvaret følger med udviklingen, også når produkter bliver digitale og salgsvejene bliver mere komplicerede. Så på den baggrund bakker vi op om forslaget.

Kl. 19:01

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til ordføreren og fortsætter i talerrækken. Den næste på talerstolen er fru Astrid Carøe fra SF. Værsgo.

Kl. 19:01

(Ordfører)
Astrid Carøe (SF):
Tak for det. Produktansvar handler grundlæggende om, at hvis man sælger en vare, står man også inde for varens fejl og mangler. I en tid, hvor flere og flere europæere handler mere og mere på tværs af grænserne, produkter og forsyningskæder er blevet mere komplekse og digitale tjenester fylder mere i hverdagen, er der brug for en opdatering af reglerne. For hvis produktansvaret forsvinder på vejen over grænsen eller fordufter i cyberspace, taber forbrugerne i den sidste ende.

I SF er vi glade for, at vi har harmoniserede regler på tværs af vores fælles marked. Vi er overbevist om, at lovforslaget skaber større klarhed for producenter såvel som distributører, og at det vigtigst af alt styrker rettighederne for helt almindelige forbrugere. Jeg er særlig glad for, at psykiske skader med forslaget her i langt højere grad anerkendes.

Forslaget hæver bundniveauet for produktansvar i hele EU, men det viderefører også et hårdt loft for, hvor skrappe regler vi kan indføre her i Danmark. Og det kan jeg godt være lidt ærgerlig over, altså at vi i Danmark ikke kan skrue op for ambitionerne hele vejen rundt. Men det er værd at huske på, at det gamle direktiv fra 1985 også var totalharmoniserende. Vores begrænsede albuerum er altså ikke nyt. Men det er værd at holde fast i, at vi styrker forbrugernes rettigheder, og at vi sikrer et højere bundniveau på tværs af det indre marked. Det er nødvendigt, og det er på tide, og det bakker SF selvfølgelig op om.

Kl. 19:02

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til ordføreren og fortsætter til Venstres ordfører, fru Louise Louring. Værsgo.

Kl. 19:02

(Ordfører)
Louise Louring (V):
Mange tak for det, formand. Med lovforslaget her gennemfører vi et nyt EU-direktiv om produktansvar i dansk lovgivning. Direktivet erstatter de tidligere europæiske regler på området og skal sikre, at reglerne følger med den teknologiske udvikling, som det er nævnt af tidligere ordførere. Det betyder bl.a., at software og digitale produktionsfiler nu udtrykkelig bliver omfattet af reglerne om produktansvar.

Samtidig bliver det tydeligere, hvem der kan holdes ansvarlig, hvis et defekt produkt forårsager skade. Det gælder f.eks. også visse aktører i distributionskæden og onlineplatforme. Der indføres også regler, som i visse tilfælde gør det lettere at løfte bevisbyrden ved personskader som følge af et defekt produkt, og for personskader, der først viser sig efter mange år, udvides den absolutte forældelsesfrist fra 10 til 25 år. Det synes vi i Venstre er fornuftige ændringer. For det er vigtigt, at forbrugerne har en ordentlig beskyttelse, når de køber og anvender produkter. Samtidig skal vores virksomheder have klare og gennemskuelige regler at navigere efter. Her vil jeg særligt fremhæve, at EU-direktivet som udgangspunkt bliver gennemført uden overimplementering. Det er vigtigt for Venstre.

For når vi gennemfører fælles europæiske regler, skal vi være opmærksomme på, at vi ikke pålægger danske virksomheder flere byrder end nødvendigt. Derfor er det også fornuftigt, at vi ikke benytter direktivets mulighed for at indføre et yderligere erhvervsansvar for udviklingsskader. Det betyder kort og godt, at erhvervsdrivende fuldstændig ligesom i dag ikke skal være ansvarlige for produktskader, de ikke kunne have opdaget på det tidspunkt, hvor produktet blev taget i brug, men hvor det først senere på grund af den tekniske og videnskabelige udvikling bliver muligt at se, at produktet har en defekt. Vi skal sikre en god balance imellem forbrugerbeskyttelse og ordentlige vilkår for vores virksomheder, og det mener vi i Venstre at lovforslaget bidrager til. Derfor støtter Venstre lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 19:05

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til Venstres ordfører. Vi fortsætter til Dansk Folkepartis ordfører, hr. Anders Vistisen. Værsgo.

Kl. 19:05

(Ordfører)
Anders Vistisen (DF):
Ja, det er utroligt, at man har brugt 15 år på at komme ud af EU-politik, og at man så bliver sendt i Folketingssalen med det ene EU-direktiv efter det andet!

Her er der jo tale om et nyt forslag i forhold til producentansvar, og som udgangspunkt synes jeg, at udfordringen i forbindelse med den her slags lovgivning, som vi har set igennem årene, jo er, at vi, selv om der altid bliver indgået ny regulering med et ædelt formål, alt for tit glemmer at se på, hvad der er de langsigtede konsekvenser i forhold til konkurrenceevnen, og hvad der er de langsigtede konsekvenser i forhold til den konkurrencesituation, vi er i, hvor USA og Kina jo i den grad har distanceret Europa og Danmark, når det kommer til AI. Noget af det, der bekymrer mig i forbindelse med den her totalharmonisering, er den bekymring, medicoindustrien har været ude med i forhold til, at de mener, at der er dele af reguleringen, der vil kunne svække Danmarks styrkeposition på LIFE-scienceområdet. Det synes jeg da er noget, man som folketingsmedlem skal tage yderst alvorligt, når vi ser på, hvor stor en del af væksten i det danske samfund, der i de seneste år har været drevet af lige præcis LIFE-science- og medicoindustrien.

Derfor kommer vi i udvalgsbehandlingen til at spørge regeringen indgående ind til, hvad det er for nogle analyser, der ligger til grund i forhold til påvirkningen af konkurrenceevnen, konkurrencekraften, når vi ser på den her regulering. Det er ikke så meget i forhold til det europæiske marked, for her hæmmer vi jo hinanden kollektivt, men i forhold til den internationale konkurrence, og særlig den del af den internationale konkurrence, hvor dansk erhvervsliv har en særlig styrkeposition.

Derfor kan vi heller ikke på nuværende tidspunkt sige, om vi støtter forslaget i dets endelige form. For vi vil have et overblik over, hvad konsekvenserne bliver for den danske konkurrenceevne, før vi kan tage stilling. Tak for ordet.

Kl. 19:07

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål, og vi fortsætter til ordføreren fra Liberal Alliance, hr. Jens Meilvang. Værsgo.

Kl. 19:07

(Ordfører)
Jens Meilvang (LA):
Tak til formanden, og tak for ordet. I Liberal Alliance støtter vi lovforslaget. Produktansvarsreglerne skal følge den teknologiske udvikling, så forbrugerne også er beskyttet, når et defekt produkt eksempelvis omhandler software. Men vi er kritiske over for, at erhvervslivet igen bliver pålagt nye byrder. Selv om det er mindre byrder, tæller det stadig væk og lægges oven i de mange krav, vi allerede stiller til vores virksomheder.

Direktivet udspringer fra en proces fra før Draghirapporten, der satte Europas svækkede konkurrenceevne på dagsordenen. Det perspektiv bør fylde langt mere i EU-lovgivningen. Vi efterlyser derfor konkrete initiativer fra regeringen, der kan lette virksomhedernes byrder og styrke deres muligheder for at skabe vækst og arbejdspladser her i Danmark. I udvalgsarbejdet vil vi have fokus på, at en gennemførelse ikke medfører en dansk overimplementering. Forbrugerbeskyttelse og gode vilkår for virksomheder skal gå hånd i hånd. Men Liberal Alliance støtter som sagt lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 19:08

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til ordføreren og fortsætter til Moderaternes ordfører, Morten E.G. Brautsch. Værsgo.

Kl. 19:08

(Ordfører)
Morten E.G. Brautsch (M):
Tak for ordet. Som flere andre gode kollegaer har nævnt, har lovforslaget her til formål at gennemføre EU's nye produktansvardirektiv i dansk ret. Der er jo tale om en modernisering af reglerne om erstatningsansvar for skader, som skyldes defekte produkter. Jeg synes, at flere af mine kollegaer har været fint inde omkring indholdet i lovforslaget, så jeg vil skride til konklusionen og sige, at det for Moderaterne er væsentligt, at vi sikrer en tidssvarende forbrugerbeskyttelse, men at vi selvfølgelig også tager hensyn til virksomhedernes rammevilkår og mulighed for innovation. Så er det selvfølgelig sådan, at når man er medlem af Den Europæiske Union, skal man implementere de regler, som man vedtager i fællesskab. På den baggrund kan Moderaterne støtte lovforslaget. Jeg skal samtidig hilse fra Radikale Venstre og sige, at det samme gør sig gældende for dem. Tak for ordet.

Kl. 19:09

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til ordføreren. Vi fortsætter med De Konservatives ordfører, fru Mai Mercado. Værsgo.

Kl. 19:09

(Ordfører)
Mai Mercado (KF):
Tak for det. Når nu Moderaternes ordfører ikke vil give en lang og meget konkret indføring, skal jeg da gerne gøre det, for det er jeg helt sikker på at alle her har ventet på hele aftenen. For det er et vigtigt EU-direktiv, vi har til behandling i dag, som jo moderniserer reglerne om produktansvar, således at de følger med den teknologiske udvikling og samtidig sikrer en høj beskyttelse af forbrugerne, når eksempelvis defekte produkter forvolder skade. Der er det jo vigtigt for Det Konservative Folkeparti, at forbrugerne kan have tillid til de produkter, som man køber, og at virksomhederne også har nogle klare og rimelige regler at drive forretning under.

Det er faktisk den balance, som lovforslaget skal bidrage til, for det er jo et EU-direktiv, som tilpasser produktansvarsreglerne til en virkelighed, hvor produkter i stigende grad indeholder software, digitale løsninger og også nye teknologier. Det betyder bl.a., at produktbegrebet bliver udvidet til også at omfatte software, råmaterialer og også digitale produktionsfiler, og samtidig udvides kredsen af erhvervsdrivende, som kan holdes ansvarlige, så ansvaret i relevante tilfælde også omfatter bl.a. visse onlineplatforme og udbydere af distributionstjenester. Og hvad betyder det så? Det betyder vel i virkeligheden bare, at vi følger med tiden i forhold til at sikre pro-

duktansvaret for, hvordan produkter fremstilles, sælges og anvendes i dag.

Så er der også en række formodningsregler, som skal sikre, at skadelidte kan løfte deres bevisbyrde, og det er sådan set meget fornuftigt. Det er også fornuftigt, at man forlænger den absolutte forældelsesfrist fra 10 til 25 år i tilfælde, hvor en personskade først viser sig efter en længere periode. Det er sådan set en væsentlig ændring.

Sidst, men ikke mindst, noterede jeg mig Liberal Alliances forbehold i forhold til at sikre så få byrder som muligt. Det synspunkt deler vi, og vi vil også gerne drøfte det i udvalgsbehandlingen, men vi er jo også opmærksomme på, at det er et totalharmoniseringsdirektiv, som jo betyder, at Danmark sådan set har dårlige muligheder for både at implementere med strengere og lempeligere regler.

Man kunne godt bruge endnu flere ord på det her lovforslag, men det skal jeg spare forsamlingen for. Vi støtter lovforslaget.

Kl. 19:12

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til fru Mai Mercado og byder nu velkommen til fru Rosa Lund fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 19:12

(Ordfører)
Rosa Lund (EL):
Tak. Jeg har også skrevet en lang tale om det her lovforslag, som jeg nu vil holde. Når vi køber legetøj til vores børn eller en oplader til telefonen, skal vi kunne regne med, at produkterne er sikre. Hvis et defekt produkt alligevel gør skade, skal vi have en reel mulighed for at få erstatning. Det er et grundlæggende hensyn til forbrugerne, og derfor støtter vi i Enhedslisten det her lovforslag.

Vi handler i dag på tværs af landegrænser, hvor mange varer finder vej til vores hjem gennem store onlineplatforme. Vi har bl.a. set, hvordan Europa-Kommissionens undersøgelser har afsløret alvorlige sikkerhedsproblemer med opladere og babylegetøj fra Temu. Det understreger behovet for klare regler om ansvar, for når skaden er sket, skal forbrugeren kunne finde nogen at rette sit krav imod. Derfor er det positivt, at lovforslaget udvider kredsen af virksomheder, der kan holdes ansvarlige. Det giver bedre muligheder for at gøre et krav gældende, også når producenten befinder sig uden for EU. Og under bestemte betingelser kan onlineplatformene også få et ansvar.

Samtidig bliver det lettere for forbrugeren at føre sin sag, for det kan jo være svært nok at stå med en skade, og hvis man oveni skal kunne gennemskue et kompliceret produkts konstruktion eller forklare præcis, hvad der gik galt inde i et computerprogram, bliver vejen til erstatning meget, meget lang. Her giver lovforslaget bedre adgang til relevant dokumentation og mulighed for at lette bevisbyrden i komplicerede sager. Det er fornuftigt, når virksomheden ofte har en viden om produktet, som forbrugeren aldrig vil kunne skaffe på egen hånd. Det er også godt, at reglerne tydeligt omfatter software og følger med udviklingen inden for kunstig intelligens. Produkterne bliver mere digitale, og ansvaret for deres sikkerhed skal selvfølgelig følge med.

Derudover fjerner man fradraget på 4.000 kr. ved tingskader med det her lovforslag. Det er en helt konkret forbedring, som kan mærkes hos den forbruger, som har fået ødelagt sine ejendele. Og for mennesker, hvor en personskade først viser sig efter mange år, bliver der meget bedre tid til at rejse et krav. Den yderste frist kan i de tilfælde forlænges fra 10 til 25 år. Det er vigtigt, at langsomt opståede skader bliver taget alvorligt.

Samlet set er det her gode og nødvendige forbedringer. Det gør reglerne mere tidssvarende, og det giver forbrugerne bedre muligheder for at bruge deres rettigheder i praksis. Alt i alt er det et rigtig godt lovforslag, som fortjener de her mange meget lange taler. Enhedslisten kan støtte lovforslaget.

Kl. 19:15

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til Enhedslistens ordfører og går videre til Danmarksdemokraternes ordfører. Jeg byder nu velkommen til hr. Hans Kristian Skibby. Værsgo.

Kl. 19:15

(Ordfører)
Hans Kristian Skibby (DD):
Tak. Flere ordførere har jo været oppe at fortælle lidt om, hvad det her lovforslag vedrører. Det er jo EU's nye produktansvarsdirektiv, som skal erstatte den gældende ansvarslov, som er tilbage fra forrige århundrede, fra 1980'erne. Så man kan vel roligt sige, at den har trængt til en brushup i forhold til at få fjernet alle de ting, der var forkerte, havde jeg nær sagt, i forhold til tidens tand og den teknologiske udvikling. Der er væsentlige nedslag i det her lovforslag, som ministeren har fremsat. Det mest vigtige er jo, at det foreslås at udvide kredsen af ansvarlige erhvervsdrivende til også at omfatte fabrikanternes bemyndigede repræsentant i et europæisk land og udbydere af distributionstjenester og visse onlineplatforme. Det vil så sikre, at en skadelidt, en forbruger, altid kan rette et erstatningskrav mod en erhvervsdrivende i EU, når fabrikanten af et produkt er etableret uden for EU. Det har man indtil nu kun kunnet over for lokalt etablerede virksomheder, og det har jo betydet, at der har været en unfair konkurrencesituation, hvor kinesiske producenter og alle mulige andre har nydt godt af, at man ikke har haft den her forankring. Det hele betyder konkret, at kinesiske webshops som Temu og Shein fremover kan blive holdt ansvarlige i Danmark og resten af EU for skader forårsaget af defekte produkter, som sælges via deres platforme. Det er noget, der styrker forbrugernes retssikkerhed, og det er noget, der gør, at der bliver mere styr på, at man også har nogle rettigheder, når man er kunde i en butik og køber en given vare.

Der er dog også den del af det, som er mindre godt, kan man sige, og det er der bl.a., hvis vi kigger på nogle af de høringssvar, vi har fået. Bl.a. Dansk Industri påpeger, at det kan have betydelige omkostninger for compliance, dokumentationskrav og andre ting, som især rammer små og mellemstore virksomheder i Danmark og typisk nogle, der er teknologitunge. De skal nu fremover opbevare og fremlægge dokumentation for deres produkter. Ligeledes er det jo også sådan, at forsikringsbranchen vurderer, at produktansvarsforsikringerne bliver en lille smule dyrere. Det er selvfølgelig ikke meget på den enkelte vare, men det er trods alt stadig væk en stigning i udgifterne for den enkelte.

Men når det er sagt, er Danmarksdemokraterne sådan set glade for, at vi med det her får en opdatering, som også betyder, at når man handler varer på onlineplatforme som Temu, er det forbrugerne, der får en forbedret retsstilling. Oven i det er der jo også en lang række af danske producenter og en lang række af danske detailhandelsbutikker, som i årevis har skullet overholde regler, som udenlandske konkurrenter i praksis har kunnet slippe for. De står nu med en betydelig bedre retsstilling i forhold til deres konkurrenter, som kommer fra uden for det europæiske kontinent. Dem har det jo været vanskeligere at fremsætte et erstatningskrav over for. Det bliver muligt med det lovforslag, som nu bliver vedtaget her i Folketinget. Så på den baggrund er Danmarksdemokraterne for det lovforslag, som er fremsat her, L 32.

Kl. 19:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til Danmarksdemokraternes ordfører. Vi er nu igennem ordførerrækken, og derfor byder vi nu velkommen til justitsministeren. Værsgo.

Kl. 19:19

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Tak for det, og tak til ordførerne for de engagerede indlæg i forhold til sagen. Lovforslaget skal, som det er blevet sagt af flere, gennemføre nye EU-regler om produktansvar, altså regler om erhvervsdrivendes ansvar for skader forvoldt af defekte produkter. Formålet med det nye produktansvarsdirektiv er at modernisere reglerne, så de tilpasses den teknologiske udvikling, nye forretningsmodeller i forbindelse med cirkulær økonomi og nye forsyningskæder, og dermed vil det styrke forbrugerbeskyttelsen og danskernes mulighed for at have nogle gode produkter, som ikke gør skade. Det finder jeg naturligvis positivt.

Selv om lovforslaget både er omfattende og på mange måder teknisk, vil jeg gerne fremhæve, at der i høj grad er tale om en videreførelse af gældende regler, nu blot med velbegrundede tilpasninger og præciseringer. Lovforslaget indeholder bl.a. en række præciseringer og ændringer af de nugældende definitioner. Det vil fremgå, at produktbegrebet også omfatter digitale produktionsfiler, råmaterialer og software. Der sker også en udvidelse af kredsen af ansvarlige erhvervsdrivende. Den går fra at omfatte traditionelle aktører som fabrikanter, mellemhandlere og importører til også at omfatte udbydere af distributionstjenester og visse onlineplatforme m.fl.

Lovforslaget vil også indføre en række regler om fremlæggelse af beviser og formodningsreglen. Det vil gøre det lettere for forbrugere at løfte bevisbyrden i retssager om produktansvar, hvor den erhvervsdrivende typisk har langt bedre indsigt i, hvordan produktet er udviklet og fremstillet og fungerer. De nye regler ændrer dog ikke på, at den skadelidte som udgangspunkt fortsat skal føre bevis for, at der foreligger en produktskade. Endelig vil lovforslaget indebære en forlængelse af den absolutte forældelsesfrist for produktskader fra 10 til 25 år i tilfælde, hvor en personskade først viser sig efter en længere periode.

Direktivet er, som flere ordførere har været inde på, et såkaldt totalharmoniserende direktiv. Det betyder i praksis, at vi inden for direktivets rammer ikke kan indføre andre regler end dem, der følger af direktivet, medmindre altså at direktivet giver mulighed for det. Det gør direktivet alene i meget begrænset omfang, da det kun indeholder én valgmulighed.

Lovforslaget er udtryk for en direktivnær implementering, og der lægges dermed ikke op til at udnytte muligheden for at indføre ansvar for såkaldte udviklingsskader. Med det menes skader, der opstår på grund af en defekt, som ikke var mulig at forudse eller undgå, da produktet blev bragt i omsætning eller taget i brug – en defekt, der senere konstateres på grund af den tekniske og videnskabelige udvikling. Det er vurderingen, at indførelse af ansvar for udviklingsskader vil kunne hæmme innovation og den teknologiske udvikling. Det gør sig især gældende på områder, hvor der er sket hurtige forskningsmæssige fremskridt, og hvor risikoen for defekter, herunder ukendte bivirkninger, er vanskelig at afdække.

I to tilfælde, hvor direktivet ikke harmoniserer reglerne, har vi dog valgt at gå længere. For det første har vi i Danmark særlige regler, der sikrer, at skadelidte kan rette krav om erstatning for produktskader mod mellemhandlere. Sådan har det været siden vedtagelsen af den gældende produktansvarslov i 1989. Det har givet forbrugerne en stærkere retsstilling, end direktivet kræver. Den beskyttelse ønsker vi at fastholde. For det andet lægger vi op til en meget begrænset overimplementering af direktivets regler om fremlæggelse af bevismateriale i retssager om produktansvar. Formålet er at sikre, at man som forbruger har samme adgang til at få fremlagt relevant bevismateriale, uanset hvordan sagen er anlagt, eller hvilke påstande der nedlægges. Det synes jeg giver rigtig god mening.

Til sidst vil jeg fremhæve, at direktivet skal være implementeret i dansk ret senest den 9. december i år. Med de bemærkninger vil jeg se frem til den videre behandling af lovforslaget, og jeg står naturligvis til rådighed for de spørgsmål, der måtte være undervejs.

Kl. 19:23

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak. Der er et spørgsmål til fru Nadja Natalie Isaksen, uden for grupperne.

Kl. 19:23

Nadja Natalie Isaksen (UFG):
Tak. Jeg vil spørge ministeren til de her sælgere fra tredjelande med hensyn til onlineplatforme. Det er sådan, at i høringsoversigten på side 38 og frem beskrives netop det her problem med sælgere fra tredjelande, som altså angiver en ansvarlig virksomhed i EU, som slet ikke eksisterer. Det er bl.a. Dansk Erhverv, der har rejst det her problem, hvis jeg husker rigtigt. Jeg kan læse, at ministeren i bemærkningerne har præciseret onlineplatformenes ansvar. Men betyder det så, at platformen hæfter for det, hvis den angivne EU-repræsentant er opdigtet? Eller kan forbrugeren fortsat stå uden nogen reel mulighed for at få erstatning? Altså, sagt med andre ord: Lukker lovforslaget det her hul, som det er blevet efterspurgt af bl.a. Dansk Erhverv, hvis jeg husker rigtigt?

Kl. 19:24

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 19:24

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Jeg er opmærksom på Dansk Erhvervs henvendelse, og jeg har derfor også lavet de præciseringer, som der også bliver henvist til. Jeg vil foreslå i forhold til det præcise omfang af problemstillingen, og i forhold til hvordan vi adresserer det, at vi tager det i forbindelse med udvalgsbehandlingen, da det, vi har at gøre med her, er rimelig teknisk.

Kl. 19:24

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 19:24

Nadja Natalie Isaksen (UFG):
Tak. Det ser jeg frem til. For så vidt jeg har forstået lovforslaget her – og jeg glæder mig til den videre udvalgsbehandling – så betyder det netop ikke, at platformen *altid* skal betale i de her tilfælde, da ansvaret netop også afhænger af, hvordan den har præsenteret salget, jf. artikel 6, stk. 3, i forordningen. Så for mig er det bare vigtigt at få fastslået: Sikrer de regler, at vi lukker det hul, og at forbrugeren har nogen at få erstatning fra i den situation? Eller kan forbrugeren ende med at stå med hele tabet selv – eller forsikringsselskabet, eller hvem det nu er, der skal dække det?

Kl. 19:25

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 19:25

Justitsministeren (Nicolai Wammen):
Jeg hører, at der er opbakning til, at det dykker vi ned i forbindelse med udvalgsbehandlingen. De præciseringer, der er lavet, er netop i forhold til at sikre en klar retsstilling, og hvis der er nogen spørgsmål, vi skal uddybe yderligere, så gør vi det jo selvfølgelig, i forbindelse med at udvalget behandler sagen.

Kl. 19:25

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Vi siger tak til justitsministeren.
Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.
Det er vedtaget.

Kl. 19:26

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 4. november 2026, kl. 13.00.
Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 19:26).

Foreløbig